RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1879. Andra Kammaren. N:o 58.

Lördagen den 10 Maj.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Fortsattes den i förmiddagssammanträdet började öfverläggningen beträffande *punkten 2* i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 12, angående åtskilliga ännu oafgjorda frågor rörande tullbevillningen.

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

Ordet lemnades, enligt förut skedd anteckning, till

Herr Wigardt, som anförde: Då jag är fullt öfvertygad om, att hvar och en stadgat sin öfvertygelse i denna fråga och att således långa föredrag vare sig för bifall till eller afslag å Utskottets förslag icke tjena till något, skall jag, för att icke förlänga diskussionen, fatta mig helt kort och endast tillstyrka bifall till Utskottets hemställan.

Säge jag frågan från egen synpunkt, skulle jag vilja biträda de åsigter, som uttalats af en del talare, att lägga mindre på den direkta beskattningen. Men jag tror att detta icke skulle gå an, emedan man äfven måste tänka litet på den stora allmänheten, konsumenterne.

Den af en mängd talare förordade förhöjning af tullen å kaffe anser jag icke vara lämplig, enär jag tror att någon tullförhöjning å denna vara icke bör ega rum.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Casparsson: Det har nästan blifvit en praxis i Kammaren, att man i beskattningsfrågor uttalar sin personliga ställning till frågan och den fördel och nytta man deraf kan hafva. Jag brukar icke göra det i allmänhet, men i denna fråga vill jag nämna, att, med undantag af vatten, finnes det ingen flytande vara, som jag konsumerar i större mängd än kaffe. Just derför, att jag känner dess lifvande inverkan, fins det intet beskattningsföremål, för hvilket jag ur *statens* synpunkt är mera lifvad än kaffe. Ty jag tror, att den beräknade årliga skatteinkomsten deraf skall säkert inflyta. Betraktar jag åter frågan ur *konsumenternes* synpunkt, så tager jag hellre en för-

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

höjning af 1 öre nu, än 2 eller 3 öres förhöjning nästa år, ty höjes icke kaffetullen nu, kommer den, enligt min öfvertygelse, att nästa år dubblas eller tredubblas. Det förhåller sig nemligen med statsbrist såsom med söndriga tak; om man icke genast skyndar sig att afhjelpa bristen, så tillväxer den med en ofantlig hastighet. Under min landtmannapraktik har jag alltid funnit, att man bör så fort som möjligt laga bristfälliga tak, och under min statsmannapraktik, det vill säga min praktik såsom riksdagsman, har jag funnit, att statsbrist bör betäckas så fort som möjligt.

En talare på skånebänken motsatte sig förhöjningen af kaffetullen. Orsaken dertill, sade han, var den, att han önskade en förhöjning i andra artikelns bevillning. Jag är villig att biträda den åsigten, och jag är fullt öfvertygad att, om vi blott gifva oss till tåls, det erfordras förhöjning såväl i kaffetullen som i andra artikelns bevillning, ty den statsbrist, som redan finnes för år 1878, kommer, enligt min åsigt, att i ringa mån betäckas af de tullförhöjningar, som Riksdagen redan beviljat.

Han talade äfven om konsumtionen, och han ville icke rigtigt ingå på de siffror, som en talare på stockholmsbänken anförde. Jag tror att vi icke behöfva mycket tvista om den saken, ty vi hafva nu officiella siffror att åberopa. Angående exporten kunna de möjligen icke vara så exakta, men importen, särdeles den tullpligtiga, tror jag, kan mycket noga beräknas. Huru mycket kaffesqvalp konsumeras, är oberäkneligt, men huru mycket kaffebönor konsumeras, derom upplysa Kommerskollegii berättelser.

Åren 1873—1877 importerades i medeltal 24,677,000 skålp. kaffe. Detta fördeladt på alla Sveriges invånare utvisar en förbrukning på hvarje person af $5\,^1/_3$ skålp. Men nu medgifver jag villigt, att det icke är rigtigt att fördela denna import på *alla* Sveriges invånare, ty en del deraf, späda barn och de flesta öfvermagar, dricka väl i allmänhet icke kaffe, åtminstone hoppas jag så är förhållandet. Jag skall derför beräkna endast dem, som äro öfver 15 år. Jag antager denna siffra derför, att de mindre bemedlade klassernas barn vid denna ålder äro tvungna att söka sin utkomst i andras tjenst, och då de komma i tjenst, konsumera de kaffe, derom kan man vara öfvertygad.

Beräknar man nu importen på denna folkmängd, så befinnes det, att på 2,944,709 personer uppkommer en förbrukning på hvarje person af $8\,^3/_{10}$ skålp. Således skulle en tullförhöjning af 1 öre verka på hvarje person en förhöjning i beskattningen af $8\,^3/_{10}$ öre. Men det är naturligt, att då detta är medelsiffran, så konsumera de obemedlade klasserna mindre och de bemedlade mera. Jag vill emellertid antaga denna medelsiffra $8\,^3/_{10}$ öre. Nu är det också att märka, det hvarje tullförhöjning verkar icke blott omedelbart, utan äfven derigenom, att importörer och detaljörer beräkna sin procent på den tullafgift de måste erlägga. Jag antager, att denna afgift, som konsumenterne måste betala, uppgår till 10 procent. Lägger jag detta till $8\,^3/_{10}$ öre, så uppkommer en summa af $9\,^1/_{10}$ öre. Det är således den förhöjning, hvaraf genom denna ökade tullsats hvarje konsument skulle drabbas.

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

Nu är det naturligt, att den förmögne drabbas mera deraf, ty han har flere tjenare, som skola hafva kaffe, hvaremot de fattigare hushållen, med antagande att de i medeltal utgöras af två kaffekonsumerande personer, i regeln icke drabbas af högre förhöjning än 18 $^{2}/_{10}$ öre, och denna förhöjning tycker jag icke är så afskräckande.

En talare från Vesterbotten nämnde bland mångt och mycket annat att, om en sådan förhöjning en gång komme till stånd, det icke vore möjligt att få tullen nedsatt igen. För min del tror jag, att erfarenheten vittnar om motsatsen, ty vid 1867 års riksdag höjdes tullen på kaffe med 2 öre. Detta räckte till 1872, då denna tull åter nedsattes till 10 öre, dervid den sedan förblifvit. Erfarenheten vittnar således i detta fall om ett alldeles motsatt förhållande.

Då så är och enär, efter hvad jag af medlemmar utaf Stockholms börs inhemtat, kaffeprisen i år nedgått ganska betydligt, tror jag att konsumenterne i allmänhet skulle ganska litet känna förhöjningen, hvaremot jag tror att Riksdagen nödvändigt måste vara betänkt på att i tid söka fylla den statsbrist, som uppstått och antagligen än ytterligare kommer att uppstå. Jag kan derför icke annat än yrka bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet afgifna proposition.

Herr Halldin: Jag har icke begärt ordet i den förmätna förhoppning, att jag skall kunna rubba någon i sin öfvertygelse i frågan. Icke heller har jag trott mig kunna anföra några skäl, som för dem, som önska sådana, kunna vara öfverbevisande. Men jag har begärt ordet för att gifva till känna icke blott för Riksdagen, utan äfven för folket i allmänhet den åsigt jag under närvarande förhållanden hyser i bevillningsfrågan.

Jag tror mig temligen säkert veta och är äfven öfvertygad derom, att hvar och en känner detsamma, att hvarje åtgärd, som vidtages för att hvälfva statsbristen på den fattigare befolkningen, skall af dem mottagas med största motvilja. Det vore icke så mycket att klandra, om den fattigare befolkningen också, vid bestämmandet häraf, hade sitt ord med, men som de nu äro alldeles uteslutne derifrån och således i statshushållning rättslöse, så borde man icke ålägga samma folk att fylla drygaste delen af statsbristen, och anser jag mig böra försvara deras rätt och dervid vill jag påstå, att kaffe icke behöfver någon förhöjning i tullen. Det hade varit en helt annan sak, om Riksdagen hade visat sig något tillmötesgående emot dem, då de under denna riksdag vänligt begärt att få ett ord med, men Riksdagen har svarat, att de icke kunna få det, och svaret kan sammanfattas deruti, att den som icke har 800 kronor i årlig inkomst är för dum att deltaga i riksangelägenheter. Jag tror dessutom, att, då man lägger på denna befolkning så mycket af statsbristen, som Riksdagen redan har gjort, derigenom att bränvinstillverkningsskatten blifvit förhöjd med 20 öre för kannan, detta kan vara tillräckligt. Likaså tror jag att det skulle vara mycket nyttigt, att man helt och hållet toge den återstående delen af statsbristen på andra artikelns bevillning; jag tror vidare, att detta skulle vara ett ganska förträffligt medel att verka åt det håll, att man mera hushållade med statens medel, hvarigenom kunde förhindras att åtminstone icke så stor statsbrist uppstode, som nu är hän-

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

delsen. Fortgår man emellertid på detta sätt, att man vill att de fattigare klasserna skola betala de drygaste kostnaderna, utan att hafva något att säga vid deras bestämmande, då får jag säga, att frågan synes ställa sig på det sätt, att dessa klasser inom samhället komma på ungefär samma ståndpunkt som Israels barn under träldomen i Egypten, då de tvingades att göra tegel.

För att ej vidare behöfva begära ordet i detta betänkande, ber jag att, medan jag nu har ordet, på samma gång få tillkännagifva min åsigt i de öfriga punkterna, och i detta afseende ber jag få nämna, att jag kommer att rösta för afslag å förhöjning i tullen på socker och tobak.

Jag anhåller att få yrka bifall till Utskottets afstyrkande förslag i denna punkt.

Herr Lönegren: Då jag på förmiddagen väckte förslag om kaffetullens höjande till 12 öre per skålpund, en tullsats som under åtskilliga år förut utgått, hvilket äfven påpekades af en talare, Herr Casparsson, så var det under den fulla öfvertygelsen, att denna tullförhöjning alldeles icke skulle kännas betungande för den konsumerande allmänheten. Denna öfvertygelse har jag fortfarande, men som jag funnit att mitt förslag icke vunnit understöd i Kammaren, så vill jag återtaga detta yrkande och förena mig med dem, som yrkat bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Gunnar Eriksson: Jag tror att denna diskussion både kan och bör göras så kort som möjligt, ty, efter de åsigter vi nu hört uttalas, lärer det beslut Kammaren kommer att fatta icke vara tvifvelaktigt. Jag skall åtminstone icke för min del upptaga Kammarens tid, utan vill endast helt kort gifva till känna, att jag kommer att rösta för bifall till Utskottets förslag i denna punkt.

Herr Pehr Ericsson: Jag förundrar mig mycket att åsigterna inom Kammaren förändrat sig så oväntadt emot hvad de voro för några veckor sedan, då Bevillnings-Utskottets betänkande förra gången till behandling förekom. Då hade jag yrkat att man skulle höja tullen på siden och bijouterivaror, men deremot bibehålla tullen å paraffin och fosfor. Detta yrkande vann dock icke genklang i Kammaren, men då det är fråga om en artikel, som förbrukas af den stora massan af folket, då vill man förhöja tullen på densamma, ehuru man ingalunda kan säga att den vara, hvarom nu är fråga, är en öfverflödsvara, utan tvärtom en nödvändighetsvara för den fattigare befolkningen. Det finnes många inom landet, som icke hafva en kanna mjölk och som i stället begagna kaffe. En sådan vara bör dock icke fördyras. Jag tror derföre att man bör bifalla Utskottets förslag, allra helst som Utskottet förhöjt tullen å socker, som mera begagnas af de förmögnare klasserna.

Herr *Bäckström* förenade sig med Herr *Pehr Ericsson.*

Herr Lyttkens: Det förundrar mig visst icke, att så många här uppträdt och yrkat tullförhöjning på kaffe, emedan det passar så bra

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

i stycke med den ekonomiska lagstiftning, som på senare tider börjat göra sig gällande, nemligen att oupphörligt pålägga svenska folket nya skatter för att hjelpa de stora industriidkarne och egendomsegarne, hvilka genom ett alltför utsträckt jernvägsbyggande och svindlande företag kommit i förlägenhet. Jag finner det helt naturligt, att då vi nu kommit till den punkten, att vi stå färdiga att skänka bort fyra millioner till en bana, som icke bär sig, vi i stället söka skaffa staten en inkomst på 250,000 kronor, för att betäcka räntefördlusten å dessa fyra millioner. Om jag nemligen antager, att den höjda tullen å kaffe gifver 250,000 kronor i afkastning, så blir det just lagom för att förränta den present, vissa af dessa personer få genom statens öfvertagande af Hallsberg—Motala—Mjölby jernväg, som ej lär gifva stort öfver 50,000 kronor i årlig ränta, kanske knappt det.

Hvad som deremot förundrar mig är den motsägelse, som ligger uti de yttranden, som fälts af de två ädla grefvarne vi ega i denna Kammare. Den ene har sagt, att han icke hört några giltiga skäl framdragas mot tullförhöjningen, och att de, som blifvit anförda, endast äro till för att lura folk. Jag vet icke att några skäl blifvit angifna för att lura folk, men de skäl, som finnas, föreställer jag mig äro tillräckligt talande åtminstone för dem, som hafva samma åsigter som jag. Jag förstår icke heller den andre grefvens åsigt, då han säger, att det betyder ingenting om kaffetullen höjes med ett öre, ty varan fördyras derigenom icke för konsumenterne. Den ene grefven medgifver dock, att en sådan förhöjd tullsats gör omkring 12 öre om året för en familj, men uppgår det icke till högre belopp, huru skall man väl då få i hop de 250,000 kronor man beräknat. Jag tror icke, att de rika familjerna ensamma konsumera så mycket kaffe, att vi endast af dem kunna få de 250,000 kronorna, ty det är väl den stora hopen fattige, som utgör flertalet och som hufvudsakligen genom sin mängd förbrukar det mesta kaffet.

Jag förstår icke heller huru Grefve Sparre, med den stora kännedom om sitt län, som han obestridligen eger, kunnat afgifva en sådan förklaring som han gjort, ty det är just motsatsen till den kännedom jag och flere med mig hafva om samma län. Det är just en bland de trakter i riket, der kaffe i stor mängd förbrukas till följd af den svårighet, folket har efter sådant födoämne som mjölk, samt det trägna arbetet vid väfstolarne, som ej gifva dem tid till annan matlagning, som gör, att de i så stor mängd konsumera kaffe. Jag kan icke förstå huru Grefve Sparre kunnat komma till samma resultat som den andre grefven, att nemligen förhöjning i tullen icke skulle verka fördyrande å varan. Jag vill just fråga, hvar är då gränsen för att en förhöjning i tullen icke skall inverka på varupriset? För min del kan jag icke förstå annat, än att den gränsen är vid noll. Man har sagt att ett öres tullförhöjning gör ingenting, men då är kanske två kanske tre till fyra eller fem öre heller ingenting, och hvar är då denna gräns? Jag kan icke förstå annat, än att hvarje förhöjning i tullsatsen måste fördyra varan, och detta gäller i synnerhet en sådan kassaartikel som kaffe, inom hvilken handelsgren konkurrensen är så stor och der köpmannen är tvungen anställa noggranna kalkyler, för att kunna sälja lika så billigt som andra.

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

Min åsigt är, att om vi höja tullen på kaffe, så blir det den fattiga befolkningen som får betala mest, ty de köpa i allmänhet blott små partier åt gången, och då man köper till exempel ett fjerdedels skålpund, kan köpmannen icke derpå lägga ett fjerdedels öre utan lägger på hela öret.

En annan sak, som förut icke blifvit framdragen, är att då bland de varor, som den stora allmänheten förbrukar, kaffe är en bland de förnämsta, och, vare sig man nu vill kalla det för ett njutningsmedel eller en nödvändighetsartikel, den som mycket konsumeras, och på den varan vill man lägga högre tull likasom äfven på socker och tobak, men då det blir fråga om varor, som uteslutande förbrukas af de förmögnare klasserna, såsom fina cigarrer och likörer, då vill man icke höra talas om någon tullförhöjning.

Af dessa och flera andra skäl och i synnerhet af det skäl min länskamrat nyss androg, nemligen att då man så småningom lägger det ena öret på det andra, så blir det till slut ganska mycket, vill jag icke vara med om någon tullförhöjning å kaffe. Detta system påminner om mannen, som lastade käppar på sin vagn, i det han oupphörligt tänkte: »om jag kastar dit ännu en till, gör det ingenting till saken», ända tills han slutligen fick ett lass så stort, att hästen störtade under det.

Jag har i en motion i detta ämne framhållit den stora skilnaden i stegringen uti våra olika bördor, som under tidernas längd inträffat, ty under det de indirekta skatterna ökats i en oerhörd proportion, hafva de direkta nästan alldeles icke undergått någon förhöjning. Då jag icke vill vara med om ett förslag, som fortgår i samma rigtning, yrkar jag bifall till Utskottets förslag, det vill säga, att icke någon tull måtte ytterligare läggas på kaffet.

Herr Hellgrén: Såsom herrarne veta, representerar jag Vesterbottens läns lappmarker, der det egendomliga förhållandet eger rum, att införsel och försäljning af bränvin är helt och hållet förbjuden. Detta gör att kaffe konsumeras så mycket mera, och jag är fullt öfvertygad om, att det knappast finnes någon ort i vårt land, der så mycket kaffe konsumeras. Detta gör att jag för min del icke kan vara med om att höja tullen på denna vara. Jag skall hellre underkasta mig en förhöjning af 50 eller 100 procent å bevillningen efter andra artikeln, än vara med om att fördyra denna vara, som för befolkningen, åtminstone inom den ort jag representerar, är så nödvändig.

Jag yrkar alltså bifall till Utskottets förslag.

Herr Svensén: Jag kan icke annat än beklaga, att statsbudgeten icke kan gå i hop med mindre än att vi tillgripa åtskilliga förhöjningar i de indirekta skatterna. Jag hade eljest föreställt mig, att, då vi nu haft en följd af goda år, vi borde kunnat hafva några besparingar att använda under de svårare tider, som nu inträdt. Hvar och en enskild söker ju alltid så inrätta sin hushållning, att när den onda dagen kommer han har någon besparing från de goda dagarne att tillgripa. För min del har jag aldrig varit någon vän af dessa höga tullar på de förnämsta konsumtionsartiklar och kan sålunda nu icke heller biträda Kongl. Maj:ts proposition om förhöjning i kaffe-

tullen. Jag kommer derföre att rösta för bifall till Utskottets afstyrkande hemställan.

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

Herr Key: Ehuruväl jag kommit till ett alldeles motsatt resultat med den ärade talaren på uplandsbänken, som nyss hade ordet, gläder det mig dock att kunna i viss mån instämma med honom. Han förklarade, att han var en stor älskare af kaffedrycken, men, oaktadt han erkände detta samt antog att alla andra hade en dylik svaghet, förklarade han sig just derför vilja rösta för förhöjning i tullen på kaffe, emedan statens inkomster derigenom skulle komma att betydligt ökas. Jag, som deremot aldrig dricker kaffe, ber att lika oegennyttigt som den nämde talaren få förklara, att jag icke vill någon förhöjning i tullen på denna artikel, men för denna min åsigt ber jag att äfven få angifva några andra och bättre skäl.

Först och främst måste man erkänna, att den ifrågasatta tullförhöjningen icke komme att bereda statsverket några nämnvärda inkomster. Vidare kan icke heller förnekas, att denna förhöjning icke skulle nämnvärdt fördyra varan för konsumenterne; hela saken synes således temligen onödig. Men, svarar man, då skatteförhöjningar erfordras, bör man ställa sig på principiel ståndpunkt, hålla sig till de indirekta skatterna i främsta rummet och välja företrädesvis de stora förbrukningsartiklarne. Tycker man att dessa inbringa för litet, så bör man än vidare höja tullarne å dem. De kännas ändock så litet — säger man — i jemförelse med de direkta; de indirekta äro frivilliga, utgå småningom och äro på allt sätt angenämare. Båda beskattningssätten, det direkta och det indirekta, hafva sina anhängare och sina motståndare; åtskilligt kan sägas för och emot dem båda. Rätta förhållandet torde vara, att de äro nödvändiga *begge*, att intetdera sättet kan undvaras i de moderna staterna med deras högt uppdrifna utgifter för allmänna ändamål. Frågan blir derför, om proportionen dem emellan är *väl afvägd*, och att tillse om de sins emellan äro i jemvigt. Gör man detta och undersöker man särskildt om Sverige gått för långt i tillämpningen af den indirekta beskattningen eller om det ännu återstår åtskilligt att göra, för att åstadkomma en rättvis fördelning mellan den direkta och den indirekta beskattningen, huru ställer sig saken då? För min egen del har jag anstält en sådan undersökning och funnit, för att här blott åberopa den förberedande skattejemkningskomiténs utlåtande, att uti femton, säger 15 europeiska länder är procentförhållandet mellan den direkta och den indirekta beskattningen sådant, att Sverige har ett större procenttal än dessa i fråga om den indirekta beskattningen. Endast fyra länder öfverträffa Sverige i detta hänseende, nemligen Danmark, Frankrike, Storbritannien och Norge.

Det har dessutom särskildt roat mig att se efter, huru med skatter och uppbördssätt förhåller sig i Preussen. Detta land är ju i mångas ögon en mönsterstat, och, såsom vi veta, är man der för närvarande mycket sysselsatt med reformer både uti tull- och skatteväsendet. I Preussen äro skatterna — jag har här de preussiska bevillningsförordningarne — fördelade i två slag, klasskatt och inkomstskatt. Den förra upptager 12 klasser och utgår af inkomst från 140 till 1,000 thaler samt utgöres i allmänhet af 1 procent på hvarje 100 thaler. Inkomst-

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

skatten utgår af inkomst från 1,000 thaler och derutöfver och utgör 3 procent af inkomsten. Denna skatt innefattar icke mindre än 40 olika grader, i enlighet hvarmed den proportionsvis kan stiga. Herrarne finna att detta är ganska allvarsamma direkta skatter. Men på samma gång är det medgifvet, att, i den händelse inkomsten af en eller annan anledning minskas, skatten för året — vare sig den gäller jordbruksfastighet eller handel och industri — får nedsättas, hvilket sker efter derom gjord ansökan af en finansdirektion och en skattekommission.

Skall Sverige gå framåt på den direkta beskattningens väg, hvilket jag tror att det bör och måste göra, så är det en hittills alltför litet uppmärksammad omständighet, som efter mitt förmenande ovilkorligen måste ändras hos oss, nemligen den, att vi för våra direkta skatters erläggande blott hafva *ett enda uppbördsmöte* om året. I andra länder har man flera, såsom t. ex. i Danmark, och i det nyss nämnda Preussen har man icke mindre än 12 sådana möten. I Preussen erläggas de direkta skatterna de första 8 dagarne af hvarje månad, och, efter eget val, blott för denna, för en större tidrymd eller för hela året. Utöfver de 8 dagarne lemnas ytterligare 3 dagars anstånd, men derefter indrifves skatten exekutivt. Uppbörden skall af uppbördsmännen aflemnas till kassorna sist 5 dagar före hvarje månads utgång.

Det lärer väl icke kunna förnekas, att det, som kan vara ganska känbart att på en gång utgifva, blir det i samma mån mindre, som tiden derför blir fördelad. Sålunda kan det för mången vara känbart att på en gång utbetala 240 kronor, då deremot det icke bör falla sig så svårt att vid 12 olika tillfällen under årets lopp utbetala 20 kronor. Detta blir då ett sätt för den direkta skattens betalande, som väsentligt underlättar dess utgörande och kommer den att i detta afseende närma sig den indirekta beskattningen. Denna af mig nu påpekade omständighet torde vara väl värd att tagas i beaktande, då tiden utan tvifvel snart är inne att hos oss mera än hittills anlita den direkta beskattningen.

Jag har velat antyda detta och på samma gång gifva till känna, att jag i den fråga, som nu föreligger, ämnar rösta för bifall till Utskottets förslag, det vill säga afslag å tullförhöjningen, äfvensom att jag, när vi snart komma att besluta om höjande af den allmänna bevillningen, skall vara med derom, emedan jag anser det vara nödvändigt att vi vänja oss vid detta slags beskattning. Men då må vi ock i tid tänka på att göra den så litet betungande som möjligt, och att låta skatten erläggas vid flera tillfällen än hittills.

Detta torde vara skäl att besinna, äfven derför att statsmaskineriet måtte gå jemnare och Riksgäldskontoret icke, som nu, behöfva ligga med stora förskott till Statskontoret i afbidan på skatternas indrifning.

Jag yrkar, som sagdt, bifall till Utskottets förslag.

Herr Biesert: Då jag inom Utskottet biträdt det slut, hvartill Utskottet i denna fråga kommit, följer deraf, att jag nu äfven kommer att rösta för bifall till Utskottets förslag. Detta gör jag icke derför, att jag icke anser, att om staten har behof af ökade inkomster, kaffe

är en särdeles lämplig artikel att beskatta, utan derför att kaffe, man må säga hvad man vill, numera genom vanans makt hos oss blifvit rent af en nödvändighetsartikel; och då jag icke vill vara med om att fylla statsbristen uteslutande genom förhöjning i den indirekta beskattningen, utan derför att äfven en del bör läggas på den direkta, så anser jag, att Utskottet haft goda skäl för denna sin hemställan. Jag kommer, som sagdt, att rösta för bifall till den föreliggande punkten.

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

Herr Berg: Det kan icke vara särdeles angenämt att uppträda i en fråga, då de åsigter, man deri hyser, komma, såsom det synes, att uttydas såsom härflytande ur afvoghet mot de obemedlade klasserna och då den, hvilken såsom jag, anser sig böra tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition om förhöjning i tullen på kaffe derigenom utsätter sig för beskyllningar att vilja på den arbetande befolkningens bekostnad befria sig sjelf från ökad beskattning. För min del får jag emellertid upprigtigt förklara, att om jag på något sätt kunde bidraga till lindrande af de obemedlade klassernas beskattning eller i detta afseende bereda dessa några förmåner, skulle jag icke i ringaste mån undandraga mig den ökade beskattning, som till följd deraf kunde blifva nödvändigt att pålägga de mera bemedlade. Men jag tror icke, att här den frågan föreligger, huruvida de obemedlade skola befrias från ökad beskattning eller icke, utan endast i hvad mån denna ökade beskattning skall uttagas på det ena eller andra sättet, genom direkta eller indirekta skatter. Huru än Riksdagens beslut i fråga om tullen på kaffe kommer att utfalla, lärer ändock, derom är jag fullkomligt öfvertygad, en förhöjning i allmänna bevillningen ej kunna undvikas, och ehuru jag för min del tror den förhöjning af 50 procent af bevillningen, hvarom här talats, icke blifva tillräcklig att fylla den statsbrist, som kommer att uppstå, har jag ingalunda för afsigt att i ringaste mån motsätta mig det tillskott, som sålunda må finnas nödigt. Men den fråga jag för mig uppstält till besvarande är, hvilketdera är fördelaktigare att lägga en del af den ökade beskattningen på kaffetullen eller att uttaga motsvarande belopp genom allmän bevillning. Det ligger nemligen i sakens natur, att, om man nu icke höjer tullen på kaffe, så måste ett belopp motsvarande det man genom en dylik förhöjning kunnat vinna i stället utdebiteras genom allmän bevillning. Frågan blir då, huru kommer, just för de obemedlade klasserna, saken i det ena eller andra fallet att ställa sig? Jag vågar icke tillmäta mig någon sakkännedom i afseende på *alla* obemedlades förmåga eller vana att konsumera kaffe; men jag vill till och med antaga, att de deraf använda dubbelt så mycket som af en talare på förmiddagen uppgafs. Han beräknade, att bland de obemedlade klasserna kaffekonsumtionen kunde anses uppgå till vid pass ett skålpund i månaden på hvarje hushåll. Om jag då i stället antager två skålpund i månaden, hvilket ej lärer finnas för lågt beräknadt, då man besinnar att här afses verkligen rent kaffe och icke uppblandadt, så skulle utgiften för denna artikel, om kaffetullen nu höjes med 1 öre på skålpundet, derigenom för hvarje sådant hushåll komma att ökas med allenast 24 öre för hela året. Tänker jag mig nu deremot, att tullen på kaffe icke höjes, måste i stället ett emot denna förhöj-

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

ning svarande belopp af i rundt tal omkring 233,000 kronor genom allmän bevillning uttaxeras. Bevillningen efter II art. har, såsom jag vill minnas, på senare tiden uppgått till omkring fyra millioner, och fastän jag befarar att till följd af nu rådande dåliga konjunkturer vi hafva att motse ett väsentligt nedgående äfven å denna inkomsttitel, vill jag dock lägga nämnda siffra till grund för beräkningen, och det visar sig då, att om 233,000 kronor ytterligare skola utdebiteras på dem, som nu erlägga dessa 4 millioners bevillning, så blir den förhöjning, som derigenom kommer att belöpa på hvarje bevillningskrona, ungefär 6 öre.

Enligt hvad jag nyss nämnde, skulle den föreslagna tullen på kaffet komma att förorsaka de obemedlade klasserna en ökning i utgifterna för året af på sin höjd 24 öre. Och detta belopp skulle sålunda, derest nyssnämnda 233,000 kronor i stället utdebiterades på den allmänna bevillningen, motsvara hvad hvar och en, som eger 700 kronors inkomst måste, äfven om han aldrig smakar kaffe, i bevillning erlägga. För en stor mängd obemedlade — de som ej hafva mer än 7 à 800 kronor i årlig inkomst, lära väl nemligen ej kunna hänföras till de *bemedlade* — skulle således beloppets uttagande genom bevillning komma att kännas vida tyngre än kaffetullens förhöjning. För en del af dem, som hafva mindre än 700 kronors årlig inkomst, kan visserligen förhållandet komma att ställa sig något annorlunda. Någon nämnvärd olägenhet synes dock ej heller för dem kaffetullens förhöjning medföra; ty äfven om jag antager, att de med sina små inkomster verkligen, emot hvad jag förmodar, skulle hafva råd att bestå sig två skålpund *rent och oblandadt* kaffe i månaden eller 24 skålpund på året, så skulle de i allt fall endast behöfva nedsätta denna sin årliga kaffekonsumtion med omkring $^1/_3$ skålpund, eller från 24 till $23^2/_3$ skålpund om året, för att undgå all känning af den förhöjda tullen, och en sådan obetydlig inskränkning i begagnandet af ett ingalunda nödvändigt njutningsmedel torde väl icke kunna anses innefatta en så synnerligen stor uppoffring, att, endast för undvikande af den, andra — så obemedlade som bemedlade — skola åläggas en för mången känbar direkt beskattning.

Huruvida det i allmänhet må vara mer eller mindre lämpligt att för statsbehofven använda direkt eller indirekt beskattning, är en synnerligen svårlöst fråga, derom meningarne äro mycket delade. Säkert är emellertid att, om man vill uteslutande tillämpa den direkta beskattningen, för densammas utgörande böra stadgas andra och mera rättvisa grunder än hittills. Jag instämmer i detta hänseende i hvad en föregående ärad talare yttrade om vigten deraf, att den direkta beskattningen icke uttages på en gång, utan kan af de skattskyldige få småningom erläggas. Så är emellertid nu icke fallet med den allmänna bevillningen; och just till följd deraf förefaller den i allmänhet vida tyngre än en motsvarande ringa förhöjning i priset på någon daglig förbrukningsartikel. Allt detta oaktadt skulle jag dock icke denna gång hafva förordat förhöjning i tullen å kaffe, om jag kunde antaga att de förhöjningar, som Utskottet å andra artiklar förordat, verkligen komme att medföra ökade statsinkomster. Men ett sådant antagande vågar jag icke göra. Med afseende å den stora import af

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

tobak, som i år redan skett, kan jag nemligen ej föreställa mig, att den föreslagna förhöjningen i tullen på denna vara kommer att för år 1880 inbringa någon väsentligen ökad inkomst. Deremot tror jag en sådan med säkerhet kunna beräknas, om man nu lägger ökad tull på kaffe, emedan i afseende på denna artikel importörerne icke varit beredde på någon förhöjning. Det är, såsom en talare på förmiddagen antydde, ett ledsamt förhållande, att Bevillnings-Utskottets betänkande framlagts för Kamrarne först långt efter det dess blifvande innehåll redan var allmänt bekant. Då till följd häraf importörerne haft särdeles god tid att undandraga sig de ökade tullsatserna, lärer af dessa någon synnerlig förhöjning i statsinkomsterna ej vara att påräkna och man måste således i stället ovilkorligen vara betänkt på att i väsentligt högre grad, än Utskottet föreställt sig, höja inkomstbevillningen. Vid sådant förhållande, och för att åtminstone i någon mån kunna minska denna, tror jag det vara skäl att verkställa den lilla förhöjning i tullen på kaffe, som Kongl. Maj:t föreslagit, och anser jag mig derför böra förorda bifall till Kongl. Maj:ts proposition i denna fråga.

Herr Rundgren: En talare yttrade nyss, att en förlängning af denna diskussion vore obehöflig, emedan utan tvifvel hvar och en redan hade sin bestämda åsigt i frågan; och detta hans yttrande helsades med bifall. Det var med anledning häraf jag begärde ordet. Skulle man inom Kammaren icke oftare yttra sig, än då man hoppades att med sitt yttrande kunna inverka på beslutet, tror jag att diskussionen icke skulle komma att blifva synnerligen vidlyftig. Men äfven om det ser ut, som om meningarne i en fråga vore fullt bestämda, kan man likväl känna ett behof af att uttala sin åsigt, på det att den motsatta åsigten icke måtte anses vara alldeles öfverväldigande.

Hvad nu beträffar konsumtionsskatter och finanstullar, kunna, enligt min åsigt, två väsentliga anmärkningar mot dem göras. Den ena är, att hvar och en, som vill, kan undandraga sig en dylik beskattning. Detta gäller ju i afseende på kaffe, socker, tobak, bränvin och dylikt. Den andra anmärkningen är den, att dessa tullar framkalla en spekulation inom handelsverlden, hvilken har till påföljd, att den ene kan göra en oskälig vinst, under det en annan lider stor förlust. Ingendera af dessa anmärkningar har emellertid hvarken af Utskottet eller under diskussionen blifvit framstäld; och vill jag derför lemna dem å sido.

Utskottet har icke heller i det nu föreliggande betänkandet gifvit några skäl för sitt afslag, utan hänvisat till sitt yttrande i betänkandet angående förhöjning af bränvinsskatten. Ser man då på de skäl, som der äro anförda, finner man, att Utskottet anser kaffe för en nödvändighetsartikel, hvilken för den arbetande befolkningen är af yttersta vigt, och att Utskottet derför icke velat höja tullen på detsamma, under det att socker, enligt samma betänkande, skulle vara en förbrukningsartikel, som hufvudsakligen användes af de förmögnare klasserna och derför bör högre beskattas. Jemför man emellertid förhållandet mellan importen af dessa varor under de senare åren, så finner man, enligt en uppgift, som nyligen varit synlig, att kaffe-

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

importen i medeltal utgjort 26 millioner skålpund per år, under det att importen af socker gått till icke mindre än 73 millioner skålpund förutom 13 millioner skålpund sirup. Är det då verkligen tänkbart och hållbart att säga, att kaffe är en nödvändighetsvara för den arbetande befolkningen och socker en nödvändighetsartikel för de förmögnare klasserna och att man derför bör höja tullen på socker men icke på kaffe? Enligt mitt förmenande ligger i dessa siffror en alldeles bestämd vederläggning af Utskottets uppfattning.

Hvad beträffar sjelfva frågan, om kaffet såsom en nödvändighetsartikel, ser det nästan ut, som om en sådan åsigt hade utbildat sig till en trosartikel inom denna Kammare. För min del anser jag det öfverflödiga bruket af kaffe, som nu inrotat sig i vårt land, vara en verklig olycka. Det är gifvet, att, om kaffe i de arbetande klassernas hus blifvit en nödvändighetsvara, det har skett på bekostnad af sådana näringsmedel, som verkligen äro närande. Ty derom äro vi väl ense, att kaffe icke egentligen är närande, utan att deri ligger något, som endast för ögonblicket är stimulerande. Från det stora industriella samhälle, der jag förut vistats, har jag i detta hänseende medfört en ganska märklig erfarenhet. Ett stort bolag lät nemligen af välvilja för sina arbetare, hvilka uppgingo till flere hundrade, inrätta en soppkokningsanstalt, der hvar och en till billigt pris kunde erhålla en stark och närande föda. Till en början begagnade sig åtskilliga deraf, men antalet blef slutligen allt mindre och mindre. På förfrågan, om orsaken härtill, svarades: »vi tåla icke vid den starka maten, vi äro vana att, när vi gå ut om morgonen, dricka en kopp kaffe, sedan sätta vi pannan på glöden och dricka ytterligare en kopp, då vi komma hem, likaså en på aftonen». På detta sätt kunde de uppehålla lifvet, ty det ligger något stimulerande i den varma drycken. Men deras kroppskonstitution blef så förderfvad, att de icke tålde den starka maten. Är det nu verkligen skäl att, under sådana förhållanden, söka befordra kaffedrickandet i vårt land? Är det skäl att säga, att, emedan kaffe hotar att blifva en nödvändighetsartikel för den arbetande befolkningen, så skola vi tillse, att det fortfarande kan vara det.

Det öfverflödande bruket af kaffe är dessutom — det kan möjligen låta som en paradox, men jag kan icke underlåta att nämna det — något som förderfvar hushållningen för den arbetande klassen. Qvinnan, innan hon blir husmoder, har icke känt behof af att lära sig något annat i matlagningsväg än att koka kaffe. Följden blir, att när hon blir gift, tror hon att hennes man skall känna sig tillfredsställd, om hon morgon, middag och qväll sätter fram en kaffetår åt honom.

Men mannen kan icke i samma grad lefva af kaffe som qvinnan. Hvad blir följden? Jo, när han finner att han icke kan erhålla någon stärkande näring i hemmet, så går han till krogen. Från början har han icke haft lust för detta, men hvad vill han göra? Om vi derför kunde förminska kaffeförbrukningen, om vi kunde förvandla kaffet från en nödvändighetsartikel till hvad det i verkligheten är, eller en öfverflödsartikel, så skulle vi bereda både den arbetande befolkningen och hela landet en väsentlig vinst. Jag erinrar mig från ett tillfälle, då jag för några år sedan var på en resa i Roslagen, hurusom jag från vägen genom fönstret på en närbelägen stuga såg en stor stock-

eld flamma derinne på spiselhällen. När jag kom in, hvad såg jag då vidare? Jo, jag såg en kaffepanna hänga öfver elden, och för att kaffet när som helst skulle kunna värmas upp, hängde pannan vid en kedja öfver hällen; och att kaffet här uteslöt andra födoämnen, derom är jag fullt öfvertygad. Mig synes det derför icke bevisa någon sann ömhet för den arbetande klassen, då man söker förhindra fördyrande af kaffet.

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

Hvad slutligen beträffar den fråga, som af en talare nyss gjordes, nemligen huruvida vi icke gått för långt i fråga om indirekta skatter, så har han jakande besvarat den frågan, och detta på den grund, att det icke skulle finnas mer än fyra länder, som i detta afseende gått längre än vi; men, enligt mitt förmenande, ligger deruti intet bevisande. Han har ock angående den allmänna bevillningen yttrat, att dess tunga skulle kunna betydligt förmildras, om den icke upptogs på *en* gång, utan exempelvis fördelades på 12 månader. Är det nu en sanning, att en skatt förmildras genom att fördelas på 12 månader, så är det ju tydligt, att en skatt sådan som kaffeskatten, hvilken icke utgår på en gång, icke ens på 12 gånger, utan 365 gånger på året och, om man dagligen dricker 2 koppar kaffe, 730 gånger på året, skall vara den allra lättaste att bära.

Då det nu visat sig att staten behöfver den tillökning i skatt, hvarom nu är fråga, och då, enligt min öfvertygelse, vi icke böra göra kaffet till annat än hvad det är, nemligen ett njutnings- och stimulationsmedel, som mycket sparsamt bör begagnas, så yrkar jag afslag å Utskottets förslag och bifall till den Kongl. propositionen.

Herr Jöns Rundbäck: En talare upprepade häromdagen den gamla satsen: »det ena du vill, det andra du skall, så plägar det gå uti dylika fall». Jag vill nemligen säga, att jag delar utskottsmajoritetens åsigt så till vida, att jag skulle önska slippa lägga tull på kaffe. Men då jag icke vet huru vi, utan att tillgripa denna åtgärd, skola kunna betäcka statsbristen, måste jag rösta för kaffetullens höjande.

Tro herrarne väl, att man genom att, såsom Riksdagen dels redan gjort och dels är på god väg att göra, bevilja ett låneunderstöd af 30 millioner kronor åt de rike, slipper ifrån att beskatta de fattige. All tull är skatt, och derför måste man väl under brydsamma omständigheter jemväl anlita denna skattekälla; helst intet tvifvel bör finnas derom, att vi innan riksdagens slut hafva att fylla en till kanske 14 millioner kronor uppgående statsbrist. Gud gifve att jag hade orätt, men jag fruktar det värsta. Huru vilja herrarne fylla denna brist? Jo, genom en förhöjd bränvinstillverkningsafgift, högre tull på socker och för öfrigt genom en ökad bevillning efter 2:dra artikeln, i hvilket afseende man föreslagit 50 procent. Nej, mine herrar, skall bevillningen fylla hvad som brister sedan de två öfriga inkomsttitlarne lemnat sina tillskott, då räcker icke 50 procent, utan då tror jag det är nödigt att taga till åtminstone 200 procent.

Frågan är nu: skola vi lägga högre tull på kaffe eller skola vi icke göra det? Jag vill då, i motsats mot Utskottet, vara med om det förra alternativet, men jag är derför icke nöjd med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, eller 1 öres förhöjning per skålpund. Jag anser detta

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

förslag vara, så att säga, futtigt och opraktiskt, och jag skulle derför, i likhet med Herr Lönegren, önska att kaffetullen höjes med 2 öre per skålpund. Enligt detta senare förslag skulle staten erhålla betydligt ökade statsinkomster, utan att den fattigare befolkningen derför behöfde vidkännas större uppoffring än den enligt Kongl. Maj:ts förslag måste underkasta sig. Då 1 öre är vårt lägsta skiljemynt och således icke kan sönderdelas, så är det gifvet, att den fattige, som vanligtvis icke köper på en gång mer än högst ett halft skålpund kaffe, får hela tullförhöjningen af 1 öre lagd på sin lott eller lika mycket som skulle belöpa sig derå, om kaffetullen höjdes med 2 öre, under det att den förmögne, som köper större parti, erhåller betydlig rabatt.

Om man nu säger, i likhet med hvad flere redan sagt, att kaffe är en för den fattige långt nödvändigare vara än socker, så svarar jag, att det icke är sant, ty, så vidt jag läst min katekes rätt, så vet jag att i nästan hvarje naturalster, som användes till menniskans näring, ingår socker såsom en nödvändig beståndsdel. Det finnes till exempel i potatis, honung, och det fans långt innan kaffet började att användas. Detta senare kunna vi undvara, det kan ersättas genom surrogat.

Om man nu, på sätt Herr Lönegrens af mig biträdda förslag innebär, höjer kaffetullen med 2 öre per skålpund, och man antager att en fattig familj konsumerar 50 skålpund kaffe om året, så skulle denna tullförhöjning kosta familjen en krona. Denna krona kan jag dock slippa att utgifva genom att inskränka min kaffekonsumtion för året med *ett enda* skålpund. Och detta tror jag är ett vida angenämare sätt att bidraga till statsbristens fyllande, än om man för samma ändamål vore nödsakad att i form af ökad bevillning utgifva samma belopp eller kanske ännu mera.

Jag har uppgjort en liten kalkyl öfver de statsinkomster, som skulle vinnas genom de föreslagna tullförhöjningarne, och dervid fått dessa att uppgå till *sex* millioner, detta under förutsättning af att den af Kongl. Maj:t föreslagna förhöjningen af tullen på tobak bifalles, hvilket jag dock hoppas att Kammaren icke gör, emedan genom ett sådant beslut staten skulle erhålla en högst ringa vinst, men tobaksfabrikanterne deremot, som redan försett sig med råvara för en längre tid, beredas fördelen att till skänks erhålla troligen en million. Enligt denna kalkyl har jag således fått upp inkomsterna till sex millioner. Hvarifrån skola vi taga det öfriga, som erfordras för statsbristens fyllande? Jag vet det icke. Jag vill icke inlåta mig på huruvida bristen lämpligast fylles genom direkt eller indirekt beskattning. Jag hemställer endast, huruvida det är rättvist, att under det jag såsom jordbrukare icke får inom landet producera en enda tunna spanmål utan att derför erlägga skatt under en eller annan form, man, »för det fattiga folkets skull», som det heter, utrikes ifrån får, utan att behöfva betala ett enda öre till statsverket, införa så mycket spanmål som helst. Hvarför skall man taga ifrån mig en krona för hvarje tunna hafre jag höstar in. Kan jag icke få lof att odla min hafre i fred? Det får jag visst icke. Men föres säden hit öfver från Ryssland, då betalar man ingen skatt derför. Förr hatade man Ryssland, och jag gör det ännu i dag.

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

Herr Olof Andersson i Lyckorna: Jag vill icke upptaga Kammaren med något långt tal, icke ens om jag hade förmåga dertill. Jag vill endast tillkännagifva min ståndpunkt i denna fråga dels för Kammaren och dels för mina kommittenter och af sådan anledning upplysa, att jag kommer att rösta för afslag å den Kongl. propositionen och bifall till Utskottets förslag.

Mot den ärade talaren från Karlstad vill jag säga, efter hvad han yttrat i denna fråga, att förbrukningen af kaffe skulle medföra så mycket ondt, och att det öfverallt begagnas för mycket, att i den ort, från hvilken jag är, begagnas kaffe både morgnar och eftermiddagar, men icke alltid. Det händer vanligtvis endast om sommaren, när arbetaren är mycket törstig, emedan kaffet släcker törsten bättre än vatten, men det begagnas icke till öfverflöd, utan såsom en nödvändighetsvara.

Herr O. B. Olsson: En talare på stockholmsbänken har sagt, att han icke skulle sätta sig emot någon direkt bevillning, om den blefve nödvändig. Ja, det beror på, om man vid regleringen af de indirekta skatterna kan ställa så till, att det icke blifver nödvändigt med någon direkt beskattning. Nämnde talare har på samma gång sagt, att de, som hafva 700 kronors inkomst, drabbas icke så mycket af den indirekta beskattningen, men desto mer af den direkta. Jag kan icke förklara, huru detta kan vara rigtigt, och dessutom hör det icke till denna saken. Ty vi skola ihågkomma, att de fleste, som köpa kaffe, hafva icke 700 kronors inkomst, så att liknelsen var icke lämplig. Vi behöfva blott till exempel taga Bevillnings-Utskottets beräkning, att med ett öres förhöjd skatt skulle staten få en inkomst af 300,000 kronor. Jag frågar eder, mine herrar, hvilka äro de, som egentligen skola bidraga till denna skatt? Jag vill medgifva, att de mera bemedlade klasserna proportionsvis köpa mera kaffe än de obemedlade, men det stora antal, som icke erlägger bevillning efter andra artikeln, är det, som förbrukar större delen af det kaffe, som importeras i landet, och det är denna del af folket, som får betala afgiften. Jag vågar påstå, att minst hälften af denna afgift af 300,000 kronor får betalas af den fattigare befolkningen. Är detta rigtigt? Jag bara frågar.

Här har på samma gång yttrats, att kaffe icke är någon nödvändighetsvara. Jag medger att så är förhållandet för den, som är i tillfälle att hafva sin köttsoppa hvarje dag eller att skaffa sig mjölk, det vill säga kraftiga födoämnen, men jag ber få fästa uppmärksamheten på, att större delen af landets arbetarebefolkning hvarken kan skaffa sig det ena eller det andra, icke en half kanna mjölk om dagen, kanske icke ens hvad vi i Skåne kalla dricka. Är det då rimligt, att man skall lägga högre skatt på den vara, som de behöfva till så kallad supanmat vid sina måltider; och att de skola nöja sig med bara vatten, det tror jag herrarne litet hvar anse vara obilligt begärt. Men när de nu icke kunna skaffa sig annat, måste de nöja sig med kaffe.

Å andra sidan har man sagt, att ett öres högre tull på hvarje skålpund kaffe gör så litet, då det fördelas på ett år eller en månad. Det är nog sanning, och en talare på göteborgsbänken har också sagt, att det kan göra detsamma för den fattiga befolkningen, ty den köper

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

blott ett fjerdedels eller ett halft skålpund åt gången. Jag tror dock, att de fleste handlande, som sälja kaffe, taga med i beräkningen af priset för ett fjerdedels skålpund hela detta öre, som är lagdt på hela skålpundet.

Utaf hvad jag sagt faller det sig klart, att jag vill, att Utskottets förslag bifalles. Jag tror det är desto mer skäl härtill, som landtbefolkningen i detta hänseende har ett vaksamt öga på oss. Ty kaffet är en nödvändighetsvara för den fattiga delen af befolkningen, och jag tror icke, att det skulle vara Riksdagen eller åtminstone denna Kammare, såsom representerande den fattigare delen af folket, värdigt att höja beskattningen på hvad man kallar en nödvändighetsvara. Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Westerdal: Sannolikt hafva herrarne observerat, att jag mycket sällan besvärar Kammaren med några anföranden, men den fråga, som nu föreligger, är, likasom bränvinsfrågan, af den natur, att det synes som om en hvar här ville uttala sin åsigt deri. Då jag emellertid icke varit nog lycklig att fått läsa Herr Jöns Rundbäcks åberopade »katekes», måste jag ställa mig på basis af egen erfarenhet, och ber att på grund häraf få yttra några ord i frågan.

Under de tjugufem år jag lefvat bland allmogen, har jag tyckt mig finna att det, med afseende å den qvinliga delen deraf, varit två orsaker, som menligt inverkat på det allmänna välbefinnandet, den ena ett öfverdrifvet bruk af illa brändt och tillagadt kaffe, den andra en numera bortlagd modeartikel — krinolinen. Att dåligt kaffe med tillsats af diverse ämnen är en skadlig föda, lider intet tvifvel, då deremot oblandadt och måttligt rostadt kaffe är, efter hvad jag hört läkare säga och jag sjelf erfarit, icke skadligt. Då således förtärandet af dåligt kaffe icke är att rekommendera, torde kaffet, af samma skäl som bränvinet, tåla vid en lämplig skatteförhöjning.

Man har här velat antyda, att det hufvudsakligen blefve den obemedlade befolkningen, som skulle drabbas af den ifrågasatta tullförhöjningen, men jag vågar påstå, att detta är ett misstag, ty vid närmare undersökning skall man sannolikt finna, att det väl egentligen är de mera bemedlade, som konsumera mest, då de vanligen begagna kaffet oblandadt, under det de mindre bemedlade uppblanda det med hvarjehanda tillsatser. Att längre upptaga Kammarens tid med att orda i kaffefrågan, skulle vara ogrannlaga, hvarför jag endast vill tillägga, att då så måttlig tullförhöjning blifvit begärd, som ett öre per skålpund, jag i sak instämmer med min ärade granne till höger på elfsborgsbänken, yrkande bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Gustaf Ericsson: Jag ber om ursäkt om jag på denna sena timme anhåller att Kammaren behagade med tålamod lyssna till min åsigt i denna fråga.

Man har här tvistat om, huruvida kaffe är ett gift eller icke, och har sagt, att kaffet vore både skadligt och onyttigt, hvarföre man också borde söka inskränka förbrukningen deraf inom landet så mycket som möjligt. Jag kan icke föreställa mig, att denna åsigt, som sålunda uttalats, är allvarligt menad. Man skulle väl då helst sökt all-

deles hämma importen af denna vara, men i så fall ginge också staten miste om den betydliga tullinkomst, staten af denna vara nu har.

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

Då min åsigt är, att hvarje landets invånare bör, i förhållande till sin inkomst, bidraga till statens utgifter, så hemställer jag till en hvar och isynnerhet till dem, som här talat för en förhöjning i kaffetullen, huruvida det kan vara rigtigt att bestämma dessa statsutskylder efter de utgifter en familj har, men icke efter dess inkomster.

Det synes mig, att den lyckliga operation, som man på förmiddagen omtalade, vore att likna vid hvad som hände i forntiden, då man sökte inbilla enfaldigt folk, att man kunde förflytta vissa plågor från en menniska till en annan eller på döda ting. Här vill man göra en operation, så att den blir så litet känbar som möjligt, naturligtvis för de förmögnare inom samhället och så mycket mera känbar för de mindre bemedlade. Om den allmänna bevillningen ökas, få väl litet hvar känning deraf; ja, jag skulle till och med kunna säga mig få en känsla af att jag drucke mitt kaffe på bekostnad af de mindre bemedlade, eller drucke det utan att det kostade något alls, om jag röstade för en tullförhöjning derå, utan att vilja höja den allmänna bevillningen, ehuru den, som har 10 à 12,000 kronors årlig inkomst, ganska väl kan säga, att det är mycket bättre att man tager denna skatt successivt, så att konsumenterna få betala skatt 52 gånger om året eller kanske ännu flera.

Den förste talaren, som yrkade på en förhöjning af två öre per skålpund, hade räknat ut att staten derigenom skulle förtjena en och en half million kronor om året, men han räknade icke ut huru stor del af denna summa fölle på de arbetande klasserna, om man antager att dessa klasser utgöra fyra femtedelar af Sveriges hela folkmängd.

Den andre talaren, som framstälde samma yrkande, talade om sina hafretunnor och frågade hvarför vi skulle skattlägga denna vara. Jag vill ställa en fråga till honom, hvarför vill han taga bort kaffesmaken, som det svagare könet så mycket tycker om.

En talare sade vidare, att man kunde begagna surrogat i stället för kaffe; dessa surrogat hafva en fördel och en olägenhet, och fördelen skulle vara, att icke smaka cikoria, och olägenheten, att icke heller smaka kaffe. I tulltaxan uppgifves, att kaffesurrogat draga en tull af 15 öre för skålpundet och således kan det, efter mitt förmenande, icke vara någon fördel att använda surrogat. Tänker man vidare på, att de fattigare eller mindre bemedlade få betala lika hög tull för ett skålpund kaffe af mindre god qvalité, som de förmögnare få betala för prima vara, tror jag, att man med skäl kan påstå, att de fattiga för sitt skålpund kaffe få betala 33 till 50 procent mera, än de förmögnare få betala för sitt kaffe.

Jag vill icke längre upptaga Kammarens tid, utan yrkar bifall till Utskottets förslag.

Grefve Sparre: Då jag på förmiddagen hade ordet, bad jag få höra några skäl, hvarför man icke borde lägga högre tull på kaffe. Jag fick också svar derpå; och svaret var: derför att man ville höja den direkta skatten eller allmänna bevillningen. Jag tackar herrarne för det svaret, det var åtminstone ärligt. Men låt åtminstone de fat-

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

tiga vara i fred, och tag icke denna förevändning för ett helt annat mål, som man här eftersträfvar. Jag får säga, att jag kände detta mål ganska väl, och visste också hvarför man icke ville ingå på en förhöjning af de indirekta skatterna, och man har ofta sagt mig, att orsaken dertill och meningen dermed vore, att man ville få allmänna bevillningen så känbar, att den kunde skrämma folk från att vara så liberala i anslagsfrågor. Detta är ett godt sätt att komma till detta mål; men jag ber herrarne hålla sig uteslutande till detta medel och icke komma och tala om de fattiga, ty — jag upprepar det — den ifrågasatta tullförhöjningen å kaffe gör dem rakt ingenting.

Tvenne talare från mitt grannlän hafva talat om att i Marks härad konsumeras mycket kaffe. Tyvärr är detta sanning och det bär också syn för sagen, ity att just denna myckna förbrukning af kaffe gör att befolkningen i denna ort är svag; jag har många gånger erfarit det, och det finnes intet distrikt inom Elfsborgs län, der vid mönstringarne så många beväringsynglingar kasseras, som just inom detta härad. En talare erinrade på förmiddagen om, att en af våra största läkare för några år sedan utgaf ett särskildt arbete om följderna af omåttligt förbrukande af kaffe, och han säger deri, att detta kommer att i framtiden menligt inverka på vår nations fysiska utveckling.

Jag har förut nämnt ett exempel, hemtadt ur någon tidning, på huru starkt gift kaffe innehåller. Är det således här meningen att befordra en onaturlig smak, derför att det ligger ett njutningsmedel i kaffet, äfven om detta njutningsmedel är skadligt? Jag upprepar ännu en gång att jag vet, huru mycket rent kaffe förbrukas i landet, och att den fattigare befolkningen blandar upp kaffet med så många andra saker, att af rent kaffe förbrukas i allmänhet icke mera än ett skålpund i månaden på en familj, och när landsortsbefolkningen köper kaffe å landet, köper den vanligen ett fjerdedels skålpund eller några lod för hvarje gång. Säg mig då hvad 1 öres tull skall verka på priset.

Jag öfvergår nu till den andra sidan af saken. Dem, som hafva till mål att få högre direkt beskattning, lofvar jag, att detta mål skola de vinna i alla fall. Men då dessa herrar säga sig vilja öfvertaga bördan på egna skuldror, tillåter jag mig erinra om det utredda förhållande, hvilken del jordbruksfastigheten tager i allmänna bevillningen. Jo sjutton, säger 17, procent af allmänna bevillningen träffa jordbruksfastigheterna. Den beprisade liberaliteten att vilja förskona de fattigare från den nödvändiga skatteförhöjningen och lägga bördan deraf på egna skuldror är således icke mycket att skryta af, när vi veta att den del af bevillningen, som träffar jordbruket, endast utgör 17 procent, eller icke mer än omkring en sjettedel af allmänna bevillningens hela belopp. När vi sålunda känna, att af dessa 250,000 à 300,000 kronor, hvilka vi säga oss vilja lägga på allmänna bevillningen, endast 17 procent träffa jordbruket, böra vi akta oss att skryta med en sådan liberalitet, hvilken icke finnes till. Hvad åter angår, att vi vilja hafva en ökad direkt beskattning, kunna vi, såsom sagdt är, i det fallet vara lugna — nödvändigheten bjuder så; och för min del säger jag i detta fall, i likhet med talaren på stockholmsbänken, att jag ingalunda vill undandraga mig denna förhöjning. Emellertid torde herrarne besinna, att från regeringen till samtlige landshöfdingarne utgått skrifvelse

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

med uppmaning att uppmärksamma det orimliga förhållande, att jordbruksfastighet är så lågt beskattad. Utan tvifvel komma äfven under detta år taxeringskomitéerna och bevillningsberedningarne att i och för åsättande af högre bevillning å jordbruksfastigheterna betydligt höja dessas taxeringsvärde. Dertill kommer ytterligare, att bevillningen för inkomst af kapital och arbete kommer att betydligt nedgå, derför att folks inkomster i allmänhet under nu rådande dåliga tider minskats. Om man derför säger, att den allmänna bevillningen, som för närvarande beräknas till 4,000,000 kronor, skall höjas med 50 procent, förslår det dock icke, ity att bevillningen kommer att betydligt nedgå. Jag har sjelf allt för ofta suttit i pröfningskomitéer för att icke hafva fullt säker insigt om, huruledes taxeringen af inkomst under närmaste framtiden skall gestalta sig. Är det sålunda herrarnes önskan att få en dugtig tillökning i de direkta skatterna, så varen i detta fall lugna! En sådan tillökning kommer förmodligen att tillämpas såväl för detta som för nästa år.

Någon sade på förmiddagen, att det vore bättre att lägga tyngden af statsbristens fyllande på den allmänna bevillningen, emedan, om den i stället föranledde till förhöjning i tullen, en sådan förhöjning, äfven sedan behofvet väl upphört, icke komme att åter borttagas. Jag vill i det afseendet erinra derom, att år 1867 skedde en tillökning i tullen på kaffe, hvilken tillökning icke varade längre än till år 1872. Sålunda finnas lika goda exempel på att, när behofvet upphör, man minskar den indirekta skatten, som den direkta. Men hufvudsaken är, att under nuvarande förhållanden icke göra bördorna tyngre än nöden verkligen kräfver. Såsom landshöfding i ett län, der skattebördorna kännas ganska tryckande, vet jag till exempel, att från åtskilliga länets socknar till Konungens Befallningshafvande inkommit hemställan om att uppskjuta uppbörden, emedan den vore alltför tryckande, och på det att folket måtte få tid på sig. Under sådana förhållanden tror jag, att herrarnes kommittenter icke skulle blifva synnerligen glada, om herrarne vid hemkomsten skryta med att hafva höjt allmänna bevillningen alltför mycket. Antaget att herrarne vilja höja allmänna bevillningen med 50 procent, så räcker, enligt min tanke, detta på långt när icke till att fylla behofven. En förhöjning af 100 procent skall knappt förslå, emedan, såsom sagdt, summan af bevillningen i riket kommer i så hög grad att minskas under dessa svåra år. Väl missunnar jag ingalunda de fattige att få kaffe för billigt pris, men jag har framhållit att den föreslagna tullförhöjningen af 1 öre per skålpund verkar intet på kaffets pris. Priset på kaffe varierar i den mindre handeln mellan 75, 80, 90 till 100 öre per skålpund, under det att partipriset är 60 till 66 öre per skålpund. Tro nu herrarne, att vid sådant förhållande ett öre skulle göra något till saken? — Det gör platt intet!

Om för öfrigt vi önska befordra folkets njutningslystnad, äfven när den är skadlig, hvarför skall man då sätta hög skatt på bränvin. Tagen bort den ock, så att folket får njuta äfven af den varan. Jag är ej bland dem, som vilja motsätta sig tull på öfverflödsartiklar, men jag anser kaffe för en öfverflödsartikel och en skadlig sådan, särdeles om det brukas till öfverdrift i hvarje stuga på landet. Och då här

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

föreligger frågan att genom ökade tullinkomster betäcka en del af statsbristen, så skulle det ej förslå att höja tullen på fina cigarrer och andra lyxartiklar, utan vi böra taga något som man vet är en verklig kassa-artikel. Genom att höja tullen på sådana varor är det som man kan hjelpa och minska en känbar statsbrist.

Herr N. Boström i Bodbyn: Jag vill endast tillkännagifva att jag biträder Utskottets förslag. För min del bestrider jag att norrländingarne skulle dricka kaffe från morgon till qväll. Den satsen är osann och jag återförvisar densamma till den, som uttalat ett sådant omdöme.

Herr Lind: Jag vill blott tillkännagifva, att jag på de grunder, som af flere föregående talare blifvit framstälda, kommer att rösta för bifall till Bevillnings-Utskottets förslag, och gör det så mycket hellre, som jag väl känner, att oaktadt den föreslagna tullförhöjningen i allmänhet anses liten, den kommer att drabba just den mindre bemedlade befolkningen, till exempel fiskarebefolkningen i Bohuslän, som sitter på sina klippor och skär och vid många tillfällen ej har annat än kaffe att tillgå såsom en sofvelvara åt det torra brödet. Jag har sjelf många gånger varit vittne dertill, och jag har hos våra torpare, backstugusittare och daglönare sett alldeles detsamma. Det är i dessa kala kusttrakter nästan omöjligt att få köpa mjölk och den fattiga befolkningen ser sig i brist derpå hänvisad till kaffe.

Vidare skulle jag nämna, att, då kaffeförbrukningen är så allmän, att äfven våra militärer icke kunna undvara denna vara vid möten och manövrer, förty måste äfven Fjerde och Femte hufvudtitlarne drabbas af en tullförhöjning å kaffe.

Till slut kan jag ej underlåta att uttala min förundran öfver en del yttranden, som blifvit fälda af representanten för Venersborg och Åmål. Då dessa uttalanden redan blifvit af en talare besvarade, skall jag icke längre uppehålla mig dervid.

Herr Åke Andersson: Jag tror ej det i och för sig vore så farligt att lägga ett och annat öre i tull på kaffe och socker för att med den ökade inkomsten betäcka statsbristen. Men principen anser jag vara origtig, ty vi veta att, när de indirekta skatterna en gång blifvit höjda, är det svårt att få dem tillbaka igen. När förhöjningen ej längre behöfs och det under goda år blir öfverskott i statskassan, så hittar man på nya behof, hvilka sluka öfverskotten. Det har på sådant sätt visat sig omöjligt att åter få ner de indirekta skatterna, då de en gång blifvit höjda. Det enda, som skulle föranleda mig till att rösta bifall för Kongl. Maj:ts förslag, vore, om derigenom en anslutning till Norge i någon mån kunde komma till stånd. Det förefaller mig besynnerligt att inga motioner framkommit i sådant syfte, att åstadkomma likhet i tullförhållanden mellan de förenade rikena. För närvarande är det ej rätt väl beställt i detta afseende. Man bär bördor med tobak öfver gränsen för att förtjena penningar på skilnaden i tull. Kan man göra detta med artikeln tobak, går det möjligen på samma sätt med socker och kaffe, i fall vi nu höja tullen derpå.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

Herr J. Anderson i Tenhult: Jag har begärt ordet i anledning af talarens på karlstadsbänken yttrande, att våra qvinnor nu för tiden ej skulle kunna göra annat än koka kaffe. I händelse qvinnorna i Karlstad eller Karlstads stift äro så opraktiska, som talaren lät förstå, så beklagar jag deras män, men att förhållandet ej är så dåligt i våra trakter, vågar jag försäkra. I min hemort kunna qvinnorna koka kaffe, hvarpå de mycket väl kunna bjuda sina män och grannar, ja till och med en biskop. De kunna mer än så — de kunna laga mat och uträtta alla andra husliga arbeten, som deras män billigtvis kunna begära. Jag vill ej att i Riksdagens protokoll en sådan orättvis beskyllning skall stå obesvarad. Våra qvinnor hafva ej förtjent att framställas i en så mörk målning. Jag har derföre ansett mig böra säga några ord till svar.

Herr Hedlund: Det har blifvit yttradt utaf en talare, som verkligen mången gång synes hafva en viss rätt att opåtaldt vända sina ord i den rigtningen, att de, som motsätta sig ifrågavarande beskattning, skulle dermed söka andra mål, än dem som ligga i deras ord, och att, medan de tala om ömhet för de fattige, vilja de i stället lägga högre skatt på inkomsten. Nu finnas visserligen de, som icke tycka, att det icke innebär något af anklagelse att tillvita dem dylikt; men å andra sidan finnas också de, hvilka icke vilja acceptera sådana anklagelser, och hvilka anse det ingalunda vara rätt att beskylla dem för den eller den afsigten och att de skulle hafva andra syften än dem de uttala.

Bevillnings-Utskottet hade en mycket enkel ställning: det gälde skatt å socker eller kaffe. Ville man lägga den af Kongl. Maj:t föreslagna skatt på socker, vans en större statsinkomst enligt en i Utskottets tanke rättvisare princip, nemligen att en sådan skatt, till följd af varans förbrukning, jemförelsevis mera drabbade den burgne, än hvad förhållandet skulle vara om den högre skatten lades å kaffe. Men, sade man, förmöget folk dricker måhända icke mera kaffe än de fattige och alla blefve ju då lika beskattade. Jag vill emellertid för ögonblicket icke gå längre i denna fråga.

En ärad talare på stockholmsbänken har fört talan för dem, som man just afsett uti Utskottets föreliggande betänkande, och jag tror att hans omdöme härutinnan icke bör jäfvas. Hvad jag likväl minst af allt hade fruktat var att äfven nu få höra framläggas moraliska skäl i afseende å kaffet; jag tyckte vi hade nog af sådana i fråga om bränvinet. Ena gången säger man, att den ökade skatten ingenting betyder och det andra ögonblicket heter det, att en inskränkning i konsumtionen af denna vara vore fördelaktig, — med ett ord, jag hade trott vi skulle slippa få höra sådana moraliska eller helsoskäl.

Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan i den nu föredragna punkten, men ber att få tillägga, att, om vid hvarje punkt i detta betänkande 40 talare skola uppträda, vi sannolikt få sitta här till klockan fyra i morgon bittida.

Herr P. Nilsson i Espö: Herr Talman! På samma gång jag kommer att yrka bifall till Utskottets hemställan i denna punkt, vill

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

jag tillika förklara, att det finnes *en* punkt, hvari jag är af samma åsigt som Herr Grefve Sparre, nemligen deri, att man här icke ständigt bör åberopa de fattige. Jag tycker mig hafva iakttagit, att vid många tillfällen i denna Kammare utbildat sig en särskild jargon, nemligen deri, att då något anslag blifvit begärdt af staten, dervid man trott sig skymta att enskilda intressen låge i bakgrunden, då har man alltid fört i sin fana, att det vore för de fattige man förde talan. Derför bör man icke åberopa de fattige, hvarken i denna fråga eller i andra.

Vidare framkastade samme talare en sats, som åtminstone icke jag för min del vill antaga såsom en trosartikel. Han yttrade nemligen, att beväringsynglingarne i hans län blifvit så usla till följd af kaffeförbrukning, att många af dem måst kasseras. Jag tror ingalunda, att kaffe kan hafva så farlig verkan, ehuru man härvidlag velat åberopa en af Sveriges störste författare i medicinala frågor och hänvisat till en af honom utgifven skrift i ämnet. Också jag har läst denna skrift; men man bör besinna, att när en afhandling utgifves — och jag tror mig vid många tillfällen hafva gjort den iakttagelsen — så händer det, att vetenskapsmannen kan hafva så fördjupat sig i enskilda detaljer, att när han skolat bevisa en sak i dess yttersta konseqvenser, så har det visat sig, att han ganska ansenligt misstagit sig i afseende å praktiken, om han än haft teoretiskt rätt.

Det finnes äfven en annan omständighet att härvid taga i betraktande. Då man frångick den gamla tull-lagstiftningen, var Sverige med sina vidsträckta kuster öfversvämmadt af lurendrejare, och när man nedsatte tullarne, försvann lurendrejeriet. Då gjorde sig den åsigten gällande, att vi borde gå derhän att söka utveckla frihandeln i dess allra största utsträckning, och vi skulle endast hafva vissa kassa-artiklar, hvaraf behofvet skulle tagas. Men nu borde man besinna, om man icke, genom att småningom öka tullen å dessa kassa-artiklar, framkallar till lif det gamla lurendrejeriet. Låt oss blott år efter år öka tullarne och tiden är icke långt borta, innan lurendrejeriet åter visar sig i sin fulla glans. Om man också försökte att utsätta kustvakter så nära hvarandra, att de kunde hålla hvarandra i handen, skulle man likväl icke mäkta stäfja lurendrejeriet. Från denna synpunkt bör man akta sig för att sätta kassa-artiklarne för högt, ty derigenom torde man, som sagdt, ånyo framkalla ett ondt, som vore till skada för hela Sverige, såsom demoraliserande för dess stora kustbefolkning; och det är just på dessa grunder, som jag för min del yrkar bifall till Utskottets hemställan i denna punkt.

Herr Aug. Börjeson: Jag skall icke länge upptaga Kammarens tid, utan jag har endast velat på det bestämdaste protestera emot Herr Grefve Sparres yttrande, att befolkningen i Marks härad skulle vara sämre än annorstädes och att beväringsynglingarne der skulle kasseras i stor mängd till följd deraf att de vore försvagade genom kaffedrickning. Tvärtom, enligt de uppgifter jag fått, äro kassationerna på många orter talrikare, än i Marks härad. Det återstår således för den ärade talaren att visa, att folket i Marks härad är sämre än annorstädes. Mot Biskop Rundgrens yttrande, att qvinnorna på landet, då de blifva

husmödrar, ofta icke kunna annat eller mer än blott koka kaffe, vill jag äfven inlägga en gensaga och upplysa honom om att qvinnorna på den ort, jag närmare känner, icke allenast kunna koka kaffe utan derjemte äro ganska kunniga i alla husliga göromål.

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

För öfrigt instämmer jag helt och hållet i Utskottets förslag.

Herr C. Aron Jönsson: Endast ett par ord. Jag är nödsakad att frambära min tacksamhet till Grefve Sparre, ty sanningsenligare anförande, än det han nyss haft, har jag knappast förut hört honom hålla. Han bad oss lugna oss, ty vi skulle nog få höjd bevillning. Ja, får en Sparre, en Dickson, en Hammarhjelm m. fl. hålla på och motionera om understödsfonder, så få vi nog en ökad bevillning, och då hjelper icke en förhöjning af 1 öre, nej kanske icke heller af 10 öre. Men härom är nu icke fråga, utan frågan gäller en förhöjning i kaffetullen, och jag anser, att Utskottet handlat klokt, då Utskottet, för statsbristens fyllande, föreslagit förhöjd skatt på bränvin samt tull på socker och tobak samt sedan hänvisat till II art. bevillning.

Jag skall härefter be att få vända mig med några ord till Herr Jöns Rundbäck. Han begärde upplysningar om huru statsbristen skall fyllas. Det är verkligen ledsamt, att Herr Jöns Rundbäck icke läst Bevillnings-Utskottets framställning härom eller, om han det gjort, icke fäst sig dervid. Bevillnings-Utskottet har åberopat Kongl. Maj:ts beräkningar och enligt dessa beräkningar framlagt förslag till statsbristens fyllande, så att, om Riksdagen härtill lemnar sitt bifall, den statsbrist, som uppstått, kan på detta sätt fyllas.

Han nämde vidare, att i anledning af de beslut, som vid denna riksdag blifvit fattade, statsbristen skulle komma att ökas. Det tror jag också, men jag är fullt öfvertygad att, när den dagen kommer att dessa utgifter skola betäckas, vi nog komma att tänka derpå. Vi få icke tänka på detta nu, ty nu är icke fråga om att dessa utgifter skola betäckas med ifrågavarande skatteförhöjning; utan det blir en annan dag, som får hafva den sorgen, och den kommer nog.

Herr J. Fr. Carlsson: Jag skulle icke hafva förlängt diskussionen om icke ett par högst egendomliga yttranden från venersborgsbänken uppkallat mig.

På förmiddagen anförde nemligen den ärade talaren såsom skäl för förhöjningen i kaffetullen, att denna förhöjning icke komme att inverka något åtminstone i hans ort, emedan der användes hufvudsakligen surrogat för kaffe, såsom potates, mjöl m. m., men på eftermiddagen har jag af samme talare hört, att det skulle vara just kaffet, som gjort beväringsynglingarne så svaga, att de till stor del måste kasseras. Huru kan detta stå tillsammans? Då kaffe icke användes, huru kan det då medföra så skadliga följder? Jag kan sannerligen icke förstå ett sådant resonnement, och jag kan icke heller gå in på att höja tullen å en vara, som för den fattige kan anses för en nödvändighetsvara.

Jag yrkar således bifall till Utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, gåfvos propositioner så

Om förhöjning af tullen å kaffe. (Forts.)

väl på bifall till Utskottets hemställan som ock på afslag derå och bifall i stället till Kongl. Maj:ts ifrågavarande förslag; och förklarade Herr vice Talmannen, som nu under Herr Talmannens tillfälliga frånvaro ledde förhandlingarne, att han funnit den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering blef begärd, hvadan en omröstningsproposition af följande lydelse uppsattes, justerades och anslogs:

Den, som bifaller hvad Bevillnings-Utskottet hemstält i 2:a punkten af betänkandet N:o 12, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, bifallit Kongl. Maj:ts ifrågavarande nådiga proposition.

Omröstningen, i vanlig ordning verkställd, utföll med 118 ja mot 61 nej; varande alltså Utskottets hemställan bifallen.

Punkten 3.

Om förhöjning af tullen å socker.

Kongl. Maj:t hade föreslagit en förhöjning i tullen å artikeln *socker* med 1 öre skålpundet för mörkare oraffineradt, eller till 9 kronor per centner, samt med 1,2 öre skålpundet för raffineradt, alla slag, äfvensom ljusare oraffineradt, eller till 12 kronor 80 öre per centner.

Utskottet, som i förevarande punkt yttrat sig öfver berörda nådiga framställning, hade hemstält:

»att rubriken *Socker* må erhålla följande lydelse:

Socker:

raffineradt, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossadt eller pulveriseradt socker 1 centner 14 kronor,

oraffineradt:

a) till färgen icke mörkare än N:o 18 af den i verldshandeln gällande Holländska standard, hvarå normalprof genom Generaltullstyrelsens försorg hållas vederbörande tullkammare tillhanda ..... 1 » 14 »

b) till färgen mörkare än nämnda standardnummer, äfven om varan inkommer i upplöst eller flytande tillstånd ..... 1 » 10 »

Herr Lönegren yttrade: Jag beklagar att jag icke heller i denna punkt delar den åsigt Utskottet omfattar och majoriteten i denna Kammare hyser, men jag anser mig dock böra yttra min egen tanke i saken.

Om förhöjning af tullen å socker. (Forts.)

Utan tvifvel är socker i ett hänseende ett af de lämpligaste föremål för tullbeskattning. Det inkommer nemligen i så stora qvantiteter, att ett eller annat öres förhöjning i tullen medför en betydlig statsinkomst. Kongl. Maj:t har föreslagit en förhöjning af 1 öre för oraffinerad vara, Utskottet deremot af 2 öre; i båda fallen med motsvarande tullförhöjning för raffineradt socker. Såsom skäl för sitt förslag anför Utskottet, att socker jemförelsevis mera förbrukas af de välmående och mera bemedlade klasserna; men om så är förhållandet, då är det å andra sidan ett obestridligt faktum, att de förmögnare få betala nästan all tull, som utgår för socker. Under år 1877 var importen af socker omkring 75 millioner skålpund, deraf 35 millioner raffinerad vara, och tullen för denna enorma qvantitet socker uppgick till cirka 7 millioner kronor, utgörande 30 procent af hela tulluppbörden, hvilket belopp således skulle blifvit hufvudsakligen af de förmögnare klasserna erlagdt allenast för denna artikel.

Jag skulle också för min del helst hafva varit med om att ingen förhöjning af tullen å socker ifrågakommit, ty jag anser att man erlägger redan nu tillräckligt i skatt för denna vara, och då dertill kommer att tullen efter nuvarande tullsatser utgör 40 à 45 procent af varans värde — tycker jag verkligen att det i båda fallen kan vara fullt tillräckligt.

Då det emellertid torde vara nödvändigt att för statens behof höja tullen äfven å denna vara, vill jag rösta för bifall till Kongl. Maj:ts förslag att tullen å oraffineradt socker, som är mörkare än N:o 18 enligt holländsk standard, höjes till 9 kronor per centner och för raffineradt socker och oraffineradt, som icke är mörkare än N:o 18, till 12 kronor 80 öre per centner.

Jag skulle dock i afseende på den senare tullafgiften helst önska, att tullen bestämdes till 13 kronor, men vill ej derom väcka förslag, då jag är öfvertygad om, att ett sådant icke skulle vinna bifall inom Kammaren. Skälet för denna min åsigt är, att jag tror att sockerindustrien för närvarande har stora svårigheter att bekämpa, och jag vet att under det senaste året sockerbruken i allmänhet ingalunda lemnat någon vinst. Ännu större svårigheter skola de få att strida med under detta år, om, såsom antagligt är, den tullförhöjning, som blifvit beslutad, genast kommer att tillämpas. Under våren, sedan sjöfarten öppnades, hafva importörerne af raffineradt socker varit i tillfälle att införskrifva den ena lasten efter den andra, och de få sålunda sitt behof fyldt utan att någon tullförhöjning för dem ifrågakommer; men sockerbruken deremot hafva icke ännu kunnat förskaffa sig sina förråd af råsocker. Att dessa sistnämnda under sådana förhållanden skulle kunna konkurrera med importörerne af raffinerad vara är efter mitt förmenande alldeles omöjligt.

Herr Hedlund: Jag ber att få tillstyrka bifall till Utskottets förslag.

Efter det öfverläggningen förklarats slutad, biföll Kammaren Utskottets hemställan.

Punkten 4.

Lades till handlingarne.

Punkten 5.

Om förhöjning af tullen å tobak.

Af Kongl. Maj:t var föreslaget, att tullen för oarbetad *tobak* måtte höjas till 42 öre per skålpund, samt att samtliga i nu gällande tulltaxa under rubriken tobak, arbetad, upptagna olika slag af tobaksfabrikat, utom cigarrer och cigaretter, för hvilka Kongl. Maj:t ansett förutvarande tullsats af 1 krona 30 öre böra fortfara, måtte sammanföras under en gemensam afdelning, tobak »andra slag», för hvilka tobaksfabrikat Kongl. Maj:t föreslagit en tullsats af 50 öre skålpundet.

Derjemte hade Herrar *P. Hübinette* och *Th. Flensburg* (uti de inom Andra Kammaren afgifna motionerna N:is 10 och 73) hemstält, den förre att införseltullen å tobak, alla slag, måtte höjas med 25 procent af dess nuvarande belopp, samt den senare »att, för den händelse Riksdagen biträder Kongl. Maj:ts nådiga proposition om förhöjning af tullen å oarbetad tobak, Riksdagen samtidigt måtte besluta, att tullen å cigarrer och andra tobaksfabrikater höjes i motsvarande proportion».

Utskottet, som i ett sammanhang till behandling förehaft nämnda framställningar, hade på anförda skäl tillstyrkt:

»att Riksdagen ville, med godkännande af hvad Kongl. Maj:t i denna fråga föreslagit, besluta, att rubriken *tobak* i tulltaxan må erhålla följande förändrade lydelse:

Tobak:

oarbetad, blad och stjelk ..... 1 skålp. — 42 öre.

arbetad:

cigarrer och cigaretter ..... 1 skålp. 1: 30 »
andra slag..... 1 skålp. — 50 »

Ordet begärdes af

Herr Jöns Rundbäck, hvilken anförde: Man vet att den grundsats, som genomgår vår nu gällande tulltaxa och vårt tullsystem och som i viss mån försvarar desamma, är att tullsatserna skola vara s. k. finanstullar och inga skyddstullar. Jag ber eder, mine herrar, om ursäkt att jag i denna fråga begärt ordet, men jag har gjort det, emedan jag tror att det icke skall skada att kasta en blick på huru detta system tillämpas rörande en ganska vigtig tullsats i vår tulltaxa.

Vi veta alla, att tobak anses såsom en stor och inkomstgifvande finanstull, och på denna grund är det väl skäl att taga vara på en tullafgift, som blifver af så stor betydelse. Men på samma gång är denna tull en stor och inkomstgifvande skyddstull; detta skall jag nu taga

mig friheten att försöka bevisa. Jag vill då icke upptaga den frågan, som här har så ofta väckts, om man för talan för den fattige eller för den rike, utan jag vill endast säga att jag och många med mig hafva haft i sin tjenst arbetare, som arbetat i sitt anletes svett och dervid lefvat på en kost, som det mycket förundrat mig att de kunnat lefva på, och det enda, som de egentligen haft att uppehålla kroppen med, har varit tobaken.

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

Det är en märkvärdig egenskap denna narkotiska ört eger; jag lemnar nu helt och hållet derhän, huruvida detta är nyttigt eller skadligt, men ett faktum är dock att den sålunda användes af den arbetande befolkningen.

De sifferuppgifter, jag nu ämnar framlägga, äro icke senare än år 1877 och äro hemtade från Kongl. Kommerskollegii berättelse för det året. Jag får äfvenledes på förhand gifva till känna att jag afrundat siffrorna, emedan det ju icke kan vara värdt att befatta sig med småsaker, då det är fråga om millioner. År 1877 importerades 61,000 centner tobak, hvilka lemnade en tullinkomst af tillsammans 1,770,000 kronor. Efter hvad vi hörde uppgifvas af en talare, som har sin plats här strax bakom mig, hvilken talare tillika är ledamot af Bevillnings-Utskottet, lärer den årliga förbrukningen af tobak inom landet uppgå till ungefär 7,000,000 skålpund om året. Om jag sammanställer den stora förbrukningen af tobak med de underrättelser om införseln deraf, som senast kommit oss till handa — hvilka dock äro ungefärligen en månad gamla, — så skulle redan vara till landet importerade öfver 3,000,000 skålpund. Då nu anledning förefinnes att antaga att redan innan Riksdagens afslutande alla de under densamma beslutade nya tullsatserna skola komma att tillämpas och så mycket tobak redan införts, som motsvarar mera än halfva årsbehofvet, eller i rundt tal omkring 3,500,000 skålpund, skulle man genom att förhöja tullen å tobak från dess nuvarande belopp med 13 öre pr skålpund skänka dessa importörer, som redan försett sig med varan, en summa af respektive 455,000 kronor, lågt räknadt, utan att staten deraf får ett enda öre.

Är måhända denna handel med tobak en handel som företrädesvis bör skyddas utan hänseende till om den är nödvändig eller icke? Är den nödvändig, så anser jag att den bör få utveckla sig på samma grund som all annan handel och taga sin profit af sjelfva rörelsen, men är den deremot icke nödvändig, kan jag icke se att den lärer behöfva en så stor premie för att uppmuntras.

Detta om den redan importerade tobaken.

Låtom oss nu se huru det gestaltar sig med sjelfva tobakstullen! Herrarne hafva här förut i dag fått höra, att det icke går an att i allmänhet beskatta efter varuvärdet utan att det bör ske efter namnet och detta har man ansett såsom en alldeles oomkullrunklig sats, men detta har dock icke hindrat Kommerskollegium att i sina berättelser säga, att det år, jag antydde, eller år 1877 till Sverige importerades såsom jag förut nämnt 61,000 centner bladtobak och 19,000 centner tobaksstjelk. Vi tala nu endast om oarbetad tobak. Tullen på denna har förut varit 29 öre per skålpund och skulle nu enligt Utskottets förslag förhöjas till 42 öre. Huru gestaltar sig då priset på dessa två slags varor? Enligt samma berättelser noteras priset för bladtobak på

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

Stockholms börs, tullsatsen oberäknad, till 71 öre per skålpund, under det att priset för tobaksstjelk endast noterats till 11 öre. Den hittills bestående tullsatsen på bladtobak har således utgjort 40 procent, under det att samtidigt tullen på tobaksstjelk uppgått till 450 procent. Det är likväl just denna tobaksstjelk, som söndermales till snus och hvilken hufvudsakligen användes af det fattigare folket, som får skatta 450 procent. Denna skatt har den hittills dragit och får äfven framgent, enligt Utskottets förslag, skatta i samma proportion, under det skatten för bladtobak endast uppgår till 40 procent. Man har slagit tillsammans båda slagen stjelk — och bladtobak, emedan man sagt det vara alldeles omöjligt att skilja dem åt. Enligt Kommerskollegii berättelse, som grundar sig på uppgifter från de särskilda tullkamrarne, lärer dock detta ganska väl låta sig göra.

Jag öfvergår nu till den arbetade tobaken. Med afseende å den skall jag anföra ett par exempel, hemtade ur samma berättelse, jemförd med en annan auktoritet, som jag här har till hands, nemligen det utlåtande, som afgafs af den berömda komité, hvilken år 1863 uppgjorde förslag till den tulltaxa, som ännu är gällande. Det ena exemplet afser den så kallade karfvade tobaken, som drager 65 procent i tull, men blott kostar 45 öre i import. Nu lemnas emellertid uti nyssnämnda utlåtande den upplysning, att dylik tobak vid tillverkningen förlorar mellan 20 och 30 procent, d. v. s. att i medeltal 25 procent af råvaran gå bort såsom affall, och att 12 procent gå bort vid tillverkningen. Följaktligen får detta slags tobak den betydliga tullen af 75 öre skålpundet, under det att tullen på annan tobak blott är 29 öre.

Det andra exemplet angår s. k. malen tobak eller snus. Detta kostar 50 öre i tull, och meningen är att det dervid skall förblifva. Denna sorts tobak har inbringat staten den stora inkomsten af 3,000 kronor, emedan år 1877 icke importerades mera än 60 centner snus. Men samtidigt, mine herrar, har inom landet af denna vara tillverkats icke mindre än 7,700,000 skålpund. Om detta i landet tillverkade snus hade varit beskattadt lika högt som det snus, som importerats, så skulle staten deraf haft en inkomst af 3,900,000 kronor. Denna summa har landet således årligen skänkt till våra snusfabrikanter för att de skola förse oss med snus. Men har dertill funnits skäl? I detta hänseende skola vi låta komitén tala. Den säger, rörande denna sak: »Vid beredningen af snus ökas, enligt uppgift, vigten af den dertill använda tobaken med 40 à 50 procent, hvilken vigttillökning förklarats ungefärligen motsvara tillverkningskostnaden. I följd häraf vore ej någon förhöjning, utöfver råvarutullen, för denna artikel påkallad, derest endast så beskaffad vara, som inom landet tillverkas, skulle afses. Men då de snussorter, som utgöra föremål för införsel, allmännast äro af högre värde, och artikeln derjemte är af den art, att tullsatsen för densamma kan nästan uteslutande ur finansiel synpunkt regleras, har man ansett, att en tilläggsafgift till råvarutullen fortfarande bort ega rum». Nu tror man, att man genom en förhöjning i tullen på dessa varor skall förskaffa staten ökade inkomster. För min del är jag af en alldeles motsatt åsigt, och anser att vi böra gå i en helt annan rigtning än komitén och Utskottet föreslagit, så-

vida vi nemligen vilja skaffa staten större inkomster. Är det åter fråga om, att införa skyddstullar, då må man gerna bifalla Utskottets förslag. Derigenom vinnes icke blott detta målet, utan vi skänka importörerne af de massor tobak, som inkommit, minst en half million kronor eller derutöfver. Visserligen är det omöjligt att säga, huru stor tobaksimporten varit denna vår; men säkert är, att en hel mängd fartyg legat uti Kattegat och väntat på att isen skulle bryta sig, på det att de skulle komma fram med sina tobakslaster. Ett faktum är, att med det system, som nu är rådande med afseende å tobakstullen, staten icke får hälften af de inkomster, som den borde hafva af denna vara; och lika säkert är, att om vi lägga en ny tull på tobaken, staten icke kommer att få ett enda öre af den tullen, åtminstone under detta år, utan hela vinsten kommer att stanna i fabrikanternes fickor. Dessa mina påståenden äro så mycket mera beaktansvärda, som de icke äro grundade på förutsättningar, som jag tagit ur min egen fatabur, utan på uppgifter, som äro af officiel natur. Vi böra således, såsom sagdt, afslå Utskottets förslag, för att icke ännu mera rikta dessa fabrikanter, hvilka af staten redan nu fått långt mera till skänks, än man kan ana.

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

Jag skall vidare be att få fästa uppmärksamheten på en annan omständighet. Herrarne torde likaväl som jag erinra sig, hurusom, då det var fråga om att odla hvitbetor i Skåne, man skyndade att lägga skatt på dem, för att de icke skulle utränga sockerskatten. En komité tillsattes för att utreda frågan och Riksdagen beslöt att lägga skatt på varan; men inkomsten af denna skatt blef icke synnerligt stor. Kongl. Maj:t har för nästkommande år beräknat, att skatten på hvitbetor skall uppgå till 30,000 kronor. Men hvad aldrig Riksdagen och Bevillnings-Utskottet kommit att tänka på, det är att beskatta en annan, icke ovigtig näring, eftersom nu, snart sagdt, alla näringar skola beskattas. Jag syftar härvid på den inhemska tobaksodlingen.

Enligt de officiella berättelser, som vi fått till oss utdelade, gaf tobaksodlingen i Kristianstads län år 1877 en skörd af 3,400 centner. Om jag dertill räknar, att i hela det öfriga riket skördades tillsammans åtminstone lika mycket som i Kristianstads län, så torde detta icke vara för högt tilltaget, då man vet, att på åtskilliga ställen i vårt land och särskildt här i närmaste grannskapet af Stockholm, det odlas icke obetydligt med tobak. Detta är emellertid något, som jag icke kan bevisa, då i detta afseende jag icke har några officiella handlingar att åberopa. Låt oss derföre hålla oss endast till de 3,400 centner, som vi veta tillverkas inom Kristianstads län. Om denna tobak nu hade dragit en skatt af 29 öre per skålpund, så får man en summa af 98,600 kronor, som statsverket skulle derigenom hafva vunnit; och med den skatt af 42 öre, hvartill man nu vill höja tullen, så blefve vinsten 142,000 kronor. Om nu dessutom, såsom jag vågar påstå, i hela det öfriga riket tillverkas åtminstone lika mycket tobak, som i Kristianstads län, så få vi en summa af närmare 300,000 kronor, som vi skänka tobaksodlarne. Med detta har jag nu endast velat visa, att man, här såsom i många andra fall, silar mygg och sväljer kameler. Här får den ene odla det eller det, utan att man vidare bryr sig om det, under det att den som odlar ett annat får derför betala skatt. Så t. ex. den som odlar ärter

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

eller sätter potates på en liten jordlycka, han blir icke qvitt sina skatter, men den, som är så god och odlar tobak, han får en present af staten på 29 öre, och, om Utskottets förslag antages, af 42 öre på hvarje skålpund. Detta är nu något, som jag för min del icke har någonting emot, men hvad betyder i så fall hela talet om, att här är fråga om en finanstull.

Med stöd af de siffror jag nu tagit mig friheten framlägga och då, såsom herrarne alla veta, hvilken åtgärd än af Riksdagen numera företages i syfte att höja tullen på tobak, densamma icke kommer att för staten medföra ett enda öres ökad inkomst för detta året, så tror jag, att vi utan skada kunna uppskjuta saken till nästa riksdag, så att vi då må kunna få se hvar skon klämmer och kanske hinna fatta ett beslut om tullförhöjning innan isen gått upp.

Då jag förmodar, att flere talare hafva för afsigt att yttra sig i denna fråga, vill jag nu icke längre upptaga Kammarens tid, utan slutar med att, under åberopande af hvad jag nu anfört och med hänvisning i öfrigt till Kommerskollegii berättelser, yrka det tobakstullen måtte bibehållas vid hvad den är och att Kammaren derföre måtte afslå såväl Kongl. Maj:ts proposition som Utskottets förslag.

Herr Hæggström: Jag befinner mig här i en säregen ställning i så måtto, att fastän jag väckt motion om höjande af tullen på tobak, så nödgas jag nu likväl yrka afslag å den af Utskottet här föreslagna förhöjningen af ifrågavarande tullsats; och skälen dertill skall jag söka att i korthet angifva, då jag alldeles icke undrar på, att herrarne nu känna sig uttröttade af den föregående långa diskussionen.

Om Utskottet här, såsom man alltid eljest plägar gå till väga i dylika fall, föreslagit att åtminstone i någon mån tullen på fabrikatet måtte höjas på samma gång som tullen på råvaran, så skulle jag gerna röstat för Utskottets förslag, men nu kan jag det icke. Utskottet har nemligen, som herrarne väl veta, grundat sitt förslag helt och hållet på den Kongl. propositionen, som går ut derpå, att tullen skall höjas på råvaran, men deremot å den arbetade tobaken bibehållas i det närmaste oförändrad. Det är visserligen en liten förändring föreslagen i afseende å den karfvade tobaken, men den är så obetydlig, att dervid anser jag det icke vara värdt att nu uppehålla mig. Det kan då vara ganska intressant att se hvilken effekt det gör, då man på detta sätt höjer tullen på råvaran, men låter fabrikatet blifva vid hvad det är. Jag har att såsom exempel anföra en artikel, som till stor myckenhet förbrukas och tillverkas här i landet, nemligen artikeln snus. För tillverkning af ett skålpund torrt snus åtgår i allmänhet ett och ett tredjedels skålpund råtobak. I detta afseende lär väl nemligen förhållandet i Sverige vara enahanda som i alla andra länder; jag tror icke att Bevillnings-Utskottet skulle kunna slå mig på fingrarne i den saken. Det är då en ganska enkel sak att uträkna, att med den gamla tullsatsen af 29 öre per skålpund så utgör tullen på råvaran för hvarje skålpund inom landet tillverkadt snus nära 39 öre under det att deremot det snus, som importeras, drager en tull af 50 öre per skålpund. Det enda egentliga skydd för malen och spunnen tobak, som fabrikanterne hittills haft, har varit på snusfabrikationen. Nu, då för tillverk-

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

ning af ett skålpund torrt snus åtgår ett och ett tredjedels skålpund råvara, och råvaran, efter en tull af 42 öre skålpundet, är belagd med 56 öres tull, under det den tillverkade varan åsättes en tull af allenast 50 öre skålpundet, visar sig således att importören af det färdiggjorda fabrikatet har en vinst af 6 öre pr skålpund. Snus kan fabriceras lika bra här som i utlandet; men den inhemska fabrikanten skall betala 56 öre för råvaran, under det importören af fabrikatet allenast betalar 50 öre. I ett annat land, Tyskland, der man äfven frihandlat något, men hvarest man nu är på väg att återgå till ett, efter min åsigt, sundare tullsystem, der uppgår tullen för $1^1/_3$ skålpund rå tobak till $11^8/_{10}$ öre, hvaremot tullen å importeradt färdiggjordt snus utgör $44^1/_2$ öre. Således har importören här i Sverige sin vara 6 öre billigare i tull än fabrikanten, hvaremot i det land, hvarom jag nyss talade, fabrikanten åtnjuter en skyddstull af omkring 33 öre skålpundet. På samma sätt förhåller det sig med den spunna tobaken. Till 1 skålpund spunnen torr tobak åtgå 2 skålpund råtobak. Skatten å 1 skålpund spunnen tobak, här fabricerad af importerad råtobak, utgör således nu 58 öre. Enligt Kongl. Maj:ts och Utskottets förslag skulle den komma att utgöra 84 öre per skålpund; men det importerade fabrikatet drager icke högre tull än 50 öre skålpundet. Importören af den förädlade varan, som nu erlägger 35 öre tull per skålpund och sålunda nu har en premie af 23 öre per skålpund, skulle således hädanefter få premien höjd till 34 öre per skålpund. Utskottet måtte äfven hafva förmodat, att man skulle komma att göra anmärkningar i afseende på dessa tullsatser, särskildt hvad angår det slag af tobak, som benämnes »stänger och karotter»; men, säger Utskottet, såvidt af Kommerskollegii berättelser kunnat inhemtas, har detta slags tobak hvarken varit föremål för inhemsk tillverkning eller för import.

Hvad snuset beträffar, söker Utskottet trösta sig och andra med det påståendet, »att den svenska snustillverkningen, hvilken dernäst kunde synas blifva hotad af den å malen tobak eller snus oförändradt bibehållna tullsatsen 50 öre per skålpund, har, efter hvad väl är bekant, icke att befara någon äfventyrlig täflan med andra länders i allmänhet betydligt dyrare likartade tobaksfabrikat». Det är minsann icke underligt, att den hittills icke haft att befara någon täflan, då den åtnjutit ett verksamt skydd, men annorlunda blifver förhållandet *nu* då, såsom jag nyss visat, icke allenast allt skydd som fans i de gamla tullsatserna är borttaget, utan till och med en premie af 6 öre per skålpund beredes importören af snus. Det skulle vid sådant förhållande till och med kunna gå derhän, att en svensk tobaksfabrikant, som eger någon kapitalstyrka, skulle finna uträkning vid att anlägga sin fabrik i Bremen, der tobaken är tullfri, och derifrån importera sin tillverkning af torrt snus hit i landet. Visserligen måste han då betala tull å fabrikatet, men då denna tull understiger tullen å råvaran med 6 öre, gör han naturligtvis en ej ringa vinst på affären.

Dessa äro fördelarne af detta dråpliga förslag.

En hvar af herrarne har säkert sett en broschyr »Om Tobakstullen», som utdelats under riksdagen och äfven varit tillgänglig inom Utskottet. Der påvisas åtskilliga export- och importförhållanden samt yttras i sammanhang dermed bland annat: »Göres en jemförelse mel-

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

lan fabrikationen och importen af tobaksartiklar under de 6 åren från 1872 till och med 1877, framgår, att då fabrikationen härstädes af snus, karfvad och spunnen eller pressad tobak endast ökats med 24 procent, så har importen af dessa fabrikater under samma tid successive ökats med 248 procent». Detta tyder på att fabrikationen af dessa varor icke är så särdeles öfver höfvan skyddad, som man påstår. Broschyren upplyser vidare, att denna industri, så obetydlig den än må anses, eftersom man äflas att borttaga allt skydd för densamma, dock sysselsätter icke så få arbetare. Der uppgifves — och jag har ingen anledning att betvifla uppgiftens rigtighet — att år 1877 sysselsattes med denna fabrikation icke mindre än 3,587 arbetare förutom kontorsbiträden. Vill man nu ställa så till, som Kongl. Maj:t föreslagit och Utskottet hemstält, så är det klart att de flesta tobaksfabrikanter måste inskränka sin rörelse och afskeda en stor del af sina arbetare och att sålunda antalet arbetslöst folk i landet ytterligare ökas. Och med tillverkningen af spunnen tobak lärer det nog komma att gå samma väg.

Det är dessutom egendomligt, att så snart det är fråga om någon artikel, som den stora allmänheten förbrukar, är man alltid färdig att förhöja skatten på densamma. Det har man gjort i detta fall genom att beskatta råvaran.

Af alla sätt att förbruka tobak, torde väl tobaksrökning få anses som det vedervärdigaste. Nog går det an, när personer snusa och äfven om de tugga, detta senare bruk dock under förutsättning att de icke spotta för mycket. Men tobaksrökning är det odrägligaste användningssättet. Ändå bryr man sig icke om att höja tullen på cigarrer och cigaretter, oaktadt det importeras en stor massa sådana. De, som förbruka denna vara, hafva också i allmänhet lättare att vidkännas en prisförhöjning än de som snusa eller tugga tobak. Och utom det att cigarrer, likasom all tobak, äro en öfverflödsartikel, medföra de ofta stort obehag, isynnerhet om den som röker icke har vett att välja tid och rum. Men kan man komma åt de andra artiklarne, så lägger man icke fingrarne emellan.

Utskottet har i likhet med Kongl. Maj:t förespeglat oss, att ifrågavarande tull, snabbt tillämpad, skulle lemna en inkomst af 600,000 kronor. Denna beräkning hade nog varit rigtig, under förutsättning att Utskottet i tid inkommit med sitt betänkande. Emellertid säger Utskottet i sitt betänkande N:o 9 af den 18 April, att den föreslagna tullsatsen å oarbetad tobak bör lemna en ökad inkomst af 400,000 kronor. Huru skall det gå till, då man vet att tobak importerats i stora qvantiteter allt sedan förliden höst och att det fins fabrikanter, som, efter hvad som påstås, till och med redan hafva försett sig med lager för två à tre år? Denna uppgift är kanske något öfverdrifven; men om man antager att de hafva råvaran inne för detta och nästa år, så tror jag att man kommer sanningen ganska nära. Då vill jag fråga Utskottet: hvart hafva dessa 400,000 kronor tagit vägen, som Utskottet beräknade att få på denna skatteförhöjning? Hade betänkandet kommit in till Riksdagen i Februari, så tror jag nog, att denna tull hade kommit att lemna staten en inkomst af 400,000 kronor och litet till ändå; men nu är det sannolikt, att detta belopp krymper ihop på ett högst betänkligt sätt. Ingen kan säga, att Utskottet verkligen

hyst den föreställningen, att det var fara för att redan i Februari, innan man afgjort statsregleringen, inkomma med förslag till förhöjning i såväl bränvinsskatten som tullen på tobak. Ty med den statsbrist af sex millioner kronor, som förefans enligt den Kongl. propositionen och den brist, som Herr Finansministern uppgifvit skulle finnas för 1879 af minst 2 millioner, var det naturligt, att hur man än ville spara, likväl alltid skulle uppstå en brist, och att hvad man kunde taga in genom att höja tullen å tobak och bränvin således alltid vore väl behöfligt. I stället få vi in förslaget nu först, och statsverket har derigenom förlorat en väl behöflig inkomst, som skulle hafva uppstått, om tullförhöjningarne hade skett för några månader sedan i stället för nu.

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

Det förefaller mig egendomligt, att den värde representanten från Göteborg, som sitter i Bevillnings-Utskottet, icke nu passade på och höjde tullen på svensk tobak. Jag vet att han är frihandlare, men jag vet icke om han är argare nu än förr, men säkert är, att det fans för några år sedan en liten gryende industri i vårt land, nemligen hvitbetssockertillverkningen. Flux var han framme! »Nej, de förtjena för mycket, vi skola lägga skatt på dem», sade han. Detta lyckades också med den vind, som då blåste i Riksdagen, och med den effekt, att vi slogo ihjel denna lilla oskyldiga industri. Det är egendomligt, säger jag, att han för konseqvensens skull nu icke föreslagit en lika dräplig skatt på svensk tobak, hvaraf omkring en million skålpund lära produceras inom landets olika provinser. Detta i förbigående.

I Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 9, der Utskottet gör sina kalkyler öfver bevillningen, säger Utskottet, att det fins en statsbrist på cirka 5 millioner, och att denna måste fyllas genom ökad inkomst. Vidare säger Utskottet: »Det lärer nemligen vara onekligt, att en förhöjd beskattning å de i Kongl. Maj:ts proposition omförmälda artiklar jemförelsevis hårdast komme att drabba de mindre bemedlade samhällsklasserna, hvilka under nuvarande ekonomiska förhållanden hafva en svårare ställning än vanligt, i följd af brist på arbetsförtjenst och låga arbetslöner». Häri instämmer jag fullkomligt; Utskottet har aldrig kunnat yttra sig rigtigare. Det är verkligen en dålig tid i landet; och de, som i första rummet drabbas deraf, äro arbetarne. Den ena fabriken stänges efter den andra, den ena industrien kommer på obestånd efter den andra; och följden blir, att en massa arbetare blifva arbetslösa eller få arbeta mot en mycket låg betalning. Nu veta vi också, att om dessa arbetare en gång vant sig vid bruket af tobak, så hafva de svårt att undvara detsamma. Men ändå vill man genom att höja skatten fördyra varan för dem. Jag anser, att vi med mera skäl kunna fylla statsbristen genom att höja den allmänna bevillningen; ty den har alltid sina målsmän inom Riksdagen, hvilka, när det blir bättre tider, åter kunna nedsätta densamma. Men om man nu börjar med att höja skatten på tobak, så kommer man nog sedermera att fortsätta på den en gång inslagna vägen; det kommer då att gå så undan för undan. Ingen indirekt beskattning är efter min åsigt så lämplig, som den på tobak; ty tobaken är en öfverflödsvara. Men, mine herrar, om man skall höja tullen å råvaran, så böra väl också

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts).

de främmande fabrikaten, såsom cigarrer och cigaretter, vara med på ett hörn för att fylla statsbristen.

Jag vill icke längre upptaga Kammarens tid, utan inskränker mig att på grund af det anförda yrka afslag såväl å Utskottets hemställan som å Kongl. Maj:ts förslag i denna punkt.

I detta yttrande instämde Herrar *Aug. Peterson, Lasse Jönsson, Anders Svensson* i Lösen och *Norén.*

Friherre Fock: Jag skall vid denna sena timme icke vara omständlig; men jag har ansett mig böra till besvarande upptaga något af den förre talarens yttrande.

Han började med en framställning om det öde, som genom bifall till Utskottets hemställan skulle drabba den förädlingsindustri, hvarom här är fråga, och i första rummet snusfabrikationen. Denna fabrikation har inom vårt land antagit ganska storartade dimensioner, ty den uppgår till sju à åtta millioner skålpund årligen, under det att importen af denna vara är jemförelsevis försvinnande liten; och det är denna industri, som, enligt talarens uppgift, skulle krossas genom bifall till Kongl. Maj:ts förslag och Utskottets hemställan. Den värde talaren uppgaf, att för tillverkning af ett skålpund snus skulle åtgå $1\frac{1}{3}$ skålpund råtobak. Han har dock icke meddelat, hvarifrån han fått denna uppgift. Utskottets uppgifter deremot äro hemtade från 1865 års tullkomitébetänkande. Nämnda komité hade tillkallat sakkunnige personer och af dem inhemtat erforderliga upplysningar. I detta betänkande heter det bland annat: »Vid beredningen af snus ökas, enligt uppgift, vigten af den dertill använda tobaken med 40 à 50 procent, hvilken vigttillökning förklarats ungefärligen motsvara tillverkningskostnaden». Här uppgifves således ett helt annat förhållande, genom hvars tillämpning en god del af argumentationen förfaller. Den tullsats, Utskottet föreslår å snus samt oarbetad tobak, är för öfrigt lika med den i Norge gällande, på några bråkdelar af öret när.

Hvad beträffar spunnen tobak, såsom rulltobak med mera, så yttrar samma komité: Att enligt uppgift för dylik tillverkning af utländska blad, hvilken försäljes fullkomligt torr, är att beräkna ett afdrag i råvaruvigten af omkring 35 procent, hvaremot för sådan tillverkning af svenska blad ingen vigtförminskning eger rum — — — —, varande beredningskostnaden uppgifven till 20 öre per skålpund. Äfven här är således en betydlig afvikelse från det af talaren uppgifna förhållandet; och det resultat, hvartill Utskottet kommit, ställer sig också väsentligen olika mot hvad talaren antydde.

Den enda auktoritet, den värde talaren anförde, var en i frågan utgifven och här utdelad broschyr, men hvilket afseende denna förtjenar skall jag strax söka visa.

Talaren öfvergick derefter till frågan om cigarrer och cigaretter. Jag skall i detta hänseende be att få visa, huru förhållandet nu är och hurudant detta skulle blifva efter Utskottets förslag. För tillverkning af ett skålpund cigarrer åtgår enligt nyssnämnda tullkomités beräkningar 1,8 skålpund råtobak. Nu gällande tullsats å cigarrer

och cigaretter är 1 krona 30 öre per skålpund. Om derifrån drages nuvarande tullen å oarbetad tobak, 29 öre pr skålpund, eller för 1,8 skålpund 52 öre, så är det skydd, som den inhemska cigarrfabrikationen nu åtnjuter, 78 öre per skålpund.

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

Enligt Utskottets nu afgifna förslag skulle skyddet, beräknadt på fullkomligt samma sätt, blifva 130 — 42 × 1,8 = 54,4 öre. Jemför jag detta skydd med förhållandet inom andra länder, så finner jag, att i *Norge*, efter senaste tullsatser, skyddet på ett skålpund cigarrer är 8,5 öre, i *Danmark*, enligt samma beräkning i svenskt mynt och vigt, 48,5 öre, och i *Tyska riket* 28,5 öre. Men händelsen är, att i Tyskland — jag kommer nu till broschyren och eftersom den blifvit citerad tillåter jag mig att visa hvad afseende den förtjenar — i Tyskland är, säger jag, tullen på råtobak i rundt tal 9 öre per skålpund eller på siffran 8,9 öre och tullen på cigarrer 45 öre per skålpund. Alltså, der förefinnes ett stort skydd för cigarrfabrikationen, säger broschyrförfattaren, då tullen på fabrikatet är 5 gånger så hög som tullen på råvaran, under det att Bevillnings-Utskottet icke vill medgifva mer än 2 $^1/_2$ gång så hög tull på fabrikatet, som på råtobaken. Herrarne torde mycket lätt se hvaruti skilnaden består. Skyddet får jag nemligen *icke* genom att se efter, huru många gånger råtobakstullen är lägre än cigarrtullen, utan genom att taga skilnaden dem emellan. Om jag för sakens ytterligare förtydligande exempelvis antager tullen så, att tullen på fabrikatet vore tio gånger så stor som på råvaran, så vore äfven skyddet, enligt broschyrförfattarens uppfattning, särdeles högt, under det att det verkligen vore blott 10 — 1,8 eller 8,2 öre, eller omkring 6 $^1/_2$ gånger lägre än hvad Utskottet föreslagit. Jag har anfört detta endast för att visa, hvilken tillförlitlighet dylika skrifter kunna förtjena, om man närmare granskar dem.

Hvad beträffar det nuvarande skyddet för cigarrfabrikationen, eller 54 öre, så utgör detta, om man, i likhet med hvad 1865 års tullkomité gjort, upptager tillverkningskostnaden, inklusive sortering och bundtning med mera, för ett skålpund cigarrer till 1 krona 50 öre, fullt 36 procent af arbetskostnaden. Och då bör icke någon fabrikant klaga öfver att skyddet är för litet. Ja, jag är öfvertygad om, att, derest våra öfrige industriidkare hade lika stort tullskydd för sina tillverkningar, som det, hvilket tobaksfabrikanterne åtnjuta, så skulle de anse sig särdeles väl lottade.

Följden af att hafva allt för höga skyddstullar blir ovilkorligen den, att importen hindras, att priset på den inhemska varan drifves upp, och att konsumenterne i allmänhet få betala för varan vida mer än den är värd. Men häraf har icke staten utan endast fabrikanterne gagn. Till ett sådant resultat har jag icke velat medverka, utan har jag i stället biträdt Utskottets förslag.

Jag skall ej vidare upptaga Kammarens tid i detta ämne, men vill allenast tillägga några ord med anledning af den åter upprepade anmärkningen, att Utskottet icke i tid framkommit med sitt betänkande. Inom Utskottet tillhörde jag visserligen dem, som önskade en tidigare behandling af frågan; men efter hvad som nu förekommit, tror jag verkligen att jag då hade orätt. Jag befarar nemligen, att, om Utskottet förr än statsverkets behof voro åtminstone någorlunda kända,

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

afgifvit betänkande i ämnet, hvilket betänkande då måst grundas dels på den Kongl. propositionen, dels på de yttranden, som vid remissen af densamma afgåfvos och dels på åtskilliga i ämnet afgifna motioner, så hade Riksdagens beslut sannolikt blifvit framtvingade medelst gemensamma omröstningar mellan Kongl. Maj:ts proposition å ena sidan och fullkomligt afslag å den andra. Resultatet kunde då lätt blifvit sådant, att Utskottet fått uppbära mera befogade anmärkningar än nu, derför att det då, utan kännedom om behofvens verkliga storlek, framlagt förslag till deras fyllande.

Jag har icke kunnat undgå att nämna detta och slutar nu med anhållan om bifall till Utskottets förslag.

Herr Lind: Vore här fråga om att genom en tullförhöjning, sådan som denna, beskatta endast oss och dem, som lemnat oss förtroendet att här vara deras representanter, skulle jag icke så mycket motsätta mig Utskottets förslag; men vi beskatta med detsamma våra, om jag så får säga, orepresenterade medbröder, hvilka vi dock förut tillräckligt beskattat genom redan befintliga och beviljade tullförhöjningar. Vi hafva tillräckligt beskattat våra arbetare med den förökade bränvinsskatten, hvilken kommer att trycka dem ganska hårdt, då, som vi veta, bränvinet är för dem icke endast ett njutningsmedel utan, snart sagdt, ett behof. Samma är förhållandet med tobaken, hvilken de efter ett tungt arbete använda att uppfriska sig med. Är det då skäl att vi skola från dem, som befinna sig i nästan utblottadt tillstånd, pressa fram nära nog den sista skärfven för att fylla en statsbrist, hvartill vi kanske sjelfva äro orsaken.

Jag skall icke längre uppehålla Kammarens tid, utan slutar med att yrka rent afslag å Utskottets föreliggande förslag.

Herr J. Anderson i Tenhult: Då man, såsom jag förmodar, med säkerhet kan antaga, att den arbetande och mindre bemedlade delen af befolkningen är den, som mest förbrukar tobak, och då det jemväl kan såsom säkert antagas, att de flesta personer, som dervid varit vanda, kunna upphöra och hafva upphört med förtärandet af starka drycker, men att ett fåtal, i synnerhet bland arbetarne, som blifvit vanda vid tuggande af tobak eller snus, och för hvilka följaktligen tobaken blifvit en nödvändighetsvara, svårligen kunna undvara densamma, så tager jag mig friheten yrka afslag å Utskottets betänkande i denna del.

Jag skulle ingenting hafva att invända mot, om tullen på cigarrer och cigaretter jemte annan arbetad tobak höjdes, emedan sådan tobak hufvudsakligen förbrukas af de mera förmögna, som hafva råd att betala.

Herr Hammarberg: Jag skall icke försöka att ingå i någon vederläggning af de sensationsyttranden, som här fälts i denna fråga, likasom i kaffefrågan, utan skall blott söka hålla mig till saken. I sådant hänseende åberopar jag först och främst Friherre Focks yttrande. För att fullständiga detsamma vill jag endast tillägga ett par ord.

Man har anmärkt, att den föreslagna åtgärden icke borde vidtagas, emedan förhöjningen blott skulle komma de importörer till godo,

som redan införskrifvit sin tobak, men icke staten. Denna anmärkning gäller dock, enligt min åsigt, ej mycket; om den vore rigtig, så borde man aldrig vidtaga någon tullförhöjning. Fyllandet af statsverkets inkomster för nästa år är det man hufvudsakligen nu bör fästa sig vid, utan att dervid låta leda sig af någon afundsjuka mot den ene eller andre importören, som spekulerat i denna vara i år. Jag tror att detta är den allvarliga delen af frågan och yrkar således bifall till Utskottets förslag.

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

Herr Wigardt: Då fråga var om en förhöjd bränvinsskatt, tog jag mig friheten uttala, att, då tullen på tobak till behandling förekomme, skulle jag yrka afslag å den på denna artikel föreslagna förhöjning. Jag vidhåller denna åsigt och yrkar sålunda afslag på den nu ifrågavarande punkten samt anhåller att få i korthet angifva ett par skäl för detta mitt yrkande.

Det ena af dessa skäl är det, som här förut blifvit framhållet, att denna skatt komme att tyngst drabba den fattige arbetaren, som icke kan undvara tobak under den ena eller andra formen. Ja, jag kan försäkra herrarne, att i min ort finnas sådana personer, som mycket hellre kunde undvara både kaffe, socker och bränvin, ja, till och med ett mål mat om dagen, än de kunde undvara tobak.

Det andra skälet, som också här förut blifvit betonadt, är, att då, som vi veta, en mängd importörer redan intagit en så stor mängd tobak, att den för närmaste framtiden, kanske både detta och nästkommande år, är för landets behof tillräcklig, det vore utan vidare gagn att nu höja tullen. Importörerne blefve de enda, som derpå skördade vinst. Detta torde också vara en fråga värd att tänka på.

Jag hemställer om afslag å Utskottets förslag i denna punkt.

Herr Magni: Då jag kommer till samma yrkande, som föregående talare, är det på grund af helt andra skäl. Af ovanor, som ty värr mer och mer sprida sig bland svenska folket, är tobaksförbrukningen och särdeles bruket af cigarrer, enligt min åsigt, en bland de mest förhatliga och skadliga. Mångfaldiga bevis skulle kunna anföras till stöd för denna åsigt. Ett bevis för den stora förbrukningen af cigarrer finnes i Kommerskollegii berättelser för år 1877. Enligt nämnda berättelser importerades sagda år 123,871 skålpund och tillverkades inom landet 1,396,016 skålpund cigarrer, eller tillsammans 1,518,887 skålpund. Dragas från sistnämnda summa 1,689 skålpund, som exporterats, så återstå 1,517,198 skålpund, som förbrukats inom landet. Dessa cigarrer hafva i medeltal säkerligen kostat förbrukarne minst 5 kronor 50 per skålpund, således sammanlagdt ett belopp af 8,344,589 kronor. Ett enda års besparing endast i denna del af tobaksförbrukningen gifver således en summa, som skulle räcka till för inköp af tvenne jernvägar i värde motsvarande Motala—Hallsberg—Mjölbyjernvägen. Man kan sannerligen icke finna något mera dåraktigt och skadligt än att årligen låta en så stor summa försvinna i rök. Jag hyser följaktligen icke något medlidande med dem, som lärt sig ovanan att förbruka tobak. Detta oaktadt kan jag icke ingå på Utskottets förslag. Hade Herr Flensburgs motion varit af Utskottet tillstyrkt,

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

så skulle jag röstat för bifall till en förhöjning i tullen både på arbetad och oarbetad tobak, ty detta anser jag hade varit rättvist och klokt.

Jag tror för min del, att den inhemska tobaksfabrikationen är i behof af det skydd, den nu har, så vidt man anser, att den bör lefva. För denna uppfattning har jag hemtat stöd i ofvannämnda Kommerskollegii berättelse, som visar att under åren 1868—1877 importen af oarbetad tobak ökats från 5,925,975 skålpund till 8,007,291 skålpund, eller vid pass 40 procent, under det att importen af arbetad tobak ökats från 82,274 till 295,335 skålpund, eller med 350 procent.

Ehuru jag gerna skulle vilja vara med om att stäfja det skadliga i detta fall, såväl som lyxen i allmänhet, hör jag likväl icke till deras antal, som se något ondt eller skadligt deri, att den inhemske fabrikanten eller näringsidkaren och arbetaren kan förtjena något. Tvärtom anser jag detta vara förmånligt både i statsekonomiskt intresse och i de enskildes intresse. Deremot anser jag det vara mycket illa att, såsom nu i många fall är förhållandet, genom lagstiftningsåtgärder, under skylten af omtänksamhet för den svenske arbetaren, drifva penningen ur landet till fördel för utlandet och dess fabrikanter. Och icke nog härmed, våra egna arbetare drifvas ur landet och taga tjenst i utlandet, der de sedan genom sitt arbete kunna förtjena på oss.

Den blomstermålning, som man så ofta får höra upprullas, och hvars hufvudsyftemål är att söka bevisa, att vårt land blifver välmående och lyckliggjordt genom att låna penningar och konsumera lyxartiklar, kan jag icke förstå eller tro på. Jag kan icke var blind för verkligheten, som visar, att vi, såsom jag tror, just till följd af detta vårt okloka hushållningssätt nu kommit på den ståndpunkten, att vi behöfva låna penningar för att kunna betala räntor och amortering å äldre lån eller ock öka skatterna.

Jag tror att det ligger sanning i den satsen, att den, som har skuld, är en slaf, ty han arbetar åt andra.

Jag kommer således för min del att rösta för afslag å Bevillnings-Utskottets förslag.

Herr *Jöns Persson* förenade sig med Herr Magni.

Herr Åke Andersson: Under diskussionen hafva många skäl anförts för bifall till Utskottets förslag; men blott ett enda af dem har för mig varit fullt giltigt, nemligen det, att vi då skulle komma till öfverensstämmelse med den norska tullagstiftningen. Jag kan emellertid för min del ej bifalla Utskottets förslag derför, att hvarken Kongl. Maj:t eller Bevillnings-Utskottet föreslagit tullförhöjning på den förädlade varan, nemligen cigarrer, utan hufvudsakligast råvaran. Att höja tullen på råvaran men bibehålla tullen å den förädlade oförändrad, kan jag icke vara med om. Jag yrkar derför afslag å Utskottets förslag.

Herr Liss Olof Larsson: Nog går det an att stå och tala om att afslå, när det är fråga om att bereda staten inkomster, och det är godt och väl, om någon vill betala allt hvad Riksdagen beviljar.

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

Men efter som man varit så frikostig i fråga om beviljandet af anslag, så lärer man väl också få betala. Alltså torde man icke komma undan med att endast säga, att af hvad Kongl. Maj:t begärt och Utskottet föreslagit skola vi bifalla det och afslå det, och så är allt godt och bra.

Skall jag rösta antingen för Utskottets förslag oförändradt eller för rent afslag å detsamma, kommer jag att rösta för afslag, och detta oaktadt hvad jag nyss sagt. Jag skall göra detta af den orsak, att Utskottet icke föreslagit någon tullförhöjning på bearbetad tobak eller cigarrer och cigaretter. Jag kan nemligen icke förstå anledningen hvarför man skall lägga en högre tull på en billigare vara, men icke höja tullen på den dyrare och finare varan. Man säger visserligen, att den inhemska industrien derigenom har ett skydd; om detta vore tillräckligt skäl rör mig att bifalla Utskottets hemställan, så skulle jag också göra det. Men jag kan icke finna, att man derigenom gifver den inhemska industrien ett sådant skydd, att den kan bära sig. Man klagar öfver att alla våra industrigrenar äro i betryck; men om man ser någon industrigren undantagsvis bära sig bra, så tager man bort skyddet för denna industrigren och höjer skatterna för densamma. På det sättet få vi till sist ingen enda industri i vårt land, som kan bära sig. Man vet, att en mängd personer importerar tobak, för att sedan förtjena derpå. Tiderna äro dåliga, och ingen förtjenar något, utom möjligen dessa tobaksimportörer; men då vill man genast ställa så till, att ingen, icke ens de, kan förtjena. Jag deremot tycker, att det vore godt och bra, om åtminstone någon industrigren kunde blomstra och någon företagsamhet funnes till, så att åtminstone någon kunde förtjena. Man säger, att vi skola skaffa staten inkomster genom att höja den allmänna bevillningen; men jag vill fästa uppmärksamheten derpå, att bevillningen är en viss procent på förtjensten. Om således ingen förtjenar på sin verksamhet, så är det gifvet, att det icke heller lär bli mycket bevillning af för statens räkning. Derför behöfver en industrigren, som ännu bär sig, förtjena, så att staten måtte få inkomst åtminstone af någon näring. I Kommerskollegii berättelse för år 1877 upptages värdet af under året importerad rå-tobak, enligt det värde Kommerskollegium åsatt denna vara, till 4,331,000 kronor, hvarför erlagts en införseltull af 1,769,000 kronor. Således betalades då för införsel af oarbetad tobak ungefär 50 procent af varans värde. Af tobaksstjelk, som i nämnda berättelse är åsatt ett värde af 70 öre per skålpund, importerades samma år för ett värde af 1,209,000 kronor, hvarför erlades en tull af 553,000 kronor, eller omkring 50 procent af varans värde. Ser man nu efter huru förhållandet samma år var i afseende på cigarrer och cigaretter, som man icke vill belägga med högre tull, så finner man, att åsatta värdet å importen af dessa fabrikat år 1877 var 867,000 kronor och hela tullafgiften för desamma 151,000 kronor. Således erlades omkring 19 procent af varuvärdet i tull för cigarrer och cigaretter. Värdet af dessa cigarrer och cigaretter är upptaget till 7 kronor per skålpund, hvilket, för så vidt man får tro Kommerskollegii berättelse, utvisar, att de cigarrer och cigaretter, som importerats, äro just af de allra finaste och dyrbaraste sorterna. Här finnes således ett ganska lämpligt tillfälle att åsätta en högre tull på en dyrare och finare vara; men derom vill

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

man icke vara med, oaktadt tullen på den dyrare varan, som förbrukas af dem, som hafva råd att betala, utgör endast 19 procent af varans värde, men tullen för den billigare varan, som förbrukas af dem, som icke hafva så godt om penningar, är 50 procent af värdet. För min del tror jag, att då den, som röker tobak eller en cigarr, som kostar blott 5 eller 6 öre, skall ha råd att betala en högre tull, så borde också den, som röker 25 öres cigarrer, kunna stå ut med en tullförhöjning på denna vara.

Jag skall således, för min del, yrka bifall till Utskottets hemställan, men med den ändring, att tullen å cigarrer och cigaretter höjes från af Utskottet föreslagna 1 krona 30 öre till 1 krona 50 öre per skålpund.

Herr Lönegren: Det har verkligen väckt mycket stor förvåning hos mig att i en tid sådan som denna, då vi hafva en stor statsbrist att betäcka och en kanske ännu större är att vänta, så många af Kammarens ledamöter yttrat sig emot de tullförhöjningar, som här äro ifrågasatta, i synnerhet då det gäller en artikel, som utan all gensägelse bättre än någon annan lämpar sig för tullbeskattning, nemligen tobak, hvilken vara, liksom bränvinet, icke blott är öfverflödig, utan till och med, om den till öfvermått njutes, skadlig för helsan. För min del kommer jag således att yrka bifall till hvad Kongl. Maj:t föreslagit och Utskottet tillstyrkt, eller en tullförhöjning å oarbetad tobak från 29 till 42 öre för skålpundet. Jag skulle dock hafva önskat, att Utskottet hade tagit steget fullt ut och föreslagit en förhöjning äfven på tobaksfabrikat. Hittills har så tillgått, att på samma gång tullen på cigarrer nedsatts, har man höjt tullen på råvaran. Tullen på cigarrer var för en del år sedan 1 krona 80 öre för skålpundet, och då var tullen på råvaran lägre än den nu är. Sedermera nedsattes tullen på cigarrer till 1 krona 30 öre per skålpundet, eller samma belopp som nu; och nu föreslås en förhöjning af tullen på råvaran från 29 till 42 öre, eller öfver 40 procent, men ändå vill man bibehålla tullen på cigarrer oförändrad.

Det torde jemväl böra bemärkas att de cigarrer, som från utlandet införskrifvas, till största delen konsumeras af de förmögnare klasserna; och häri ligger ock ett skäl för att samma tullförhöjning, som är i fråga om råtobak, må med afseende på cigarrer tillämpas.

Beträffande andra tobaksfabrikat har Utskottet föreslagit, att nuvarande tullsatser, 35, 45, 50 och 55 öre, skulle sammanföras till en enda, 50 öre per skålpund. Mot denna förändring har jag ingen invändning att göra, utan jag anser den klok och lämplig. Men jag anser å andra sidan, att äfven här vid lag en proportionel förhöjning af tullen borde af Utskottet föreslagits. I fråga om tullförhöjning å cigarrer förenar jag mig med Herr Liss Olof Larsson, och yrkar således, att tullen å cigarrer och cigaretter måtte höjas från 1 krona 30 öre per skålpund till 1 krona 50 öre, eller en förhöjning af 20 öre, motsvarande tullen på $1\frac{1}{2}$ skålpund tobaksblad. Med afseende å andra tobaksfabrikat finner jag det mera svårt att föreslå någon lämplig tullsats; dock tror jag mig visserligen ej gå för långt, då jag för tobak, arbetad, andra slag, föreslår en tull af 65 öre per skålpund.

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

Herr Hæggström: Den näst siste och den siste talaren ansågo det besynnerligt att, när vi hade en statsbrist och det vore fråga om denna statsbrists fyllande, någon kunde yrka afslag på de förslag härutinnan, som framkommit från Bevillnings-Utskottet, och hemstälde hvarifrån vi skulle taga de skatter, som behöfdes. Ja, om så verkligen vore, att vi genom den ifrågasatta förhöjningen kunde vinna den af Utskottet beräknade inkomsten på 400,000 kronor, kunde det kanske vara skäl att taga vara på densamma. Men jag dristar fortfarande påstå, att af dessa beräknade 400,000 kronor ett högst ringa belopp kommer att till statskassan inflyta, af det enkla skäl, att man lemnat importörerne en så rundlig tid att förse sig med sina behof, både för detta och nästkommande år, att de af Utskottet kalkylerade 400,000 kronorna till största delen komma att stanna på papperet. Men om så är, om man hyser denna fasta öfvertygelse — och den har ej blifvit under diskussionen vederlagd — så måste det väl vara lämpligare att söka fylla bristen på annat sätt och helt och hållet lemna denna tvifvelaktiga inkomst ur räkningen. Bevillnings-Utskottet har ej i sitt utlåtande N:o 9 föreslagit någon förhöjning i kaffetullen. En sådan förhöjning har icke heller antagits i denna Kammare, men väl i Första Kammaren. Frågans utgång beror således på gemensam votering, och jag hoppas att en förhöjning i denna tull icke blifver Riksdagens beslut. Men blifver den så, kommer detta att blifva ett plus i Bevillnings-Utskottets kalkyler i utlåtandet N:o 9. Vi hafva nyss antagit en förhöjning i sockertullen i enlighet med Utskottets förslag, och nu föreligger förslag till en liknande förhöjning i fråga om tobak. Denna förhöjning har Utskottet beräknat gifva en inkomst af 400,000 kronor. Men jag vågar för tredje gången påstå, att af dessa 400,000 kronor endast ett helt obetydligt belopp kommer att inflyta, ity att importörerne hinna förtulla sina varor efter 29 öres tull i stället för nu föreslagna 42 öre.

Jag begärde ordet egentligen derför, att vår aktade ordförande i Bevillnings-Utskottet sökt vederlägga några påståenden i mitt förra anförande. Jag får dock säga att jag är särdeles glad deröfver, att han icke framkommit med värre invändningar än han gjorde, ty att i dylika frågor bekämpa hans åsigter är icke lätt för den, som hvarken är tobaksimportör eller tobaksfabrikant, utan endast från tillgängliga handlingar måste söka reda på hvad som är sanning eller icke.

Den aktade ordföranden i Utskottet behagade dock icke lägga märke till hvad jag sade; ty hvad jag yttrade om, att till 1 skålpund snus åtginge 1 $^1/_3$ skålpund råtobak, kan icke vederläggas. Han åberopade 1865 års tullkomité och talade om, huru mycket snus vinner i vigt, när det fuktas. Men jag talade om *torrt* snus. Ingen kan väl bestrida, att man från utlandet kan importera torrt snus, samt sedermera härstädes fukta detsamma. Härigenom uppkommer naturligtvis en vinst af 6 öre på tullen, hvilken vinst stannar i importörens ficka. Från denna vinst afgår visserligen frakten, men den utgör sannolikt icke mycket af de omtalade 6 örena, om till exempel fabrikatet tagits från Bremen.

När jag senast hade ordet, talade jag visserligen om cigarrer och cigaretter, emedan jag ansåg dem särdeles lämpliga såsom beskatt-

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

ningsföremål vid fråga om förhöjning i tull å tobak, men jag vidrörde icke med ett ord, huruvida tullskyddet för denna fabrikation var tillräckligt eller icke. Jag förstår derför icke hvarför den ärade ordföranden i Bevillnings-Utskottet vände sig mot mig med sitt anförande angående tullskyddet å cigarrer. Han sade, att efter nu bestående tullsatser skyddet för inhemska cigarrer är 78 öre per skålpund, enär dertill åtgå 1,8 skålpund råtobak, hvilket jag alls icke vill bestrida. Men lika säkert är, att om man höjer tullen på råvaran från 29 till 42 öre per skålpund, minskas detta skydd för 1,8 skålpund, som åtgår till 1 skålpund cigarrer, från förutvarande 78 öre till 55 öre. Då redan under nu bestående tullsatser det gått derhän, att under 1871—1877 cigarrtillverkningen inom landet stigit med 92 procent, men importen med 124 procent, bevisar ju detta, att importen alls icke hindrats af det nuvarande tullskyddet. Men huru skall icke denna import växa, om man gifver importörerne en ytterligare favör af 23 öre per skålpund? Tydligt är, att den då skall stegras ofantligt, och den inhemska fabrikationen på samma gång sjunka. Ty ingen lärer väl vilja påstå, att konsumtionen under de rådande dåliga tiderna skall ökas i någon betydligare mån. Om konsumtioneu är ungefär densamma som förut och det vidare är ett obestridligt faktum, att importen tilltagit, kan det sålunda ej förnekas, att den inhemska fabrikationen aftagit, ja, hotar att afstanna. Man har ju redan nödgats inskränka arbetstiden i fabrikerna. Förut arbetades i fabrikerna från klockan 7 på morgonen till 7 på aftonen; nu deremot endast från klockan 8 f. m. till klockan 4 e. m. Herrarne se häraf, att våra cigarrfabrikanter redan nödgats ganska betydligt inskränka arbetstiden.

Som sagdt, jag är med om att höja skatten på tobak, men jag har icke drömt om, att det blott var råvaran, icke det färdiga fabrikatet, som skulle drabbas af högre tull. Då emellertid Bevillnings-Utskottet i sitt förslag kommit till ett sådant resultat, nödgas jag fortfarande yrka rent afslag.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet, Herr Statsrådet Forssell: Herr Talman! Mine Herrar! Jag tog ej till ordet i fråga om tullen å kaffe, emedan med afseende å denna artikel jag icke, då det var fråga om ett jemförelsevis så litet belopp som 300,000 kronor, ansåg mig behöfva framhålla fördelar och olägenheter af direkta och indirekta skatter. Men nu, då i Kammaren yrkats afslag å Kongl. Maj:ts framställning rörande tobakstullen, finner jag mig föranlåten att med några ord fästa Kammarens uppmärksamhet på hvad den i sjelfva verket tyckes vara på väg att besluta.

Förhållandet är att den nedsättning, som blifvit vidtagen i Kongl. Maj:ts förslag om högre beskattning af bränvin, redan gjort åläggandet af högre bevillning till en nödvändighet, så vidt Riksdagen eljest vill att statsregleringen skall gå ihop. Den fraktion inom Riksdagen, som framför allt önskar att högre bevillning måtte åläggas, bör således finna sig tillfredsställd. Jag har hört nämnas att 50 procent förhöjning i bevillningen skulle vara det önskvärda och den gräns, der man ville stanna. Nu är emellertid förhållandet, att Riksdagen beviljat utgifter till belopp af 72,566,000 kronor. Inkomsterna af de or-

dinarie inkomsttitlarne och bevillningarne efter den af Kongl. Maj:t framlagda beräkningen, oafsedt de nu begärda tullförhöjningarne för bränvin, kaffe, socker och tobak, uppgå till 66,280,000 kronor, hvartill kommer bankovinsten, 1,300,000; samtliga inkomster således 67,580,000 kronor. Skilnaden mellan utgifter och inkomster utgör således 4,986,000 eller i det närmaste 5 millioner. Riksdagen har beviljat 20 öres förhöjning i tillverkningsskatten för bränvin, som gifver 2,300,000 kronor, och en förhöjning i bränvinstullen, som enligt Utskottets beräkning gifver 100,000 kronor. Vidare har Riksdagen beviljat 2 öres förhöjning i tullen på socker, hvilket kan beräknas gifva 1,400,000 kronor. Detta gör tillsammans 3,800,000 kronor. Om man nu drager denna siffra från den nyssnämnda, 5,000,000, så erhålles en brist af 1,200,000 kronor. Huruvida denna brist minskas med 300,000 kronor kaffetull eller icke, kan göra detsamma; men försvagas ställningen ytterligare genom att Riksdagen vägrar förhöjd tull på tobak, så synes mig att en jemförelse mellan regeringens förslag och Riksdagens beslut icke skulle slå ut till Riksdagens fördel. Regeringen hade så att säga graderat beskattningen å konsumtionsartiklarne, då den begärde 4,900,000 kronor å bränvin, en artikel, som efter allas samstämmande omdömen dock bör tåla beskattning. Derefter begärdes en förhöjning af omkring 50 procent i tullen å tobak, en artikel, som med afseende å umbärligheten är med bränvin närmast jemförlig. Men Kongl. regeringen kunde icke med skatteförhöjning å dessa båda artiklar fylla statens behof; och jag kan öppet erkänna, att rätt mycken tvekan rådde huru återstoden borde fyllas, antingen genom förhöjning i allmänna bevillningen eller genom högre beskattning å öfriga komsumtionsartiklar. Men de grunder, som jag hade äran att inför Kammaren anföra vid remissen af Kongl. Maj:ts proposition — nemligen fruktan för det icke fullt tillfredsställande skick, hvari bevillningsförordningen för närvarande befinner sig — dessa grunder bestämde regeringen för att i stället vända sig till de tvenne konsumtionsartiklar, om hvilka väl icke kan sägas, att de äro lika umbärliga som bränvin och tobak, men som dock icke äro nödvändighetsvaror. Af dessa båda artiklar förväntade sig Kongl. Maj:t, utan fara för att begå något misstag, följande belopp, nemligen 690,000 kronor å den ena och 228,000 kronor å den andra. Riksdagen har redan i betydlig mån omvändt förhållandet. Den har nedsatt skatten och tullen å bränvin från 4,900,000 kronor till 2,400,000 kronor. Den har genom båda Kamrarnes sammanstämmande beslut höjt tullen å socker till dubbla beloppet — och det kan dock icke förnekas, att af alla dessa artiklar socker är den, som är mest att betrakta såsom en verklig nödvändighetsvara, en artikel, som utan att vara i någon mån skadlig, innehåller närande och stärkande ämnen. Nu skulle Riksdagen minska skatten å den umbärligaste förbrukningsartikeln med hälften, afslå den föreslagna skatten å den dernäst umbärligaste förbrukningsartikeln tobak, hvilken icke är utan sin ganska stora skada för den, som förbrukar densamma, afslå tullen å kaffe, som icke heller har odeladt förtroende såsom en gagnelig förbrukningsartikel, men höja tullen å socker till dubbla beloppet.

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

De skäl, som nu blifvit anförda för en sådan beskattningsordning, hafva dels varit det vanliga, att tobak förbrukas af den arbetande

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

klassen, dels ock talet om nödvändigheten af att särskildt höja tullen å cigarrer, och slutligen ett på inga siffror stödt ordande om den stora vinst, som åtskilliga tobaksimportörer förmodas få genom tokakstullens ökande. Ehuru för denna förmodade vinst inga siffror blifvit anförda, har man velat göra troligt, att staten icke torde kunna för år 1880 påräkna några inkomster af den förhöjda tobakstullen, derför att hela 1880 års behof redan skulle vara af tobaksfabrikanterne importeradt. Jag har för ögonblicket icke heller några uppgifter tillgängliga öfver det å nederlag liggande tobaksförrådet, men jag vågar betvifla att detsamma kan motsvara hela importen för nästkommande år. Utskottet har icke heller funnit skäl att nedsätta Kongl. Maj:ts beräkning utaf inkomsten af denna tullförhöjning med mer än 260,000 kronor, motsvarande vid pass 2,000,000 skålpund i öfverimport under innevarande år. Om nu 2,000,000 skålpund mer än vanligt redan äro importerade och ligga på nederlag, färdiga att, vid tullförhöjningens påbjudande, men innan dess trädande i verket, uttagas till förtullning, då är det visserligen sant att för dessa 2,000,000 skålpund minskas statens inkomster för år 1880 med 13 öre. Men å andra sidan erhåller staten under 1879 — detta år, då just ökade kassainkomster mer än väl behöfvas — ett belopp af omkring 600,000 kronor mer än staten skulle få, om detta på nederlag liggande tobaksförråd icke nu blefve uttaget till förtullning, hvilket icke skulle ske, om tullen ej nu höjdes.

Fördelarne och olägenheterna för staten kunna sålunda väga temligen jemnt emot hvarandra. Jag för min del kan åtminstone icke finna något afgörande skäl för afslag å Kongl. Maj:ts proposition framställa sig deruti, att möjligen en eller annan importör genom spekulation kan göra en vinst å tullförhöjningen, helst som en sådan argumentation skulle, med de former som äro oundgängliga för hvarje behandling af dessa ärenden, lägga hinder i vägen för hvarje tullförhöjning.

Hvad slutligen beträffar förhöjningen å cigarrtullen äfvensom de öfriga arbetade tobakssorterna, får jag bekänna, att en förhöjning utöfver hvad Kongl. Maj:t föreslagit föga tilltalar mig. Förhållandet är, att Kammarens sympati för en »lyxtull» i detta fall lätteligen inverkar på omdömet och leder till ett förbiseende deraf, att här i sjelfva verket är fråga om en skyddstull och en verkligen orimlig skyddstull. En ökning i tullen på cigarrer med 20 öre per skålpund träffar *direkt* blott en tiondedel de cigarrer, som förbrukas inom landet. Den skaffar möjligen *staten* tullinkomst af de importerade finare cigarrerna, men den bidrager tillika att höja priset på de sämre i landet tillverkade cigarrerna; och det är oförnekligt, att denna prisförhöjning å de inom landet tillverkade cigarrerna bereder en ökad inkomst, icke åt staten, utan åt fabrikanterne.

Jag hemställer derför om bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Biesert: Då jag kommer att yrka bifall till Utskottets förslag, skulle jag kunna inskränka mig till att instämma i det sakrika anförande vi nyss hört från Utskottets ärade ordförande, men ber dock att få med några ord upptaga till besvarande ett par föregående talares yttranden.

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

Jag ber att få till alla delar instämma i de åsigter, som uttalats från statsrådsbänken, med ett undantag. Herr Statsrådet yttrade nemligen, att socker förbrukas *lika mycket af alla samhällsklasser*. Jag har icke en sådan erfarenhet, utan är för min del förvissad, att den mindre bemedlade befolkningen begagnar socker i *betydligt* mindre grad, än de mera bemedlade klasserna.

Sedan ber jag att få säga några ord med anledning af hvad åtskilliga talare yttrat derom, att Bevillnings-Utskottet icke föreslagit förhöjning i tullen å cigarrer.

Orsaken dertill var, att man ansåg det nuvarande skyddet för cigarrtillverkningen alldeles tillräckligt; och Utskottets ärade ordförande har med siffror visat, att icke något af våra grannland har ett så högt skydd på denna tillverkning, som vi. Jag skall icke trötta med många siffror, men ber endast få erinra, att under det tullen å cigarrer och cigaretter hos oss är 1 krona 30 öre per skålpund, så utgör den i Danmark 50 öre, och i Norge endast 7 öre per skålpund. Hvad beträffar verkan af en ytterligare förhöjning i cigarrtullen, så skulle denna dessutom blifva ganska obetydlig. Importen af cigarrer utgör nu endast omkring en niondedel af tillverkningen; och höjde man tullen på cigarrer, så är det sannolikt, att tillverkningen skulle stiga och importen falla i samma proportion.

Jag anser derför, att Utskottet har haft goda skäl att icke föreslå höjande af tullen å cigarrer och yrkar således bifall till Utskottets förslag.

Herr Granlund: Vid behandlingen af denna fråga hafva de talare, som yrkat afslag å Utskottets betänkande, äfven nu gjort sig till målsmän för »den *fattiga* svenska befolkningen» — ett uttryck, som synes numera hafva blifvit ett rigtigt slagord. Men jag ber herrarne betänka, att det är väl icke blott de fattiga det här gäller. Det är väl icke endast de fattiga, som betala tullen, de förmögnare måtte väl ändå betala största beloppet.

Hvad nu tullen å cigarrer beträffar, förefaller det mig eget, att när råvaran skall åsättas högre tull, bör väl den färdiga varan, dessa fina utländska cigarrer, som mest rökas af de förmögnare, äfven åsättas högre tull. De rent fattiga torde icke mycket begagna cigarrer; för dem är väl cigarren njutningsmedel endast på söndagen.

Då det var fråga om kaffe, talades det så vackert, att man icke borde höja tullen derå — för de fattiges skull. Så kom ordningen till sockret — men då fördubblade man den tullförhöjning Kongl. Maj:t föreslagit! Detta sätt att förhöja tullarne har jag icke kunnat gilla, då väl denna förhöjning å socker mer drabbar den fattiges så väl som den bemedlades kassor, än kaffe.

Hvad beträffar föredragna punkten, så skulle jag gerna yrka bifall till Utskottets förslag med tillägg om förhöjd tull å cigarrer, emedan det är min öfvertygelse, att de finaste cigarrerna, sådana som kosta 25 till 30 öre, äro utländska och naturligtvis rökas af de mest förmögne. Men som ingen framstält något yrkande härpå, skall icke heller jag göra det, utan yrkar bifall till Utskottets förslag.

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

Herr And. Aug. Andersson: Jag får för min del gifva till känna, att jag icke är belåten med att Kongl. Maj:t i sin uti ämnet afgifna proposition föreslagit förhöjning af tullen allenast å den gröfre tobaken, men icke tillika å de finare sorterna. I detta fall förenar jag mig med dem, som yrkat tullförhöjning å cigarrer och cigaretter.

För öfrigt kan jag icke gilla Herr Finansministerns påstående, att en förhöjning af sockertullen skulle egentligen komma att drabba den fattigare befolkningen eller arbetsklassen. Det är visserligen sant, att denna befolkning nog förbrukar socker. Men, efter min öfvertygelse, förbrukas det mesta sockret af de rika och förmögnare klasserna.

Herr C. A. Larsson: Vore det verkligen den tobakskonsumerande allmänheten, nemligen den allmänhet, hvilken konsumerar den sämre tobaken, som ådragit staten den brist, hvilken nu skall fyllas, så skulle jag intet ögonblick tveka att godkänna hvad Utskottet här föreslagit. Men om vi gå till oss sjelfva och tänka efter, hvem som hufvudsakligen åsamkat staten denna brist, så hemställer jag huruvida det kan vara rättvist och billigt att lägga bördorna för dess betäckande på den tobaksrökande och snusande allmänheten i landet. Det är skälet hvarför förslaget är för mig motbjudande. Vore det fråga om att åstadkomma något för landet nyttigt, deraf denna allmänhet likasom hvarje annan skulle få något sig till godo, så skulle man kunna hafva någon rätt att pretendera att den hjelpte till. Men då vi veta, att vi på gemensamma voteringar under 5 år skörtat upp landet derhän, att inkomsterna nu icke räcka till utgifterna, så hemställer jag, om icke vi också skola åtaga oss bördorna och icke söka vältra dem på helt andra personer, som icke ens fått afgifva en röst i dessa skattebeviljande Kamrar.

Jag håller mycket med Herr Finansministern derom, att en förhöjning af cigarrtullen kommer att tillfalla egentligen cigarrtillverkarne. Men jag hyser den åsigt, att så äfven blir förhållandet med förhöjningen af sockertullen; jag tror att det är fabrikanten, som kommer att få det mesta af denna.

För min del vill jag, af nu anförda skäl, icke vara med om att på något sätt beskatta den snusande och tobaksrökande allmänheten, och yrkar således afslag å Utskottets förslag.

Friherre *Koskull* instämde med Herr C. A. Larsson.

Herr Hæggström: Jag undrar icke på att herrarne blifva ledsna på denna diskussion.

Det är med anledning af Herr Finansministerns yttrande som jag ber att få säga några ord. Han talade om, att man här i Kammaren skulle hafva yttrat, om jag så må säga, någon afundsjuka mot tobaksimportörerne, eller att man icke ville höja tobakstullen derför att dessa importörer skulle få vinst derpå. Jag vet mig icke hafva talat någonting härom. Icke heller har jag hört någon annan yttra sig så. Det hör för resten icke hit, ty här är blott fråga om att åt staten vinna förhöjning i en viss skatt. Så mycket mindre har jag yttrat mig i denna rigtning som, då frågan om förhöjning i bränvinstillverknings-

afgiften var till behandling, jag förfäktade den åsigten att de, som hade bränvin liggande på nederlag, skulle fortfarande, oaktadt förhöjningen trädt i kraft, hafva rätt att låta bränvinet qvarligga intill den 1 Oktober, utan att vid uttagningen behöfva vidkännas den förhöjda afgiften.

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

Herr Finansministern yttrade vidare, att man här sagt, att så mycket tobak redan blifvit importerad, att behofvet vore fyldt för detta och nästa år, men att man till stöd härför icke uppgifvit några bestämda siffror, utan blott framstält ett löst påstående. Han medgaf dock, att det kunde finnas en eller annan importör, som fylt sitt behof af tobak för detta och nästa år. Om Herr Finansministern med sina stora resurser velat förskaffa sig upplysning i detta ämne, skulle han sannolikt på skålpundet kunnat säga oss, huru mycket tobak nu ligger på nederlag. Då han emellertid icke velat anföra några siffror i detta hänseende, föranlåtes jag tro, att vi, som påstå att behofvet af tobak är fyldt så väl *för detta som nästa* år, hafva fullkomligt rätt i detta vårt antagande.

Beträffande förhöjningen af tullen å cigarrer och cigaretter, sade Herr Finansministern, att den största vinsten af denna förhöjning skulle tillfalla fabrikanterne inom landet. Men jag tror, att i den branchen, likasom i alla andra, är konkurrensen så stor, att förhållandena i detta hänseende nog reglera sig af sig sjelf.

Vi hafva till exempel en annan industri, ölfabrikationen, som alldeles icke beror af några skatter; men oaktadt de goda spanmålspriser, med flera gynsamma förhållanden, som en tid varit för denna industri, är det ingen hemlighet att densamma just till följd af den stora konkurrensen näppeligen burit sig. Åtminstone hafva icke ölfabrikanterne mer än andra industriidkare haft att skryta med några stora vinstutdelningar. Jag fortfar i mitt yrkande om afslag.

Öfverläggningen var slutad. Herr Talmannen gaf propositioner enligt de gjorda yrkandena, dels på bifall till Utskottets hemställan, dels på afslag å samma hemställan, dels ock på de olika ändringsförslag, som blifvit framstälda af Herrar Liss Olof Larsson och Lönegren. Den förstnämnda af dessa propositioner fann Herr Talmannen vara med öfvervägande ja besvarad; men som votering begärdes, upptog Herr Talmannen, för bestämmande af kontrapropositionen, ånyo de öfriga yrkandena, af hvilka det som afsåg, att Utskottets hemställan måtte afslås, nu förklarades hafva flertalets röster för sig. Men äfven om kontrapropositionen äskades votering, i anledning hvaraf, och sedan till kontraproposition i denna votering antagits yrkandet på bifall till Herr Liss Olof Larssons ändringsförslag, en så lydande omröstningsproposition först uppsattes, justerades och anslogs:

Den, som till kontraproposition i hufvudvoteringen antager yrkandet på afslag å Bevillnings-Utskottets förevarande hemställan,

röstar Ja;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Om förhöjning af tullen å tobak. (Forts.)

Vinner Nej, har Kammaren till kontraproposition i nämnda votering antagit Herr Liss Olof Larssons i ämnet framstälda yrkande.

Den omröstning, som företogs enligt denna proposition, utföll med 90 ja mot 70 nej; hvadan propositionen för hufvudvoteringen erhöll följande lydelse:

Den, som bifaller hvad Bevillnings-Utskottet hemstält i 5:te punkten af betänkandet N:o 12,

röstar Ja;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Vinner Nej, har Kammaren afslagit Utskottets hemställan.

I den senare voteringen röstade 78 ledamöter ja mot 85, som röstade nej; varande således Utskottets hemställan afslagen.

Sedan utgången af omröstningen för Kammaren tillkännagifvits, anmälde Herrar *C. Aron Jönsson* och *A. Andersson* i Intagan reservation mot det fattade beslutet.

Punkten 6.

Om förhöjning af tullen å vin.

Framställningar angående förhöjning af tullafgifterna för *vin* hade inom Andra Kammaren blifvit gjorda af Herr *P. Hübinette* (i motionen N:o 10), som hemstält, att införseltullen å vin, alla slag, måtte höjas med 50 procent af dess nuvarande belopp, af Herr *A. Bäckström* (i motionen N:o 56), som föreslagit, »att viner, alla slag, åsättas samma införseltull som spritdrycker nu hafva i förhållande till varornas värden», samt af Herr *C. Magni* (i motionen N:o 104), som hemstält, att Bevillnings-Utskottet ville föreslå Riksdagen en förhöjning af tullen å vin till minst hälften af dess nuvarande handelsvärde.

Utskottet hade i ämnet gjort följande hemställanden:

»a) att tullafgiften för vin, alla slag, af högre än 21 procents alkoholhalt höjes, för vin på fastager från 14 till 20 öre per skålpund och för vin på buteljer från 1 krona 75 öre till 2 kronor per kanna; samt

b) att införseltullen för vin af till och med 21 procents alkoholhalt bibehålles oförändrad, derest den med Frankrike nu gällande handelstraktat för nästkommande år kommer att förnyas, men att i motsatt fall afgiften höjes för sådant vin på fastager från 7 till 10 öre per skålpund och på buteljer från 55 till 80 öre per kanna.»

Efter föredragning af *mom. a* yttrade

Herr Lönegren: Innan jag vidare yttrar mig i denna fråga, hemställer jag om Kammarens tillåtelse att diskussionen må omfatta icke blott det nu föredragna momentet, utan äfven momentet b, samt

får derjemte hos Herr Talmannen anhålla, att jemväl detta senare moment må uppläsas.

Om förhöjning af tullen å vin.

Denna begäran bifölls af Kammaren, hvadan *mom. b* nu jemväl upplästes, och lemnades derpå ordet ånyo åt (Forts.)

Herr Lönegren, som då anförde: Vid ett föregående tillfälle har jag yttrat, och jag upprepar det nu, att tullskatt företrädesvis bör läggas på lyxartiklar och öfverflödsvaror. Till dessa räknar jag äfven viner, och då dessa i allmänhet för närvarande äro mycket lågt tullbeskattade, är jag lika med Utskottet af den åsigt, att en förhöjning i tullen på viner bör ega rum. Men det förslag, som Utskottet i detta syfte framlagt, kan jag deremot icke gilla.

Såsom vi veta, utgör, enligt gällande taxa, tullen på vin af mer än 21 procent alkoholhalt på fat 14 öre per skålpund och på buteljer 1 krona 75 öre per kanna, samt på vin af lägre alkoholhalt på fat 7 öre per skålpund och på buteljer 55 öre pr kanna. Nu har Utskottet föreslagit en förhöjning i tullen på viner af förra sorten med 6 öre skålpundet för vin på fat och med 25 öre kannan för buteljeradt vin. Beträffande viner af den senare sorten har Utskottet föreslagit en vilkorlig tullförhöjning, beroende på fortvarandet af den franska handelstraktaten, med 3 öre för vin på fat och, likasom i förra fallet, med 25 öre för vin på buteljer. Nu är emellertid att märka, att af totalimporten, som år 1877 utgjorde 6,437,000 skålpund, har af sistnämnda sorten inkommit nära 6 millioner skålpund, och för detta föreslås endast 3 öres förhöjning; af det starkare vinet var införseln endast 453,000 skålpund, och för den sorten föreslås 6 öres förhöjning; af vin på buteljer uppgick införseln samma år till 243,000 kannor, deraf endast 2,453 kannor erlagt den högre tullafgiften. Den högre och ovilkorliga tullförhöjningen skulle således drabba endast en högst obetydlig del af importen, medan deremot den väsentliga importen ganska ringa deraf skulle beröras.

Tullen för vin under 21 grader är nu, när varan inkommer på fat, 7 öre per skålpund, motsvarande 12 öre per butelj, och då varan inkommer på buteljer 55 öre per kanna, motsvarande 16 öre per butelj; och då vi alla känna priset på viner, inses lätt, att denna tull är, vid jemförelse med tullen å andra varor, mycket låg. Men derjemte bör ihågkommas, att de viner, som äro högre beskattade, ingalunda alltid stå högst i värde. Ty det inträffar ganska ofta att för viner, som äro fina och dyrbara, erlägges den lägre tullen, emedan deras alkoholhalt icke uppgår till 21 procent, hvaremot för billigare och simplare viner, hvilka ofta hafva starkare sprithalt, måste erläggas dubbelt så hög tull.

Om nu Utskottets förslag bifalles, så komma dessa proportioner att blifva ännu större; skilnaden blir då för den vara som införes på fat som emellan 7 och 20 öre, och för vin på buteljer i ena fallet 55 öre i det andra 2 kronor. Jag bör kanske äfven nämna, att vid tullbehandling af starkare viner måste tulltjenstemannen destillera varan för att utröna dess alkoholhalt. Då detta naturligtvis måste ske i mycket små qvantiteter och med ytterst fina instrument, så kan man icke alltid vara förvissad om, att ju icke någon gång orätt

Om förhöjning af tullen å vin. (Forts.)

sker vare sig kronan eller den enskilde importören, likasom det äfven kan inträffa, att samma vara kan på olika orter blifva olika tullbehandlad. Utskottet har uppgifvit, att de svagare vinerna, sålunda de som draga den lägre tullen, i allmänhet kunna antagas hålla en alkoholhalt af omkring 9 à 10 procent, under det de starkare viner, som draga den högre tullsatsen, i allmänhet endast föga höja sig öfver den fastställda gränsen af 21 procent alkoholhalt, och på detta antagande har Utskottet grundat sitt nu framlagda förslag till tullsatser å viner. I afseende å de starkare vinerna är Utskottets uppgift fullkomligt rigtig; men deremot kan jag icke förstå, hvarifrån Utskottet hemtat skälen för sitt antagande i öfrigt. Enligt Kongl. Generaltullstyrelsens cirkulär den 1 April 1865, som blifvit samtliga tullförvaltningar till kännedom och efterrättelse meddeladt, är det nemligen högst få viner som hålla en så ringa alkoholhalt, som Utskottet uppgifver; det är nemligen endast piccardon och bordeauxviner. Deremot håller champagnen 12 à 13 procent, sauterne nära 14, bourgogne 11, muscat nära 14, narbonne 16,5, så kalladt portvin och madeira från Cette öfver 19, malaga nära 18, marsala 18,5, ungerska viner 14 à 15 och så vidare. När dertill kommer, att de spanska och portugisiska vinerna till större delen inkomma mot den lägre tullen, men i styrka hålla omkring 20 procent, så kan jag omöjligen komma till samma låga procent som Utskottet uppgifvit; och är grunden ej rigtig, då är den derpå byggda beräkningen det ej heller. För öfrigt torde det äfven kunnu sättas i fråga, huruvida endast sprithalten skall vara afgörande vid bestämmandet af tullsatserna å viner.

Före franska handelstraktatens afslutande var tullen på alla slag af vin lika och uppgick då till samma belopp som nu på de högst beskattade. Till följd af denna traktat nedsattes emellertid tullen på vissa viner, de som äro under 21 procent, då de införas på fat, från 14 till 7 öre och då de införas på buteljer från 1,75 till 55 öre.

Men denna nedsättning gäller icke blott de franska vinerna, utan hela importen af vin. De stora qvantiteter vin, som hitkomma från andra länder, draga samma billiga tull, som de franska vinerna; och att dessa qvantiteter ej äro bagateller, det framgår af Kongl. Kommerskollegii berättelser, der man finner, att då införseln från Frankrike år 1877 uppgick till ..... 1,826,000 skålpund,

utgjorde införseln

från Spanien	1,574,000	»
» Portugal	624,000	»
» Danmark	762,000	»
» Preussen	225,000	»
» Lybeck	632,000	»
» England	347,000	»

och så vidare. Att de öfver Danmark, Lybeck och England hitkomna poster varit transitogods, torde ej behöfva sägas. Af buteljeradt vin är hufvudsakligen importen från Frankrike, nemligen öfver 75 procent af det hela.

Jag nämnde att tullen för allt vin var före afslutandet af den franska traktaten lika, och jag kan ej neka till, att jag såsom den bästa förändringen anser att vi dit återvända. Jag tager mig derför

friheten föreslå, att 1 mom. af 6 punkten i Utskottets betänkande, rörande ovilkorlig förhöjning af tullen för vin öfver 21 procent alkoholhalt, afslås, samt att tullen för vin under 21 procent höjes från 7 till 14 öre per skålpund, då varan inkommer på fat, och från 55 öre till 1 krona 75 öre per kanna för buteljerad vara, eller till samma belopp, som nu utgår för det vin, som håller öfver 21 procent. För den händelse att franska traktaten skulle äfven för nästa år förnyas, hemställer jag att ingen förändring i tullsatserna för vin må ifrågakomma.

Om förhöjning af tullen å vin. (Forts.)

Herr P. Persson: Jag är af alldeles samma tanke som den föregående talaren i afseende på den stora skilnaden i tullsatserna på de viner, som äro under och öfver 21 procent styrka. Och då han belyst saken mycket bättre än jag är i stånd att göra, skall jag inskränka mig till att be att till alla delar få instämma i hans yrkande.

Herr Themptander: Jag har begärt ordet för att i korthet tillkännagifva, att jag instämmer i de åsigter, hvarpå den förste talaren grundade sitt yrkande. Men då tiden redan är långt framskriden, vill jag icke uppehålla Kammaren med att andraga några ytterligare skäl för denna min mening om önskvärdheten af att få bort ur tulltaxan den skilnad, som nu göres mellan tullsatserna på vin med hänsyn till dess olika alkoholhalt. Jag vågar likväl icke ifrågasätta, att Kammaren nu skulle kunna sätta sig fullkomligt in i denna speciella fråga. Nu är nemligen en ganska väsentlig skilnad gjord i tullbeskattningen å vin af öfver och under 21 procent alkoholhalt; och det torde derför icke vara lämpligt att nu på stående fot definitivt besluta en så pass vigtig förändring i tulltaxan, som den förste värde talaren yrkat. Vi böra dervid ihågkomma, att frågan om borttagandet af den nuvarande skilnaden i tullsatserna å vin efter den olika alkoholhalten icke gjorts till föremål för någon motion vid denna riksdag, och att Bevillnings-Utskottet således icke varit i tillfälle att yttra sig öfver ett sådant förslag. Utskottet har derföre i sitt alternativa förslag, hvilket är afsedt att tillämpas i händelse franska traktaten icke förnyas, anslutit sig till taxans nuvarande uppställning och bibehållit den på alkoholhalten beroende skilnaden. Jag föreställer mig, att vid sådant förhållande Kammaren icke kan finna lämpligt att nu fatta ett beslut i det syfte, som den förste talaren föreslagit, innan frågan ännu vunnit någon förberedande utredning.

Ehuru jag sålunda icke för närvarande instämmer i den förste talarens yrkande, har jag likväl velat tillkännagifva, att jag delar hans åsigt, så att jag, i händelse frågan i framtiden återkommer, må vara oförhindrad att då yrka bifall till taxans förändring i den syftning han önskat. Tillika vill jag fästa uppmärksamheten derpå, att, i händelse franska traktaten efter detta års utgång kommer att på längre eller kortare tid förnyas, Herr Lönegrens yrkande icke är af någon betydelse. Kommer franska traktaten deremot icke att förnyas, så äro tullsatserna på vin icke de enda, som i följd deraf behöfva undergå en

Om förhöjning af tullen å vin.
(Forts.)

revision. Äfven af detta skäl tror jag icke det vara så angeläget att nu fatta beslut i öfverensstämmelse med Herr Lönegrens yrkande.

Friherre Fock: Jag skall blott be att med några ord få bemöta den förste ärade talaren. Den grundsats, som hos oss gjort sig gällande vid förtullning af vin, har egentligen gått ut derpå att beskatta vinet efter dess alkoholhalt. Deraf följer naturligtvis också, att det svagare vinet blifver underkastadt en lägre tull. Utskottet har uppgifvit, att en stor del svaga viner icke hålla mer än 9 à 10 procent alkohol; och detta är, med all möjlig aktning för den förste talarens sakrika anförande, just fallet med en stor del lätta och billiga bordeauxviner. Om alkoholhalten är 10 procent, så motsvarar den nuvarande tullen af 7 öre per skålpund 42 öre per kanna, kannan beräknad att väga i medeltal 6 skålpund; men då alkoholhalten är allenast 10 procent, så motsvarar 5 kannor sådant vin en kanna bränvin af normalstyrka hvad alkoholhalten beträffar. Man måste således förtulla fem kannor vin mot en afgift af 210 öre för att införa den alkoholmängd, som kan förtullas i en kanna bränvin för 130 öre. Utskottet har här föreslagit för vin af högst 21 procent alkoholhalt en vilkorlig förhöjning från 7 till 10 öre för det fall, att franska handelstraktaten icke kommer att förnyas. För starkare vin på fastager har Utskottet föreslagit en förhöjning från 14 till 20 öre; för båda slagen således omkring 50 procent förhöjning. Jag vill icke bestrida, att det icke skulle medföra måhända ganska väsentliga fördelar och framför allt mera enkelhet och reda, om, såsom den förste talaren föreslog, allt vin förtullades lika. Men för närvarande, och så länge den franska traktaten fortfar att gälla, är sådant icke möjligt.

De skäl, som den nästföregående talaren anförde, nemligen att denna fråga verkligen är af den grannlaga och invecklade beskaffenhet, att den fordrar en helt annan utredning, än som här kan gifvas åt densamma, synes mig tjena till stöd för den åsigt, att man icke nu bör fatta beslut i det hänseendet, så mycket mindre som vi redan hafva en tullkommission nedsatt, hvilken har att bereda dylika ärenden.

Hvad deremot beträffar högre tullsats för starkare vin, kan jag icke finna annat, än att den under statens närvarande finansiella ställning vore väl behöflig.

Jag har blott velat anföra detta såsom skäl för Utskottets betänkande, till hvilket jag vågar tillstyrka bifall.

Herr Ola Månsson: Jag kan icke neka till att af alla punkter, som det föreliggande betänkandet innehåller, knappt någon förefaller mig så egendomlig, som den nu föredragna. Att man skulle sätta högre tull på det sämre än på det bättre vinet, kan jag alldeles icke fatta. Det är motsatsen mot hvad det borde vara. Jag kan icke undgå att säga, att det måtte vara något — jag vet icke hvad — som föranledt detta Utskottets beslut. Det ser åtminstone ut, som om man i Utskottet icke tänkt nog på saken. Jag vill derföre, i likhet med den förste talaren, hemställa om rent afslag å förhöjning i tullen å det sämre vinet, men deremot förhöjning af tullen å det bättre, allt i

öfverensstämmelse med samme talares förslag. Någon rättsprincip kan åtminstone icke ligga till grund för Utskottets hemställan.

Om förhöjning af tullen å vin. (Forts.)

Herr Hübinette: Då Bevillnings-Utskottet efterkommit min önskan, kan jag icke annat än yrka bifall till dess hemställan. Det är enligt min tanke samma skäl att höja tullen på vin som att öka tillverkningsskatten å bränvin, nemligen att man måste bereda statsverket ökade inkomster eller minska förbrukningen, hvilket vore ändå bättre för Sverige. En talare här midt emot yrkade afslag å mom. *a*, men ändring af mom. *b* i det syfte, att vin af till och med 21 procent alkoholhalt skulle åsättas den högre tull, som omnämnes i mom. *a*. Jag tycker att Riksdagen gerna kan bifalla mom. *a*. Och vill man höja tullsatserna i mom. *b*, så skall jag gerna vara med derom. Jag yrkar emellertid bifall till mom. *a*.

Herr Liss Olof Larsson: Jag skall icke besvära Kammaren med något yrkande, utan endast till protokollet låta anteckna min reservation mot Bevillnings-Utskottets förfarande i denna fråga. Här förekommer bland annat, att man höjt tullen på vin af till och med 21 procent alkoholhalt till allenast 80 öre per kanna, medan tullen å bränvin utgör per kanna 1 krona 50 öre. Jag vet icke hvarföre man skall sätta så låg tull just på dessa finare viner. Man talar så ofta om den fattiga befolkningen; men icke är det den, som dricker sådana viner. Ser jag åter på mom. *a*, så möter mig der den besynnerligheten, att man föreslagit en förhöjning på vin å fastager från 14 till 20 öre eller, efter en beräkning af 6 skålpund på kannan, en förhöjning af 36 öre per kanna. Dessa viner, som höra till de billigare och som möjligen kunde ifrågakomma att konsumeras af den mindre bemedlade, de skola draga en förhöjd tull af 36 öre per kanna, under det att finare viner med samma alkoholhalt, importerade på buteljer, åsättas en förhöjd tull af allenast 25 öre per kanna. Jag kan för min del icke gilla detta Utskottets sätt att gå till väga.

Man talar om att man skall taga hänsyn till den fattigare befolkningen, och Utskottet sjelft yttrar sig i sådant syfte i fråga om kaffet, men i tillämpningen inträffar raka motsatsen; då höjer man tullen ganska betydligt på de billigare vinerna, men högst litet på de finare.

Jag har, som jag sagt, icke något yrkande att göra, utan har endast emot Utskottets förfarande velat nedlägga min protest.

Häruti förenade sig Herr *Gustaf Ericsson*.

Herr Magni: I många fall gillar jag hvad Herr Lönegren anfört i denna fråga. För närvarande vill jag likväl icke gå samma väg som han. Jag yrkar nemligen bifall till mom. *a* i föredragna punkt. Beträffande mom. *b* kommer jag att yrka ändring i det syfte, att tullförhöjning måtte nu beslutas med vilkor, att endast viner, producerade i Frankrike, må tullbehandlas efter nu gällande tullsats, så länge franska handelstraktaten är gällande, men i öfrigt efter den högre tullsats, som Riksdagen beslutar. Men då ett Utskott fattar beslut med så sällspord enighet, som det nu föredragna betänkandet utvisar,

Om förhöjning af tullen å vin. (Forts.)

är det föga hopp om att i dess förslag vinna ändring. Detta oaktadt kan jag icke underlåta att uttala min förundran öfver denna enighet i förevarande fall, som enligt min uppfattning vittnar om en, snart sagdt, obegränsad lyxvänlighet, då det gäller de mest bemedlade af landets befolkning. Till stöd för denna min uppfattning vill jag, med förbigående af flerfaldiga andra bevis, påvisa Utskottets redogörelse på 8:de sidan af detta betänkande angående importen af vin, jemförd med Utskottets förslag angående tullförhöjningen.

Af nämnda redogörelse finner man, att år 1877 importerades vin af till och med 21 procent alkoholhalt, på buteljer 240,641 kannor och på fastager 5,983,460 skålpund, och vin af öfver 21 procent alkoholhalt på buteljer 2,439 kannor samt på fastager 453,620 skålpund.

Jemför man den tullsats, som de olika slagen af vin nu draga, med värdet å desamma, enligt Kommerskollegii berättelse för år 1877, så finner man, att vin af förstnämnda slaget, eller det mindre sprithaltiga, infördt på buteljer, drager en tullsats, motsvarande ungefär 10 procent af värdet, och infördt på fastager en tullsats, motsvarande ungefär 33 procent af värdet, då deremot vin af sistnämnda slaget, eller det mera sprithaltiga, infördt på buteljer drager en tullsats, motsvarande ungefär 36 procent, samt infördt på fastager ungefär 58 procent af värdet. Oaktadt dessa nu redan befintliga oegentligheter, och oaktadt hvar och en har sig väl bekant, att såväl i fråga om vin som i de allra flesta andra fall den sämsta varan förbrukas af den fattigaste delen af landets befolkning, så anser sig Utskottet likväl böra »ovilkorligt» tillstyrka en afgiftsförhöjning å det vin, som redan drager den högsta tullsatsen, då deremot rörande den finare varan föreslås en mera låtsad än verklig och på köpet endast vilkorlig förhöjning, till stöd för hvilken förhöjning den franska handelstraktaten åberopas. En sådan tillämpning af nämnda traktat förefaller mig besynnerlig, helst man i ena fallet anser sig kunna och i andra fallet icke kunna höja de tullsatser, som äro antagna att, i sammanhang med nämnda traktat, gälla. Är Utskottets uppfattning rörande tillämpning af nämnda traktat rigtig beträffande Frankrike och der producerade viner, så vågar jag bestämdt påstå, att nämnda handelstraktat ock är till hinders, då det rörer importen från öfriga stater.

Att importen af vin, från andra stater än Frankrike, icke är obetydlig, synes af Kommerskollegii förut åberopade officiella statistik, som visar, att år 1877 importerades från Frankrike vin på buteljer 189,511 kannor och på fastager 1,826,327 skålpund, då under samma tid från öfriga stater importerades vin på buteljer 53,409 kannor och på fastager 4,601,450 skålpund.

Under sådana förhållanden skulle det för mig varit kärt, om Utskottet uttalat önskvärdheten af upphäfvandet eller åtminstone förändring af franska handelstraktaten i den syftning, att Riksdagen kunde fritt röra sig i fråga om tullbeskattning af lyxartiklar. Den vänlighet, som Utskottet å sidan 9 låter framskymta emot den mindre bemedlade, der det heter, att »det icke heller bör lemnas ur sigte, att bruket af de svagare vinerna mångenstädes torde äfven för mindre bemedlade mer och mer utträngа bruket och missbruket af bränvin», tilltalar åtminstone icke mig. Deremot instämmer jag fullkomligt i hvad Ut-

skottet i fortsättningen af sitt resonnement så rigtigt yttrar, att »det torde likväl icke kunna förnekas, att vid sidan af en stegrad beskattning af bränvin det allmänna rättsmedvetandet hos oss kräfver en ökad beskattning å vinförbrukningen». Jag beklagar blott, att Utskottet, då det fattade sitt beslut, tappat bort denna ledstjerna.

Om förhöjning af tullen å vin. (Forts.)

Af hvad jag nu yttrat må man icke draga den slutsats, att jag i ringaste mån gillar eller ömmar för lyx och missbruk af starka drycker, allra minst bland den fattigare befolkningen; jag vill endast hafva uttalat min åsigt, att man borde mäta det onda med samma mått äfven gent emot de förmögnare.

Jag slutar med det yrkande, att mom. *b* måtte erhålla följande förändrade lydelse:

b) Att införseltullen å vin af till och med 21 procent alkoholhalt höjes, för vin på fastager från 7 till 20 öre per skålpund och för vin på buteljer från 55 öre till 1 krona 50 öre per kanna; dock att, vid förtullning af vin, produceradt i Frankrike och derifrån sjövägen direkte infördt, skola gälla de bestämmelser, som äro stadgade i afseende på import af bränvin och sprit, tillverkadt af vindrufvor i Frankrike, så länge franska handelstraktaten bibehålles oförändrad.

Öfverläggningen förklarades slutad, hvarefter Utskottets hemställanden uti såväl mom. *a* som mom. *b* blefvo i oförändradt skick af Kammaren bifallna.

Punkten 7.

Bifölls.

Punkten 8.

Lades till handlingarne.

I *punkten 9* hade Utskottet hemstält:

»att för följande i § 9 af tulltaxeunderrättelserna upptagna artiklar de vid sjöväga utförsel från stapelstad nu medgifna restitutionsbelopp måtte, med bibehållande i öfrigt af gällande föreskrifter, förhöjas sålunda:

	Kr.	öre.
för 1 centner raffineradt socker, alla slag, till	12:	—
» 1 butelj punsch	—	22
1 skålpund tobak, arbetad:		
cigarrer och cigaretter	—	42
spunnen, hopvriden eller pressad äfvensom i stänger	—	30
malen eller snus	—	20»

Rörande denna hemställan yttrade

Herr vice Talmannen Wijk: Det restitutionsbelopp, som här blifvit föreslaget för tobaksfabrikat, står naturligtvis i beroende af och i full öfverensstämmelse med de förändringar i tullsatser, som Ut-

skottet under 5 punkten föreslagit. Då Kammaren afslagit Utskottets förslag beträffande dessa tullsatser, så följer deraf, att den ifrågasatta förändringen af restitutionsbeloppet i förevarande hänseende förfaller.

På grund häraf tager jag mig friheten yrka bifall till punkten med undantag af hvad som der föreslås angående tobaksfabrikat.

Vidare anfördes icke. I enlighet med Herr vice Talmannens yrkande, blef Utskottets förevarande hemställan, i hvad densamma afsåg tobaksfabrikat, afslagen, men deremot i öfriga delar bifallen.

Punkten 10.

Utskottet hade föreslagit:

»att de förhöjda tullafgifter, hvilka af Riksdagen beslutas, undantagande de vilkorliga förhöjningarne af tullafgifterna för franskt drufbränvin samt vin af till och med 21 procent alkoholhalt, skola såsom tilläggsafgifter till de nu gällande tullsatserna jemväl innevarande år utgöras från den tid, som af Kongl. Maj:t bestämmes».

Herr vice Talmannen Wijk anförde: Den förhöjning i tullen på så kalladt nürnbergerkram eller leksaker, som af Kammaren vid senaste plenum beslöts, är i afseende på genomförandet beroende på bestämmelserna i den franska handelstraktaten och, så vidt dessa lägga hinder deremot, kan någon förhöjning icke ega rum så länge traktaten fortfar. Med anledning häraf tager jag mig friheten hemställa, att Kammaren ville besluta den ändring i nu föredragna punkten af betänkandet, som Första Kammaren för sin del beslutat, och hvarigenom punkten skulle erhålla följande lydelse:

»att de förhöjda tullafgifter, hvilka af Riksdagen beslutas, undantagande dels de vilkorliga förhöjningarne af tullafgifterna för franskt drufbränvin samt vin af till och med 21 procent alkoholhalt, dels ock tullafgiften för leksaker eller nürnbergerkram af trä eller sammansatta ämnen, skola såsom tilläggsafgifter till de nu gällande tullsatserna jemväl för innevarande år utgöras från den tid, som af Kongl. Maj:t bestämmes».

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, biföll Kammaren föreliggande punkt med den förändrade lydelse, som af Herr vice Talmannen nu blifvit föreslagen.

§ 2.

Skedde föredragning af Bevillnings-Utskottets utlåtande N:o 13, i anledning af återremiss af 5 och 6 punkterna af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 9, angående vissa ännu oafgjorda frågor rörande vilkoren för tillverkning af bränvin.

Punkten 1.

Utskottet hade hemstält,

att, med afslag å hvad Kongl. Maj:t i ämnet föreslagit, måtte beslutas, det »för bränvin, som obeskattadt qvarligger å nederlag vid bränneri den dag, då den beslutade skatteförhöjningen träder i kraft, skall under de vilkor och bestämmelser, som Kongl. förordningen den 23 Augusti 1876 angående vilkoren för tillverkning af bränvin innehåller, erläggas hittills gällande tillverkningsafgift af 80 öre för hvarje kanna, samt att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes om hvad Riksdagen i ifrågavarande afseende beslutat låta utfärda allmän kungörelse.» *Ang. tillverkningsafgiften för bränvin, liggande å nederlag.*

Mot denna hemställan voro reservationer inom Utskottet afgifna

dels af Herrar Friherre *A. H. Fock*, *A. Andersson* i Intagan, *C. A. Jönsson*, *S. A. Hedlund*, *J. N. Biesert* och *P. Ericsson* i Vik, hvilka för sin del tillstyrkt,

att Riksdagen måtte endast på det sätt bifalla hvad Kongl. Maj:t i nu ifrågavarande hänseende föreslagit, att tillverkare, som den dag, då den beslutade skatteförhöjningen träder i kraft, har bränvin qvarliggande å nederlag vid bränneri, utan att stadgad tillverkningsafgift derför blifvit erlagd, må utan förhöjd tillverkningsafgift intill den 1 Oktober innevarande år från nederlaget uttaga nämnda bränvin; dock med vilkor, att för detsamma skall för hvarje helt tusental kannor, utom förut stadgad nederlagsafgift, der sådan skall utgöras, erläggas en särskild afgift af tjugufem kronor, att betalas i sammanhang med öfriga afgifter, då första uttagningen från nederlaget sker, efter det skatteförhöjningen trädt i kraft; samt att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes om hvad Riksdagen i ifrågavarande afseende beslutat låta utfärda allmän kungörelse.

dels ock af Herr *C. O. Berg.*

Sedan föredragning skett af Utskottets hemställan, yttrade

Herr Hedlund: Såsom herrarne behagade erinra sig, återremitterade denna Kammare Utskottets förra förslag, rörande nederlagsrätten af bränvin, med den dervid uttryckta mening, att Utskottet skulle taga i betraktande, om icke någon afgift för bränvin, som ligger på nederlag vid bränneri, skulle kunna åläggas innehafvaren med hänsyn till fördelen för tillverkaren att icke behöfva betala tillverkningsafgift kontant, och i synnerhet på det att man skulle kunna bereda staten någon ersättning för den ränteförlust, staten komme att göra derigenom att bränvinet får qvarligga på nederlag.

Utskottets majoritet har dock icke gått in på denna åsigt; och majoritetens åsigt har segrat i Första Kammaren. Åtskilliga reservanter — alla ledamöter af denna Kammare, och bland dem Utskottets

Ang. tillverkningsafgiften för bränvin, liggande å nederlag. (Forts.)

aktade ordförande — hafva emellertid förenat sig om följande reservation, som jag tager mig friheten uppläsa. Deri hemställes: »att Riksdagen måtte endast på det sätt bifalla hvad Kongl. Maj:t uti omförmälda nådiga proposition i nu ifrågavarande hänseende föreslagit, att tillverkare, som den dag, då den beslutade skatteförhöjningen träder i kraft, har bränvin qvarliggande å nederlag vid bränneri, utan att stadgad tillverkningsafgift derför blifvit erlagd, må utan förhöjd tillverkningsafgift intill den 1 Oktober innevarande år från nederlaget uttaga nämnda bränvin; dock med vilkor, att för detsamma skall för hvarje helt tusental kannor, utom förut stadgad nederlagsafgift, der sådan skall utgöras, erläggas en särskild afgift af tjugufem kronor, att betalas i sammanhang med öfriga afgifter, då första uttagningen från nederlaget sker, efter det skatteförhöjningen trädt i kraft; samt att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes om hvad Riksdagen i ifrågavarande afseende beslutat låta utfärda allmän kungörelse.»

Det har synts reservanterne så mycket mera billigt att detta skedde, som genom Kamrarnes i dessa dagar fattade beslut om tillverkningsafgiftens höjande med 20 öre per kanna i stället för 10, bränvinsbrännarne erhållit en vinst, som gerna kunnat tåla vid en så liten motvigt, som den i reservationen föreslagna 2,5 öre per kanna.

Herr Rubenson: Då Kongl. Maj:t i sin proposition om förhöjning af bränvinstillverkningsafgiften föreslog, att bränvin, som ligger å nederlag, skulle beläggas med förhöjning i den afgift, som är gällande, då skatteliqviden för detsamma verkställes, så var detta förslag, efter min uppfattning, mycket rigtigt och välbetänkt; ty derigenom har, såsom erfarenheten sedermera visat, i väsentlig mån förekommits öfverproduktion af bränvin på grund af spekulation på tillverkningsskattens höjning. Kongl. Maj:ts proposition har således i den delen gjort mycket gagn. Emellertid kan det sättas i fråga, huruvida förslaget låter sig förena med bränvinstillverkningsförfattningens lydelse. Det finnes visserligen en möjlighet för den tolkning, att skatten kan bestämmas efter tiden, då den skall erläggas. Jag medgifver äfven, att den olägenhet, som tillverkaren skulle komma att vidkännas genom en dylik bestämmelse, nemligen den olägenhet, att han skulle nödgas att tidigare än han beräknat uttaga bränvinet ur nederlaget och betala skatt derför, motväges och mer än motväges deraf, att bränvinet på grund af skatteförhöjningen stiger i pris lika mycket som förhöjningen utgör. Men å andra sidan kan jag icke neka, att jag har svårt att förena en dylik tolkning med ordalagen i hithörande delar af bränvinsförfattningen. I 11 § af denna författning heter det: »*För bränvin, som inom landet tillverkas, skall erläggas en afgift af 80 öre för hvarje kanna*» o. s. v. I 13 § säges: »*Bränvinstillverkare vare berättigad att antingen förskottsvis till landtränteriet inbetala den i 11 § bestämda bränvinsskatt* — — — — — — — — — — — — — *eller ock upplägga det tillverkade bränvinet på nederlag under offentlig kontroll samt detsamma från nederlaget uttaga, i den mån afgift derför erlägges.*» Och i 15 § stadgas: »*Vill tillverkare, sedan han med bränvinstillverkningen upphört, fortfarande och utan afgiftens*

erläggande bränvinet å nederlagsmagasin vid bränneriet behålla, ege dertill rätt intill den 1 Oktober, med vilkor dels — — — — — — samt dels att för hvarje helt tusental kannor bränvin, som vid tillverkningens upphörande å nederlaget qvarligger, erlägges en nederlagsafgift af tio kronor, hvilken betalas i sammanhang med öfriga afgifter, då första uttagningen från nederlaget sker.» Det vill vid en jemförelse mellan dessa bestämmelser förefalla mig, som om författningen utgått från den förutsättning, att bränvinsskatten skall bestämmas efter den tid, då bränvinet tillverkats, och att nederlagsrättigheten icke är annat än en rättighet, som egaren af bränvinet fått att erhålla kredit å skatten, sådan denna varit bestämd i de stadganden, som gälde vid tillverkningstiden. Under sådana omständigheter tyckes det mig, som man borde i ett tvistigt fall som detta tolka författningen till fördel för den enskilde, så att denne icke tvingas att betala högre skatt än den vid tillverkningstiden gällande. Detta var väl också meningen med båda Kamrarnes återremiss; åtminstone är det klart, då man läser diskussionen i frågan inom Första Kammaren, att meningen der var sådan. Nu har man emellertid i denna Kammare, på samma gång man medgifvit den nämnda tolkningen af författningen, synts genom den motiverade återremissen vilja taga tillbaka en del af den rätt, som man på grund af författningens ordalydelse velat medgifva egaren af bränvinet. Reservanterne hafva ock i detta syfte framlagt och nu har en af dem äfven påyrkat proposition å ett alldeles nytt förslag, som icke innehålles i Kongl. Maj:ts proposition och icke heller i någon inom laga tid väckt motion, nemligen det förslag, att tillverkaren visserligen skulle få hafva sitt å nederlag liggande bränvin qvarliggande mot samma skatt som förut, men att deremot vilkoren för nederlagsrättigheten skulle för tillfället ändras. Då, efter mitt sätt att se saken, den frågan icke blifvit i laga ordning af enskild riksdagsman väckt och icke heller af Utskottet, med användande af dess motionsrätt, upptagen, skulle jag redan på denna grund hafva satt mig emot det förslag, som reservationen innehåller. Men jag vill dessutom fästa uppmärksamheten på en annan sida af saken. Man talar litet emellan om Riksdagens värdighet. Denna värdighet synes mig blifva trädd alltför nära, om man resonnerar på det sätt, reservanterne gjort. Man säger nemligen, att då bränvinstillverkarne skulle göra en förtjenst, om författningen tolkades på det för dem billigare sättet, men en strängare tolkning deremot skulle nödga dem att uttaga sitt bränvin, och de, för att kunna göra detta, måste upplåna penningar samt betala sina förlagsgifvare hög ränta, så skall staten passa på och, då dessa förlagsgifvare icke få en sådan förtjenst, sjelf göra anspråk på densamma. Denna förtjenst eller extra dusör blefve icke heller så obetydlig, ty om man antager, att den nya författningen kommer att träda i kraft den 15 i denna månad, så kommer den föreslagna särskilda nederlagsafgiften af 25 kronor för 1,000 kannor att för tiden till den 1 Oktober motsvara en ränta af 8 $^1/_3$ procent. Antager man åter, att Kongl. Maj:ts förslag icke blefve af Riksdagen bifallet oförändradt, utan på det sätt Utskottet förra gången föreslog, så skulle tiden, under hvilken den nya nederlagsafgiften skulle erläggas, inskränkts till 1 Juni—1 Oktober, och räntan hade då blifvit

Ang. tillverkningsafgiften för bränvin, liggande å nederlag. (Forts.)

Ang. tillverkningsafgiften för bränvin, liggande å nederlag. (Forts.)

inemot $9\frac{1}{2}$ procent samt, om författningen först den 1 Juni utfärdats, nära $10\frac{3}{4}$ procent. Det synes mig icke rimligt, att bränvinstillverkarne skulle behöfva vidkännas en så stor utgift för åtnjutande af en förmån, som de trott icke vara mer än deras lagliga rätt. Det bör så mycket mindre möta någon betänklighet att afstå från den särskilda afgiften, som Utskottet i följande punkten af detta betänkande på goda skäl hemstält och Första Kammaren beslutat ett sådant förtydligande af bränvinsförfattningen, att det för framtiden blir klart, att för bränvin, som ligger obeskattadt å nederlag, då en förändring i skatten införes, skall erläggas icke den vid tillverkningen utan den vid uttagningen gällande afgiften. Tillverkaren får då kredit endast med det vilkor, att han underkastar sig den högre skatt, som under nederlagstiden kan ifrågakomma; vill han icke det, måste han passa på och uttaga sitt bränvin från nederlaget, innan de nya stadgandena träda i kraft.

Med de åsigter, jag här uttalat, skulle jag helst önskat rent afslag å Kongl. Maj:ts förslag i denna del utan det af Utskottet föreslagna tillägg; men då Första Kammaren godkänt denna punkt oförändrad, tager jag mig friheten, Herr Talman, att nu yrka bifall till densamma.

I detta anförande instämde Herrar *Lasse Jönsson, O. B. Olsson, Hans Johnsson* och *Anders Nilsson.*

Herr Sven Nilsson i Efveröd: I afseende på den rättsliga sidan af saken har jag redan i Kammaren uttalat min mening. I öfrigt är jag till alla delar förekommen af den föregående talaren och skall derför endast be att få instämma med honom. Då Första Kammaren redan bifallit Utskottets betänkande, kan jag icke tro, att Andra Kammaren vill drifva frågan till gemensam votering, då saken dessutom ju är af ganska liten vigt för statens inkomster, men deremot af stor betydelse för bränvinstillverkarne, som, om reservationen bifalles, för dem skulle vålla oberäkneliga obehag, utan att staten deraf skulle kunna hemta några nämnvärda fördelar. Jag yrkar derför, i likhet med den förre talaren, bifall till Utskottets förslag.

Herr Ola Månsson: Då denna fråga förra gången förevar till behandling i Kammaren, motsatte jag mig ett tillägg i skatten för bränvinsbränning; och jag kan icke heller nu tycka annat, än att ett dylikt förfarande är orättvist mot dem, som sysselsätta sig med denna näring. Jag vill derför nu i all korthet endast yrka bifall till Utskottets förslag.

Chefen för Kongl. Finansdepartementet, Herr Statsrådet Forssell:

Herr Sven Magnusson: Jag skall afstå från ordet och endast be att få förena mig med dem, som yrka bifall till Utskottets förslag i denna fråga.

Ang. tillverkningsafgiften för bränvin, liggande å nederlag. (Forts.)

Herr And. Aug. Andersson: Hvad beträffar förevarande fråga, angående bränvins uppläggande på nederlag, kan jag icke tänka mig, att det skulle vara fullt rigtigt, hvad en talare på stockholmsbänken framhöll. Ty när det en gång är bestämdt, hvad bränvinstillverkarne skola betala i skatt för sin tillverkning, är det väl ej billigt att, om skatten sedermera höjes, tillämpa denna förhöjning jemväl på det bränvin, som blifvit tillverkadt innan förhöjningen beslöts. Då det blifvit dem medgifvet i lag att lägga bränvinet på nederlag för ett visst pris, bör detta pris väl ock blifva gällande, och lagens stadgande icke helt och hållet trampas under fötterna. Jag tror således, att alla skäl tala för bifall till Utskottets föreliggande förslag.

Herr Liss Olof Larsson: Mig synes det, som bränvinsbrännarne, om de icke äro nöjde med det förslag, som finnes framställdt i reservationen, äro bra oförnöjde och hafva alltför stora pretentioner på Riksdagen. Man har tillåtit dem att till den första Oktober få hafva sitt bränvin på nederlag mot, utom förut stadgad nederlagsafgift, en särskild afgift af tjugufem kronor för tusen kannor, hvaremot de efter denna tid skulle betala den beslutade skatteförhöjningen. Men de äro icke nöjde härmed, utan vilja, att man dessutom skall betala dem för den förmån, som är dem sålunda beredd.

Enligt det beslut, som här fattats för några dagar sedan, bestämdes det, att vid export af bränvin skulle man få igen en krona af staten, som man betalt i skatt, det vill säga, att om bränvinsbrännaren bränt bränvin i förlag och har det liggande på nederlag, tager han ut det, hvarför han betalt 80 öre, och exporterar det; och då skall staten betala honom en krona igen. Det förefaller mig obegripligt, att staten, för att få 80 öre, skall betala 1 krona.

Man har här framstält den anmärkning, huruvida det vore grundlagsenligt att bifalla den Utskottets utlåtande bifogade reservation. För min del tror jag, att denna anmärkning kommer temligen sent; ty, om jag icke missminner mig, återremitterades denna punkt, när frågan förra gången var före, i det bestämda syfte, som återfinnes i reservationen. Men då gjordes ingen anmärkning om det grundlagsvidriga i förslaget. Åtminstone kan jag, för min del, icke finna förslaget att nu besluta i enlighet med reservanternes förslag vara mer stridande mot grundlagen, än att för några dagar sedan Kammaren med stor majoritet återremitterade frågan till Utskottet i samma syfte, som återfinnes i reservationen. Många ord behöfva väl sålunda icke spillas på saken för att vinna bifall till reservanternes förslag. Samma förslag har ju för några dagar sedan af Kammaren redan beslutits.

Jag yrkar således afslag å Utskottets betänkande och bifall till de fem reservanternes hemställan.

Herr *Sjö* förenade sig med Herr Liss Olof Larsson.

Herr Wieselgren: Det kan naturligtvis icke hafva varit stridande mot grundlagen, att Kammaren återremitterat denna fråga med den uttalade hemställan till Utskottet, det Utskottet ville tillse, huruvida icke en sådan lagbestämmelse, hvarom nu är fråga, skulle kunna

Ang. tillverkningsafgiften för bränvin, liggande å nederlag. (Forts.)

insättas i stället för den, mot hvars antagande betänkligheter yppats inom Kammaren. Hade Utskottet påaktat denna hemställan och till Kammaren inkommit med det önskade förslaget, hade heller icke enligt min tanke, något hinder mött för Kammaren att ingå på ett sådant förslag; åtminstone skulle häremot icke någon betänklighet från grundlagens synpunkt kunnat uppställas. Men då *Utskottet* icke med sin i 40 § Riksdagsordningen medgifna rätt velat upptaga frågan och således icke, såsom orden lyda, ansett »billigt och nyttigt» att föreslå det, hvarom Kammaren gjort hemställan, har saken kommit i ett helt annat läge. Ty någon motionsrätt kan icke tillkomma mindretalet inom Utskottet, och reservanternes förslag står således icke på laglig grund. Ehuru jag icke skulle hyst någon tveksamhet i fråga om att bifalla ifrågavarande förslag, derest *Utskottet* gjort framställning derom, finner jag således nu betänkligt, om reservanternes förslag skulle tillåtas komma under omröstning.

Herr Johannes Jonsson: Då jag icke yttrade mig, när frågan förra gången till behandling här förevar, får jag nu bedja om ursäkt för att jag vid denna sena timme begärt ordet.

Jag anser för min del, att det vore alldeles lagstridigt, om Riksdagen nu skulle fatta beslut i enlighet med hvad reservanterne föreslagit. Jag finner nemligen härför ett bestämdt hinder i 15 § 1 mom. af bränvinstillverkningsförfattningen. Såsom jag tror är paragrafen här redan uppläst, men jag vill om densammas innehåll ytterligare påminna. Paragrafen lyder som följer: »15 §. 1. Vill tillverkare, sedan han med bränvinstillverkningen upphört, fortfarande och utan afgiftens erläggande bränvinet å nederlagsmagasin vid bränneriet behålla, ege dertill rätt intill den 1 Oktober, med vilkor dels att skriftlig anmälan derom hos Konungens Befallningshafvande göres minst tio dagar före tillverkningens upphörande, dels att magasinet förblifver under uppsigt af tillsyningsman, som Konungens Befallningshafvande tillförordnar, samt dels att för hvarje helt tusental kannor bränvin af normalstyrka, som vid tillverkningens upphörande å nederlaget qvarligger, erlägges en nederlagsafgift af 10 riksdaler, hvilken betalas i sammanhang med öfriga afgifter, då första uttagningen från nederlaget sker».

Jag finner för min del denna föreskrift vara så tydlig och klar, att jag hyser stor betänklighet emot att bifalla ett sådant beslut, som reservanterne här föreslagit. Jag finner det nemligen vara ganska betänkligt, att Riksdagen såsom lagstiftande församling icke skall godkänna de föreskrifter, som finnas i gällande författningar. För min del får jag säga, att jag icke vill vara med om något sådant; och har jag begärt ordet för att till protokollet nedlägga min protest, i fall Kammaren beslutar i enlighet med reservanternes förslag. Jag tror det vara ganska vådligt, om Riksdagen icke skulle respektera sina egna lagar. Jag är icke sjelf bränvinsbrännare och hyser intet medlidande för dem; men jag vill, så vidt sådant är möjligt, icke vara med om något, som strider mot lag.

Af nu anförda skäl yrkar jag bifall till Utskottets förslag.

Ang. tillverkningsafgiften för bränvin, liggande å nederlag. (Forts.)

Herr C. Aron Jönsson: Då en af Lag-Utskottets ledamöter redan tolkat nu ifrågavarande författning, så kan det kanske vara farligt att vidare yttra sig i frågan. Med afseende på det rättsliga i densamma vill jag dock vara lika bestämd som han. Eftersom han börjat uppläsa författningen, ber jag få nämna, att på grund af författningens 13 § eger en bränvinsbrännare rätt till nederlag; men der åberopas just 11 §. Riksdagen har nu ändrat denna 11 § så, att de, som nu betala, skola endast betala 80 öre, men de, som betala hädanefter, skola betala 1 krona per kanna. Följaktligen är det tydligt och klart, att när bränvinstillverkare vill begagna sig af nederlagsrätten, så skall han betala afgift på sätt 13 § föreskrifver; mig synes tydligt och klart, att icke ringaste tvistigheter derom kunna uppstå. Utskottet har icke heller på något sätt förmenat bränvinsbrännarne att hafva nederlag; men vilkoren för åtnjutande af denna rättighet stå uttryckta i 11 §. Således tror jag, med all aktning för den ärade lagutskottsledamoten, att han i sin tolkning af författningen tagit fel.

Man har vidare talat om, huruvida reservationer rätteligen kunna göras vid en fråga, som blifvit återremitterad. Men jag tror icke heller den frågan vara mycket tvistig; ty Kammaren uttalade sig vid återremissen i hvad syftning den återremitterade frågan. Då frågan ånyo förevar inom Utskottet, men denna Kammares åsigt icke der vann pluralitet, tror jag således att de ledamöter i Utskottet, som hyste samma åsigt som Kammaren sjelf, äfven egde rätt att för Kammaren framlägga denna sin åsigt. Reservanterne hafva dock icke gått så långt som återremissen afsåg, ty den gälde en nederlagsafgift af 5 eller 6 öre per kanna. Detta förslag framställdes här af Herr Carl Ifvarsson, men hvarken Utskottets majoritet eller reservanterne hafva tagit detta i beräkning, utan endast afsett att staten skulle blifva ersatt för den ränta, som staten förlorar under den tid bränvinet ligger på nederlag. Endast detta är reservanternes förslag. Nu säga de, som advocera mot reservationen, att det är ett rätthafveri mot dem, som redan ega nederlagsrätt, om Riksdagen beslutar i enlighet med reservanternes förslag.

Jag skall emellertid icke längre upptaga Kammarens tid och icke heller göra något yrkande. Har Kammaren lust att efterskänka de medel, som skulle tillkomma staten genom bifall till reservanternes förslag, så har jag för min del ingenting deremot; hvad jag med det sagda åsyftat, har hufvudsakligen endast varit att svara den ärade lagutskottsledamoten.

Öfverläggningen var slutad. Herr Talmannen upptog de yrkanden, som derunder blifvit framstälda, och gaf enligt dem propositioner såväl på bifall till Utskottets hemställan som ock på antagande af det i Friherre Focks med fleres hithörande reservation framlagda förslag; och förklarade Herr Talmannen sig anse svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den förra meningen. Votering begärdes samt företogs, enligt en nu uppsatt så lydande voteringsproposition:

Ang. tillverkningsafgiften för bränvin, liggande å nederlag. (Forts.)

Den, som bifaller hvad Bevillnings-Utskottet hemstält i 1:sta punkten af utlåtandet N:o 13,

röstar Jå;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, bifallit den af Friherre Fock med flere afgifna, vid punkten fogade reservation.

Röstsedlarne sammanräknades och visade 57 ja mot 82 nej, i följd hvaraf beslut fattats enligt nejpropositionen.

Punkten 2.

Bifölls.

§ 3.

Föredrogos och lades till handlingarne Lag-Utskottets nedannämnda memorial:

N:o 30, i anledning af Första Kammarens återremiss af Utskottets utlåtande N:o 20 öfver väckta motioner om tillägg till 59 § af Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 samt 14 § af Kongl. förordningen om kommunalstyrelse i stad af samma dag; och

N:o 31, i anledning af Andra Kammarens återremiss af Utskottets utlåtande N:o 25 beträffande ifrågasatt lagförklaring om den ansvarighet för enskilda sedelutgifvande bankers förbindelser, som må åligga de solidariska bolagsmännen.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag.

§ 5.

Till bordläggning anmäldes:

Stats-Utskottets memorial N:o 52, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut angående dels Kongl. Maj:ts proposition om bildande af en jernvägshypoteksfond, dels väckt motion om inköp af Hallsberg—Motala—Mjölby jernväg;

Samma Utskotts memorial N:o 53, med anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om en bestämmelse beträffande vilkoren för erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag till allmänna arbeten;

Samma Utskotts memorial N:o 56, angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för Riksgäldskontoret;

Samma Utskotts utlåtande N:o 57, i anledning af väckt motion angående beviljande af statsbidrag för ny tomtreglering i Hudiksvall i följd af den staden senast öfvergångna brand;

Samma Utskotts memorial N:o 58, i anledning af erhållen återremiss å Stats-Utskottets utlåtande N:o 29 i fråga om afsättande till kronopark af indragna ryttmästarebostället Kolleberga N:is 1 och 2;

Samma Utskotts memorial N:o 59, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande tvenne punkter i utlåtandet N:o 28, angående Riksdagens år 1878 församlade revisorers berättelse i anledning af verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1876;

Bevillningss-Utskottets betänkande N:o 14, i anledning af väckt förslag om förändringar i gällande föreskrifter rörande bevillning för arf, gåfva, testamente och fideikommiss;

Samma Utskotts betänkande N:o 15, angående vissa ännu oafgjorda frågor rörande stämpelpappersafgiften;

Banko-Utskottets utlåtande N:o 13, i anledning af väckta motioner om ökande af Riksbankens för afbetalningslån afsedda fond; samt

Sammansatta Banko- och Lag-Utskottets memorial N:o 2, med förslag till omröstningsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i Sammansatta Banko- och Lag-Utskottets utlåtande N:o 1, i fråga om upphörande af de enskilda bankernas rätt att utgifva sedlar, lydande å fem och tio kronor.

Kammaren beslöt, på framställning af Herr vice Talmannen, att nämnda ärenden skulle uppföras främst å föredragningslistan för nästa sammanträde.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 1 på natten.

In fidem

H. A. Kolmodin.